

autor in

magazín OSA nejen pro autory

AUTOR IN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

04/2022

strana 6

**Copyright ve
Spojených státech
a v Evropě –
základní rozdíly**

strana 48

**Marek Ztracený:
„Nejtěžší je
napsat text, aby
někoho zajímal“**

strana 76

**Kateřina Horká:
„V hudbě mě zajímá
syntéza žánrů“**

myslíme na hudbu *i v lese*

OSA

Víte, kolik dřeva se ročně spotřebuje na výrobu hudebních nástrojů nebo tisk notovin? My také ne, ale určitě nějaký kubík to bude. A proto jsme se rozhodli 415 stromů přírodě vrátit prostřednictvím Sázíme Česko.

Milujeme hudbu a příroda je nám inspirací.

Přejeme Vám úspěšný rok 2023 plný tvůrčí inspirace ve všem, čemu se věnujete.

Výsadby je možné se osobně zúčastnit.

www.osa.cz/ivlese

 Sázíme Česko

Úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte mi, abych vám touto cestou vyjádřil upřímné pozdravení. Rád bych vám přiblížil poslední kvartál roku 2022. Od 23. září nastal čas podzimní. A právě toto datum přineslo jednu z velmi důležitých událostí v ČR – komunální volby. V jistém slova smyslu – dle mého názoru – lze říci, že v rámci těchto voleb též probíhalo rozhodování mezi kompetencí a populismem. Mám pocit, že volba kompetence stále ještě, alespoň trochu, převládá. Připomenu ještě, že souběžně s volbami do zastupitelstev obcí se konalo v jedné třetině volebních obvodů též první kolo voleb do Senátu. Druhé kolo následovalo 30. 9. a 1. 10. (volba předsedy Senátu pak 2. 11.). Další významnou událostí, která měla svůj deadline 8. 11. 2022, byla možnost přihlásit se ke kandidatuře na prezidenta České republiky (k tomuto datu bylo registrováno 21 kandidátů – vlastní prezidentské volby se budou, jak známo, konat v lednu 2023). A v této politicky doslova nabitě době (a to sem nezahrnuji problematiku válečných konfliktů, ekonomických problémů apod.) byla v průběhu října v Parlamentu České republiky projednávána novela autorského zákona (6. 10. byl napsán společný dopis mezinárodních autorských organizací a dalších nositelů práv ministru kultury a poslancům Parlamentu s upozorněním, že navrhovaný pozměňovací návrh k novele českého autorského

zákona není v souladu s právem EU a mezinárodním právem). Novela byla ve sněmovně bohužel schválena – včetně velmi diskutovaného pozměňovacího návrhu, tzv. lex železářství: „Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pro úzký okruh osob, jestliže toto zpřístupnění je nahodilé a nezávislé na přání příjemců a není výdělečné povahy.“ To pochopitelně není pro autorskou obec pozitivní skutečnost. Na konci listopadu tento návrh autorského zákona zamířil do Senátu, který ho neschválil ani nezaujal jiné stanovisko. Během listopadu OSA intenzivně informoval členy Senátu o podstatě celé problematice, zejména v kontextu základních právních norem a též v kontextu zahraniční praxe. Jde především o to, aby byla dodržována základní autorská práva a aby se předešlo zbytečným soudním sporům. OSA logicky chce být a je oporou pro české skladatele, textaře a nakladatele. Usiluje vždy o důstojné naplňování této své funkce a poslání.

Vedle zmíněné činnosti v oblasti autorskoprávní OSA průběžně dbá o podporu svých členů i v ostatních sférách jejich potřeb. Uvedu několik aktuálních oblastí: jedná se například o sociální agendu z fondu solidarity, dále o možnost celoročních záloh na autorské honoráře (nově lze spravovat v uživatelském účtu INFOSA), možnost mimořádné zálohy (na základě osobní žádosti – prověřené dle stanovených pravidel v účtárně OSA a schválené dozorčí radou), možnost využití grantového programu Partnerství

za účelem podpory prezentace, popř. jiného uplatnění autorské tvorby (na základě podaného projektu splňujícího zásady a rozsah programu Partnerství – viz webové stránky OSA). Představenstvo OSA, v úzké spolupráci s dozorčí radou, též pracuje na zhodnocování finančních prostředků prostřednictvím bezpečných termínovaných vkladů

(jedná se o zodpovědný přístup ke správě těchto prostředků, včetně maximální eliminace možných rizik). V reakci na válečnou situaci na Ukrajině byla již na jaře roku 2022 Ochranným svazem autorským spuštěna sbírka na platformě Donio.cz ve prospěch ukrajinských autorů a na pomoc jejich rodinám (bylo vybráno úctyhodných 621 400 Kč – velké díky všem přispěvatelům –, přispívat je dále možné také na „Osou“ zřízenou veřejnou sbírku – viz transparentní účet

123-6412980217/0100). Bohužel, neomluvitelný a zvrácený akt ruské agrese na Ukrajině stále nekončí...

Co říci k dnešní době z hlediska širšího pohledu? Místo toho, abychom my lidé pečovali na zahradě lidstva o její celek a vzestup, hrajeme si s ohni, bombami, násilím a dalšími nepravostmi. Vojenská síla, zbraně a peníze nepřinesou nikdy trvalý život v míru. Nenechme se uzavřít ve vlastním egu a zhatit tak veškeré nadšení a víru v dobro. Je třeba

obnovit v sobě náboj lásky a použít ho ve prospěch našeho nemocného světa. Dovoluji si nám všem přát, aby se to povedlo co největšímu počtu lidí!

Ivan Kurz
předseda dozorčí rady OSA

Magazín OSA
Číslo 04/2022
Obálka: Marek Ztracený
Fotografie: Roman Černý
Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 7 930 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátiť příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo 20. 12. 2022.
Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helíková

Obsah

3 úvodní slovo

5 obsah

6 zprávy z OSA

6 Copyright ve Spojených státech a v Evropě: základní rozdíly

8 Anketa – Jaký byl váš kulturní zážitek roku 2022?

10 články a rozhovory

10 Skladatel, který se vetřel do literatury

14 Zdeněk Liška

18 Jan Spálený: „Taky jsem chtěl nemít limit“

24 Náročnost je pro mě konstanta, před níž není úniku

28 Do Sona jsme vložili své životy

32 Milan Špalek: „Psaní textů mě nikdy nezačalo bavit“

36 Rybičky 48

40 Honza Ponocný: „Ego není potřeba“

44 Koncerty nám chválí metalisti i jazzmani

52 Umělec? Dneska je to skoro každý

56 Umění bylo stvořeno k procitnutí, nikoliv k pouhému zalíbení

60 Renne Dang

64 Pohled do zákulisí – Michal Thomes

68 Marta Kloučková: „Jazz budeme hrát, i kdyby se přestal točit svět“

72 Kateřina Horká: „V hudbě mě zajímá syntéza žánrů“

76 Moje cesta k natáčení dokumentů – Martin Linhart

79 Pro mě za mě – v reklamě

80 Muzika v obrazech – Tony Košař

84 šuplíky textařů

84 Jan Spálený – Jsi trochu povadlá

85 nástěnka

87 nové projekty

87 Nová alba

89 Filmové premiéry

90 Nové knihy

91 vzpomínáme

91 Opustili nás

92 Vzpomínka Davida Kollera na Michala Ambrože

94 závěrník

94 Za vším hledej hudbu

Copyright ve Spojených státech a v Evropě: základní rozdíly

Na první laický pohled by mohl leckdo říci, že jak Česko, tak Spojené státy jsou si v přístupu k autorskému právu podobné. Ano, i v americkém právu mají autoři výlučná majetková práva a udělují licence uživatelům. I zde nalezneme výjimky a omezení autorského práva. V USA též působí kolektivní správci práv, jako je OSA. Rovněž tak tradičně dělíme majetková práva na práva provozovací a mechanická. Bližším zkoumáním ovšem zjistíme, že i v těchto základních aspektech najdeme odlišný přístup. Některé oblasti autorských práv zcela samozřejmé v Česku pak v USA hledáme obtížně či reálně existují pouze na papíře – zde jde především o osobnostní práva autorská. Důvodem je zejména dlouholeté odmítání Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z r. 1886, ke které Spojené státy přistoupily až v r. 1988.

Registrační princip

Bernská úmluva obsahuje mimo jiné jedno zásadní pravidlo – ochrana autorským právem nesmí podléhat žádným formalitám. Z toho vyplývá tradiční evropský přístup, kdy pro autorskoprávní ochranu samotnou postačuje vznik autorského díla ve smyslu autorského zákona. Oproti tomu v USA ke vzniku právní ochrany tradičně platila nutnost registrace díla u příslušného státního úřadu, obdobně jako je tomu v Evropě například u patentů. Po přistoupení k Bernské úmluvě tato povinnost v USA neplatí, nicméně i tak jsou zde nositelé práv nabádáni k tomu, tuto registraci stále provádět.

Převoditelnost autorských práv

V evropském pojetí autorského práva tradičně platí, že práva k autorskému dílu jsou nerozlučně spjata s jeho autorem. Ačkoliv tak autor např. může

prodat originál svého díla, nemůže nikomu prodat svá autorská práva k němu – může k nim pouze poskytnout licenci. Oproti tomu v USA tradičně platí možnost autora převést svá práva na další osobu v celém rozsahu. Jde tak o projev velmi slabé osobnostněprávní roviny autorských práv v USA. Evropské právo tak chrání pozici autora a respektuje jeho vztah k vytvořenému dílu.

Zákonné licence

V USA je poměrně rozsáhle zaveden systém zákonného licencování. Tento se vztahuje zejména na oblast práv mechanických. Daný systém je specifický v tom, že je často na výběru uživatele, zda raději napřímou osloví nositele práv k získání licence k užití za s ním sjednanou odměnu, nebo zda využije zákonné licence za standardizovanou autorskou odměnu schválenou úřadem Copyright Royalty Board (samozřejmě však pouze při splnění specifických zákonných podmínek). Výše těchto odměn je vždy

výsledkem specifického řízení vedeného tímto úřadem zpravidla na základě podnětu nositelů práv či uživatelů, přičemž je následně platná pro všechny uživatele, kteří tento postup využijí. Delší dobu se tak uplatňuje např. režim *notice of intention* (NOI), kdy uživatel prostřednictvím amerického úřadu Copyright Office či napřímou notifikuje autora o záměru vydat hudební nosič, k čemuž přes úřad obdrží zákonnou licenci pro užití hudebních děl, a následně vyplatí standardizovanou autorskou odměnu přímo autorovi či prostřednictvím zmíněného úřadu. Před pár lety došlo k přijetí nové úpravy zvané Music Modernisation Act, která zavedla systém *notice of license*. Ten slouží provozovatelům on-line hudebních platforem k licencování mechanických práv. Prostřednictvím nové organizace zvané Mechanical Licensing Collective (MLC) tak mohou obdržet zákonnou blanketní licenci na veškerý světový repertoár a uhradit zákonnou autorskou odměnu. MLC následně rozúčtovává odměnu a dohledává

dotčené nositele práv (odměny z USA přes tuto organizaci inkasuje pro své autory též OSA). Platforna nicméně může získat licenci stále i napřímou od nositele práv za smluvní odměnu.

Výjimky z práv

V evropském právu obecně platí, že výlučné majetkové právo autora lze omezit jen v zákonem vyjmenovaných oblastech a pouze v případě, že je zároveň dodržen celý tříkrokový test – tj. výjimka je stanovena zákonem, dílo není užito v rozporu s běžným způsobem užití a užitím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

nicméně tato výjimka není aplikovatelná – obdobnou výjimku ve svém právu stanovilo Německo, avšak nedávným rozhodnutím Soudního dvora EU byla tato výjimka shledána rozpornou s evropským právem. Například při uploadu videa bez licence na službu YouTube se tak evropský uživatel nemůže touto výjimkou krýt.

Provozovací a mechanická práva při on-line užití

Ve většině evropských zemí tradičně platí, že v případě *streamingu* či *downloadingu* je nutné vypořádat jak práva mechanická, tak práva provozovací,

americké soudy dospěly k tomu, že při stažení hudebního souboru podle výkladu amerického zákona nedochází k poslechu hudby, tudíž je nutné vypořádat pouze práva mechanická. V případě lineárního *streamingu* (internetová rádia) se uplatňují pouze práva provozovací. U nelineárního *streamingu* (tradiční on-demand služby jako Spotify) je nutné vypořádat obě kategorie práv. Vývoj v této oblasti je nicméně proměnlivý a soudní spory se v USA týkají mnoha různých variant užití na internetu. Výčet příkladů by však mohl pokračovat mnohem dál. Závěrem lze shrnout, že autorské právo v USA je od toho evropského a českého značně odlišné. V praxi

Nejnámějším americkým specifíkem v této oblasti je institut tzv. *fair use*. Jde o širokou výjimku z jakéhokoliv způsobu užití, která umožňuje užít dílo zejména pro kritiku, komentář, vyučování či výzkum. Užít takto lze i dílo doposud nezveřejněné. V evropském prostředí

přičemž v závislosti na povaze užití je nastaven poměr odměn mezi tato práva. V USA oproti tomu proběhlo již několik významných sporů, které tento režim v konkrétních případech pro užití na území USA modifikovaly. Tak například u tradičního *downloadingu*

tyto odlišnosti někdy mohou činit nepřijemné obtíže. Při střetu s americkým právem je tak třeba vždy postupovat pečlivě a s opatrností. ☒

Anketa – Jaký byl váš kulturní zážitek roku 2022?

Rok 2022 byl po pandemii kulturně velmi bohatý. Zeptali jsme se několika hudebních publicistů, kteří do magazínu Autor in přispívají, co pro ně bylo v tomto roce nejzajímavějším kulturním zážitkem.

Foto: David Neff

Veronika Koloušková (Expres FM, Glanc)

Nejsilnějším zážezem do duše byly bez váhání Cesty Círku La Putyka v šapitó Azyl 78. Úžas nad fyzickými možnostmi lidského těla, radostný mladistvý náboj padesátihlavého mezinárodního ansámblu včetně ukrajinských studentů nového cirkusu, kteří po vypuknutí války našli v Azylu bezpečný azyl, v kombinaci s akcentovaným tématem covidové umělecké represe (sama divadlo hrají, takže zásah přímo na komoru) a svobody ve mně spustily bouři emocí a proudy slz. Z hudebních zážitků nemohu zapomenout na už druhý koncert mé hudební lásky Jacka Whitea ve Foru Karlín.

Josef Martínek (Musicserver.cz, iDNES.cz, blog Hudební srdcovky)

Uplynulý rok byl na paměťhodné zážitky z pódíí skutečně bohatý, snad i proto, že po covidové etapě se umělci i diváci

na koncerty těšili víc než jindy. Rád spojuji kulturní vyžití s cestováním, proto vyzdvíhnu akce, které jsou k výletům za živou hudbou skvělou příležitostí. Líbí se mi například koncept Karlovarského kulturního léta – přímo v srdci lázeňského města před hotelem Thermal se každý letní víkend konala vystoupení, jejichž

Foto: Filip Strakoš

pestrá nabídka pokryla zájem všech generací. Mě osobně potěšil koncert stále uhrančivé Marie Rottrové, který provázela specifická atmosféra končících prázdnin. Za opravdový skvost pak považuji multižánrový festival Múzy na vodě konaný v Českých Budějovicích v romantických kulisách řeky Malše, přičemž pódium stojí přímo na vodní hladině. Nezapomenutelný otisk zde zanechali Thom Artway se svou kapelou a Martin Chodúr, který s orchestrem Septet Plus Dalibora Kaprase odehrál program Pocta velkým hlasům, oslavující hudbu domácích i zahraničních legend.

Petr Korál (Radio Beat, Radio 1, Rock History, Rock & All)

Za největší kulturní zážitek roku 2022 bych označil brněnskou skupinu Insania, a nejen kvůli jejímu významnému novému albu Grrrotesky. Spojené s tím jsou totiž i neméně nápadité videoklipy a v neposlední řadě přesvědčivě působící živá vystoupení. Album samotné je pak přímo esencí originality a kreativního myšlení jak po stránce hravých vícevýznamových textů, tak moderně znějící tvrdé rockové hudby. Pomyslný klobouk dolů za to, že ač takhle kapela vznikla už před 35 lety, tak má pořád co nového říct.

Foto: archiv Petra Korála

Tomáš S. Polívka (freelance journalist)

Vybrat jen jediný zážitek z roku plného výtečných koncertů a celých festivalů (Respect, Colours, Prague Sounds, JazzFestBrno...), navíc v euforii, že není

Foto: Eva Makovská

měl pocit, který už zažívám výjimečně. Že jsem nedílnou součástí sdílené koncentrované euforie. A že společně s piltonským davem prožívám vteřiny, které nemohou nastat jinde než v Avalonu a už nikdy v životě se nezopakují.

Václav Hlaváček (Dechovka, to je naše!)

nutný žádný lockdown, toť úkol nelidsky krutý. Ale když je to pro Autor in, omezil jsem výběr na něco domácího, vzácně opakovatelného a velmi zajímavě zkomponovaného a zaranžovaného. A na první dobrou se mi vybavil večer 10. února 2022 v pražském DOX+, kde skladatelka a trumpetistka Štěpánka Balcarová v rámci koncertní řady Nové horizonty předvedla orchestrální úpravu svého písňového cyklu Life and Happiness of Julian Tuwim pro jazzové combo a SOČR. A to mám prosím normálně raději komorní záležitosti a „classical crossover“ nepoznamenaný křečí abys pohledal. Štěpánčin experimentálnější přístup ke skladbě a zapojení improvizátorů jako Marcel Bárta či Robert Fischmann i živelnější zpěvačky Małgorzaty Hutek mi sice byly co do vkusu bližší, ale toho samého večera představovala velký a stejně kvalitní zážitek také spolupráce skladatele a pianisty Martina Brunnera, zpěvačky Markéty Foukalové a Víta Křišťana za Fender pianem se SOČR v cyklu Svou chvíli.

Honza Vedral (Headliner)

Ten moment, kdy se na pódium v Glastonbury vedle Paula McCartneyho zjevil Bruce Springsteen. Po dlouhé době jsem

Foto: archiv Honzy Vedrala

Kulturních zážitků v roce 2022 bylo určitě hodně, ale pokud zůstanu u „svého žánru“, tak to byla akce Sounds of Žofín 2022 – největší mezinárodní setkání symfonických dechových orchestrů

Foto: Rudy Kovar

jak z České republiky, tak ze zahraničí. Centrem festivalu byl Palác Žofín, kde ve středu 20. července zahrál své historicky první vystoupení v České republice United States Marine Band „The President's Own“, prestižní orchestr prezidenta Spojených států. Dechový orchestr amerického námořnictva byl založen v roce 1798 Kongresem USA. Krátce poté v roce 1801 získal titul „prezidentův vlastní“. Je tedy již 224 let hlavním protokolárním, ceremoniálním a koncertním tělesem prezidentů USA. Orchestr předvedl vynikající výkon a pro mě i další milovníky dechové hudby to byl opravdu neskutečný zážitek.

Jiří Vejvoda (Classic Praha, Klasikaplus.cz, Harmonie)

Covid ještě zcela nedozněl, nedaleko vypukla válka – a přece byl končící rok v klasické hudbě, kterou sleduji zblízka,

Foto: Radovan Šubín

nesmírně bohatý. Z mnoha skvělých zážitků vybírám jeden: open air Koncert pro Evropu – Česká filharmonie na Vltavě, dirigent Semjon Byčkov, 2. 9. 2022, přímý přenos na ČT art, záznam na TV ARTE, produkce Prague Sounds.

Jiří Hlaváč (ČRo Dvojka, skladatel)

Po zhlédnutí inscenace Šikmý kostel, kterou na přehlídce Prix Bohemia Radio v Olomouci realizovali členové Divadla Petra Bezruče z Ostravy, jsem měl pocit, že o zážitek roku je postaráno. Nicméně zahajovací koncert Klavírního festivalu Rudolfa Firkušného, na němž norský klavírista Leif Ove Andsnes přednesl

Foto: David Hlaváč

vedle Beethovena a Sylvestrova také Janáčkovu sonátu Z ulice I. X. 1905 a Dvořákův cyklus Poetické nálady op. 85, šel ještě nad zmíněný zážitek. Andsnes je pianista mimo rámec teritoria i času a ví nejen, co hraje, ale i co chce svým niterným sdělením obsáhnout. Je dalším z rodu Richterů, Rubinsteinů, Horowitzů. ☒

Skladatel, který se vetřel do literatury

Ilja Hurník, renesanční postava české kultury, se narodil před sto lety

„Já jsem jel po více kolejích, ale ty hlavní byly komponování a klavírní koncertování. To se krásně doplňovalo,“ prohlásil o sobě kdysi ILJA HURNÍK – a já si dovolím s ním v tomto ohledu nesouhlasit. Nebyl totiž jen originálním skladatelem a znamenitým klavíristou. Silnou stopu obtiskl, anebo spíš hlubokou brázdou vyryl, rovněž do české literatury. A jako přísný, ale chápající pedagog se zapsal do paměti mnoha svých žáků. Rozkmit jeho činností a rozměr jeho díla jsou dechberoucí.

TEXT: JIŘÍ VEJVODA

Přízvisko „renesanční“, které se při definování jeho díla objevuje, není nadsazené. V neposlední řadě byl Hurník ovšem též švagrem dalšího skladatele, Petra Ebena; manželem klavíristky Jany, rozené Roubalové, s níž často vystupoval; a také otcem syna Lukáše, šéfredaktora digitálních stanic Český rozhlas D-dur a Český rozhlas Jazz, který jako skladatel i popularizátor hudby kráčí zdařile v otcových stopách.

Na svět přišel Ilja Hurník 25. listopadu 1922 v tehdejší slezské vesnici Poruba, která je už dlouho součástí rozlehlé Ostravy. Když mu bylo šestnáct, musela ale rodina utéct před sudetským zábohem do Prahy. Na rodné Slezsko však Hurník nikdy nezapomněl. A nemám

na mysli jen skutečnost, kterou připomíná dlouholetý ředitel Mezinárodního hudebního festivalu Leoše Janáčka v Ostravě Jaromír Javůrek: „Když to po listopadových změnách vypadalo, že tento projekt bude coby údajný relikv minulosti smeten, napadlo mě požádat o podporu právě Ilju Hurníka. Reagoval bez zaváhání, stal se prvním čestným prezidentem festivalu a jako vážený rodák pomohl do značné míry tomu, že tato každoroční hudební přehlídka stále žije a rozvíjí se. Dnes také díky jeho synu Lukášovi, který s námi spolupracuje jako poučený i vtipný moderátor.“

Ilju Hurníka trápilo, že místo jeho narození i celé okolí jsou – zvláště asi námi, Pražáky – podvědomě zahrnovány pod

široký pojem severní Morava. Skutečnost vnímal zcela odlišně: „Morava je žensky lyrická, zpěvná, vládl jí král Ječmínek, skrytý v slunných žitných polích. Slezsku vládl zbojník Ondráš, postava temná, přízračná, jak ji líčil Bezruč,“ uvedl. A dodal osobní vyznání: „Člověk ulpí na svém kraji teprve ve chvíli, kdy ho ztratí.“

Příchod do Prahy, města zprvu neznámého a poté milovaného, mu naštěstí osladil skvostný výběr pedagogů. Dostal se do rukou legendárního Viléma Kurze, pod jehož vedením – a později též s jeho dcerou Ilonou Štěpánovou – studoval klavírní hru; do tajů kompozice jej vtahovala jiná z českých hudebních veličin, skladatel Vítězslav Novák. A výsledek se

Foto: archiv Lukáše Hurníka

dostavil. Jakkoli se vlastní tvorbě Hurník věnoval od dětství – například v šesti letech složil písničku s výmluvným názvem Mládí uteklo –, teprve nyní se cílevědomě vydal na dráhu, která rozhodně nebyla jen dvojkolejná. I když, pravda,

jeho rozsáhlé skladatelské dílo, ale také koncertní kariéra z něj činí významnou postavu české klasické hudby 20. století.

Počínaje Dámou a lupičem z roku 1966, má Ilja Hurník na svém tvůrčím

kontě sedm oper. A co je opravdu jedinečné – na vlastní libreto! Lyrická, důvtipná, moudrá. Například jeho druhá opera Diogenes vkládá titulnímu hrdinovi do rukou píšťalku, kterou ten však v jednu chvíli neuváženě odhodí, aby toho vzápětí litoval a volal: „Moře, vrať mi píšťaličku!“ A hlas Múzy mu odkudsi shora odpoví: „Nezoufej, máš v srdci touhu a touha je víc než její naplnění...“

K operám postupně přibyla oratoria i kantáty a desítky skladeb komorního charakteru, k nimž se utíkal, když naši kulturu svazoval socialistický realismus volající po rozmáchlých dílech oslavujících dobu. Hurník měl naopak i v hudbě

Počínaje Dámou a lupičem z roku 1966, má Ilja Hurník na svém tvůrčím kontě sedm oper. A co je opravdu jedinečné – na vlastní libreto! Lyrická, důvtipná, moudrá.

rád humorný tón, nenásilně vyplývající z jeho osobního přesvědčení, kréda: „Humor není žert, to je životní postoj.“ Neudiví tudíž, že hravě komponoval i pro děti a zabýval se – mimo jiné spolu s Petrem Ebenem v rámci převodu Orffovy školy do českých podmínek – tzv. instruktivním oborem. Jeho prostřednictvím přibližoval a komentoval mladým posluchačům hudbu de facto podobným způsobem, jako to za mořem činil Leonard Bernstein. Ten měl ovšem, na rozdíl od Ilji Hurníka, někdejší režimem u nás spíš opomíjeného, k dispozici moderní médium s dalekosáhlým účinkem – televizi. Přesto je osmialbový

komplet, který v letech 1991 až 1998 postupně vydával Supraphon, popularizačním skvostem. I když „jen“ zvukovým.

Mluvě o Supraphonu jako, pokud vím, exkluzivním vydavateli autorského díla, ale rovněž interpretačního umu Ilji Hurníka, v doprovodném textu k vydání remasterovaných nahrávek lze dohledat trefné postřehy: „Leoši Janáčkoví vrátil Ilja Hurník svým po-

koncertů u nás i v zahraničí. A že mu jeho paní byla nad klaviaturou zcela rovnocennou partnerkou, dokládá znamenání hodná skutečnost: právě ona přispěla roku 1964 svým interpretačním uměním k tomu, že se houslista Ivan Štraus, jehož doprovázela, stal v mezinárodní soutěži Pražského jara držitelem hlavní ceny.

Jak ovšem léta šla, uvědomil si Ilja

jen o prchavé záblesky nostalgie. Nad notovým papírem, ale i u psacího stroje měl totiž Ilja Hurník práce nad hlavu. O jeho hudební tvorbě už byla řeč, ale sluší se připomenout, čím se zapsal do povědomí mnoha čtenářek i čtenářů. Vyšly mu bezmála dva tucty knih, především povídek a esejí, což byly žánry, ve kterých byl nejsilnější a radí se v české literatuře k nejlepším.

Foto: archiv Lukáše Hurníka

dáním strohost a úsečnost, vyplývající z lašského dialektu,“ popisuje autor poznámky, bohužel nepodepsané, sepětí dvou osobností. Skladatele a klavíristy, kteří měli – přes propast času – svým původem k sobě logicky blízko. Dotyčný vydavatelský počin též připomíná způsob, jakým Hurník coby klavírista uchopil skladby dalšího ze svých oblíbenců, Clauda Debussyho: „Očistil jej od impresionistické mlhy a pastózních nánosů barev. Místo toho zaměřil pozornost posluchače na jemnou kresbu a strukturu skladeb.“

Kromě sólového vystupování absolvoval Ilja Hurník jak s Pavlem Štěpánem, tak s manželkou Janou bezpočet

Hurník, co by měl mít na paměti každý, kdo tak či onak vystupuje na veřejnosti. A jde v tomto smyslu s kůží na trh. „Raději být skromný a odchod uspišit,“ uvedl, „než ho odkládat do doby, až se bude jevit všem, že by pan umělec už toho měl nechat.“ Nicméně ke slovům, jež by zasloužila tesat, připojil dovětek, kterým jejich jednoznačnost relativizoval: „U mě to ale nebylo tak drastické. Horší je to u toho, kdo má jenom to hraní. Pro mě zůstalo ještě komponování a psaní knížek. Můj koncertní frak sice visí už dlouho v hloubi skříně, ale přiznávám, že když ho tam zahlédnu, tak se mi zasteskne.“

Vždy ale, předpokládám, muselo jít

Hurníkova prvotina z roku 1965 nesla název Trubači z Jericha; následovala zábavná kniha Muzikální Sherlock, ve které si pohrával s tím, co proslulému detektivovi i jeho legendárnímu doktoru Watsonovi unikalo: „To proto, aby si moje žena Jana už nemusela detektivkami kazit oči dlouho do noci,“ glosoval téma pobaveně. Dětem věnoval knížku Jak se hraje na dveře, svému vstupu do života spis s názvem Děťství ve Slezsku. Dospěl až ke knižní Závěrečné zprávě, po níž už hodlal se psaním přestat. Ale nedalo mu to, nabídl vydavateli svůj Zelený notýsek – a na jeho poznámku, že přece existují i jiné barvy, vytvořil ještě notýsek Modrý, Žlutý, Fialový

a Infračervený. Pět knížek za pět let v pokročilém věku! Úctyhodný výkon. „Název té poslední vznikl tak, že se mi nechtělo do červené barvy, kterou odjakživa moc nemusím. A tak mi přítel Jiří Grygar poradil tuto variantu.“

Nelze opominout ani Hurníkovu práci pro Český rozhlas. Už proto, že jeho hry

režiroval věhlasný Jiří Horčíčka a vystupovaly v nich pojmy našeho herectví. V groteskní komedii o hudebním skladateli a psychiatrovi Lov na pláč Jaroslava Adamová, Slávka Budínová, Miloš Kopecký; v Hudebně doloženém Ezopovi Vlastimil Brodský, Josef Kemr, Felix Le Breux... Ilja Hurník, který zemřel 7. září

2013 v Praze, byl prostě autorem široce rozkročeným napříč žánry. A jak už to bývá, hnacím motorem byla jistě zvědavost. Ve vztahu ke světu i k sobě samému. „Člověk má sice své meze,“ uvažoval nahlas, „ale nikdy nemůže vědět, že to, nač narazil, jsou už opravdu ony.“

Ilja Hurník očima syna Lukáše

Když ses narodil, bylo tvému tatínkovi už pětadvacet. Měl na tebe čas, měl s tebou trpělivost?

Řekl bych, že v našich kontaktech převládala kvalita nad kvantitou. Když komponoval, muselo být v našem krásném, ale malém hradčanském bytě ticho. Nesměl jsem ani mluvit, natož zpívat. Přitom zpoza dveří se nic zajímavého neozývalo. Žádný požitek ze vznikajícího díla k nám nedoléhal. Naopak bylo ticho, protože táta seděl s tužkou u stolu a psal. Jen jednou za dvacet třicet minut vstal a usedl ke klavíru, aby si ověřil, jestli to, co předtím zapsal do not, funguje. Zato když začal cvičit jako interpret, třeba si přehrával Debussyho, vřítel jsem se do pokoje a uvelebil se kdekolí. Pod klavírem nebo i na něm...

Co jste prožívali společně?

Když měl čas, bral mě tatínek na procházky po Praze. Ke každému místu, které jsme míjeli, měl historku, výklad, úvahu. Výsledkem bylo, že když jsem pak nastoupil do školy, měl jsem takovou slovní zásobu, že mě posílali k dětskému psychologovi, jestli je se mnou všechno v pořádku...

Přál si, aby ses také věnoval hudbě?

Podporoval mě ve všem, co mě zajímalo, ovšem pod podmínkou, abych

se tomu věnoval pořádně. Když si všiml, že mě baví architektura a fotografie, hned mi koupil knihu o Le Corbusierovi.

Když jsi později začal sám skládat, radil ti? Opravoval tě?

Dost času věnoval svým žákům na konzervatoři, takže se mnou to byl vždycky velký fofr. Za den jsme probrali to, co jiní pomalu za čtyři roky. Musel jsem jeho rady rychle vstřebávat. Podíval se na to, co jsem zkomponoval, a mluvili jsme o tom, navrhoval mi odlišná řešení.

Jak vlastně komponoval on sám? Nejednou byl přece autorem hudby i libreta, což není zase tak obvyklé. Jak to vznikalo, co bylo dřív?

Pokaždé měl napřed kostru příběhu.

A pak postupoval po částech. Složil pár taktů a vzápětí je opatřil slovy.

Co z otcovy rozsáhlé tvorby tě vlastně nejvíc oslovuje?

Myslím, že obecně je nedocenen jeho orchestrální dílo. Skvělá je podle mě třeba jeho sedmiminutová Klicperovská předehra na témata z opery Oldřich a Boženka. Anebo balet Faux pas de quatre, zkomponovaný pro Pavla Šmoka a jeho baletní soubor. Taky mě baví otcova Ozvěna, komorní kantáta pro sóla, ženský sbor a smyčcový orchestr. Táta byl v podstatě klasicistní autor, ale tady se projevil jako romantik. Vypráví o pohádkové víle zakleté do skály, která nerada po lídech opakuje zlá slova, a tak raději požádá bouři, aby ji svými hromy a blesky rozbila na prach. ☒

Zdeněk Liška

Nikdy nebyl ve filmu kladen tak velký důraz na hudbu jako v padesátých a šedesátých letech. Nešlo přitom jen o kinematografii americkou, ale v té době i o stále ještě velmi silnou kinematografii evropskou. Ať už byla francouzská (Vladimir Cosma, Maurice Jarre), nebo italská (Ennio Morricone, Luis Bacalov, Nino Rota, Nicola Piovani), překračovala hranice užité hudby a vytvářela nový žánr, v němž se mísil tehdy módní jazz s popem a avantgardními výboji vážné hudby. Český film v té době nezůstával stranou.

TEXT: JOSEF VLČEK

Jména Jiřího Srnky, Luboše Fišera, Štěpána Luckého a řady dalších představovala ve svém oboru světovou špičku. Králem mezi nimi byl ale Zdeněk Liška (1922–1983). Od roku 1945, kdy nastoupil ve studiích v tehdejší Gottwaldově, složil hudbu ke 160 celovečerním a 400 krátkometrážním a středometrážním filmům. Kromě toho tvořil hudbu pro divadla a příležitostné kompozice, z nichž asi nejslavnější jsou díla, jež psal pro perského šáha v letech 1971 až 1977. Některé zdroje dokonce tvrdí, že je autorem státní hymny Kataru.

Hornický synek ze Smečna u Kladna začínal s tátou v místní dechové kapele, která hrála hlavně na svatbách a na pohřbech. Jeho životopisci to staví do souvislosti s jeho láskou k valčíkům a pohřebním pochodům, které se v jeho tvorbě velmi často objevují. Ostatně jeho nejoblíbenějším nástrojem byla křídlovka. Pamatujete, jak důležitou roli hrála v Hříšných lidech města pražského? Nebo v jednom z jeho posledních filmů Signum Laudis? Už v osmi hrál na „zednické varhany“ čili tahací harmoniku a rychle zvládal každý hudební nástroj, který se mu dostal do ruky.

I když měl absolutní sluch, rodiče si nepřáli, aby se naplno věnoval hudbě, ale on si dokázal prosadit svou. Na pražské konzervatoři studoval dirigování a skladbu u Rudolfa Karla, Otakara Šína, Metoda Doležila a Karla Janečka. Po roce 1944, kdy absolvoval, chvíli působil jako dirigent amatérského orchestru ve Slaném, ale pak s pomocí svého bývalého středoškolského profesora nastoupil do zlínských filmových ateliérů. Působil tam přes patnáct let.

Ještě během roku 1945 zkomponoval svou první filmovou hudbu, k dokumentu Přístáv v srdci Evropy. Ve Zlíně se zpočátku věnoval animovanému filmu. Podílel se na několika dílech loutkových agitačních krátkých filmů o panu Prokoukovi a na dalších krátkých kreslených nebo loutkových filmech a později psal hudbu k cestopisným filmovým reportážím Hanzelky a Zikmunda. V Gottwaldově/Zlíně se naučil metodě kontrastu. V pozdějších dílech dokázal aplikovat to, co se naučil u Ferdynanda Hermíny Týrlové: dokázal napsat andělsky znějící sbory do vypjatých nebo strašlivých scén, stejně jako ponuré, melancholické smyčcové party do

scén bukolických. Spalovač mrtvol je toho vzorným příkladem.

Jako autor hudby k celovečerním filmům debutoval v roce 1950 v nepříliš vydařené veselohře Pára nad hrcem. Jím složený filmový doprovod byl postaven přesně na tom, co v pozdějších letech nenáviděl, na velkém symfonickém orchestru. Velká byla i partitura – čítala 339 stran. Snad jen jeho hudba pro Marketu Lazarovou byla skoro stejně rozsáhlá. Režisér Miroslav Cikán z oněch 339 stran nakonec použil jen část.

K dalšímu celovečernímu filmu se dostal až o sedm let později. Pro režiséry Kádára a Klose složil hudbu k filmu Tam na konečné. Poprvé se v ní setkáme s pestrou instrumentací, kterou si Liška oblíbil. Více než orchestr ho přitahovaly trsy několika nástrojů. Najdeme tu trio foukacích harmonik, hammondky, jazzový nonet Karla Krautgartnera, varhanní toccatu v provedení Jiřího Ropka a další drobnosti.

Prvního věhlasu, a to dokonce i světového, dosáhl Vynálezem zkázy z roku 1958. Liška pro něj vyvinul jakousi mechanickou hudbu, v níž hrálo důležitou roli cembalo, a zvukové efekty

Foto: archiv rodiny

inspirované tehdy nastupujícím trendem konkrétní a industriální hudby. Důležitou roli v jeho kompozici hrály konkrétní zvuky – hlasy, zpěv ptactva, ruch strojů a další prvky do té doby považované za nehudební.

Z Liškovy tvorby padesátých let stojí dále za zmínku hudba k Podskalského

komedii Kam čert nemůže s Miroslavem Horníčkem v hlavní roli novodobého doktora Fausta a s Janou Hlaváčovou. Liška v ní představil další ze svých originálních muzikantských triků, neobvykle obsazený soubor. Čítal pikolu, klarinet, altsaxofon, dvě trubky, dva trombony, tubu, dva klavíry, Hammondovy

Od roku 1945, kdy nastoupil ve studiích v tehdejší Gottwaldově, složil hudbu ke 160 celovečerním a 400 krátkometrážním a středometrážním filmům. Kromě toho tvořil hudbu pro divadla a příležitostné kompozice, z nichž asi nejslavnější jsou díla, jež psal pro perského šáha v letech 1971 až 1977. Některé zdroje dokonce tvrdí, že je autorem státní hymny Kataru.

varhany, cembalo a přešli dalších bicích nástrojů včetně marimby, tamtamů, gongu. Podobné, často ještě neobvyklejší sestavy včetně složitých kaskád různorodých bicích budou provázet Lišku i v další tvorbě.

Liškův věhlas stoupal a v šedesátých letech se stal nejvyhledávanějším autorem v československém filmu. Dokázal napsat hudbu k dětským filmům, válečným dramátům, psychologickým snímkům i k historickým freskám typu Vlášilovy Markety Lazarové. Traduje se dokonce, že pomáhal Vlášilovi, který se ve střizně s filmem dlouho trápil, tím, že stále hlásil, že ještě nedokončil hudbu, i když už ji měl dávno napsanou, jen aby pro režiséra získal co nejvíc času.

Vrcholnými Liškovými díly té doby jsou především soundtracky k filmům Smrt si říká Engelchen (1963), Obchod na korze (1965) a Spalovač mrtvol (1968). Ve Spalovači se skladatel blýskl prolínáním dvou hudebních pásem – jednak efektním valčíkem ve 12/8 taktu a jednak šestatřicetičlenným sborem beze slov a bez doprovodu ja-

dostat cokoli – středověkou i barokní hudbu, neoklasicismus, romantismus, secesní promenádní orchestr i jazzový ansámbl. V případě Štorchovy trilogie ale stvořil svou vizi „pravé hudby“, ve které kromě autorových oblíbených bicích a perkusních nástrojů hrála důležitou roli pikola nebo altová flétna a různé netypické sestavy dechových nástrojů.

skladateli. V normalizovaném Československu začal s česko-polským seriálem Duhový luk, o hledání nacistického pokladu ukrytého ve Vysokých Tatrách, pokračoval přes šestidílné Haldy podle sociálního románu Anny Marie Tilschové z Ostravska v době 1. světové války a v letech 1974 až 1979 vytvořil hudbu k pověstným Třiceti případům majora

doprovod k Vávrově trilogii Dny zrad, Sokolovo a Osvobození Prahy nebo k seriálu Třicet případů majora Zemana. Nenechal si do své tvorby mluvit. Prý jedině režisér Jiří Krejčík se s ním odvážil diskutovat.

Pamětníci vyprávěli, že když ještě pracoval ve Zlíně a měl už první úvazky na Barrandově, často pendloval mezi tehdejšími Gottwaldovem a Prahou, přičemž při cestě vlakem komponoval.

Když dorazil do Prahy, nechal se z nádraží odvézt do hotelu Šroubek, kde měl

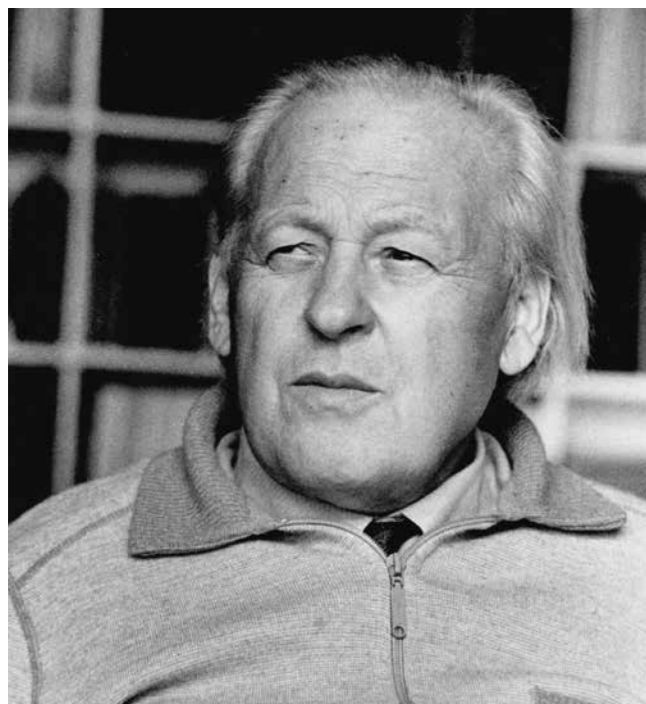
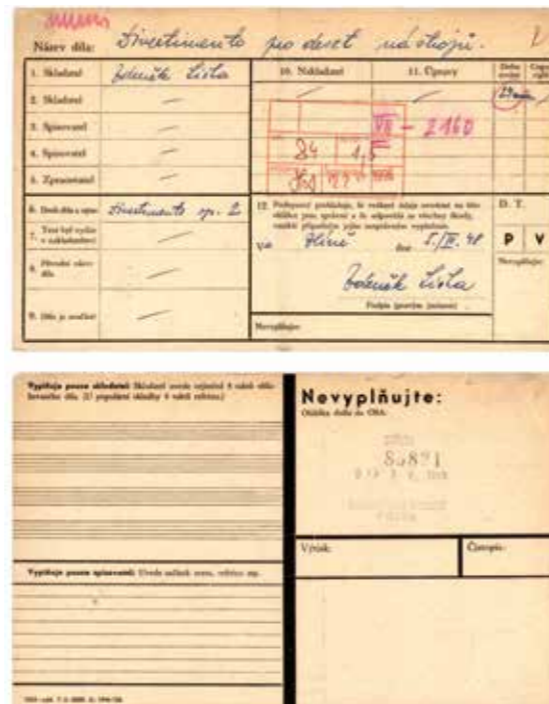

Foto: archiv rodiny

Ručně vyplněná ohláška s podpisem Zdeňka Lišky

kýchkoli nástrojů, navíc s elektronickým dozvukem, který vytváří až psychedelický halucinační efekt. Spolu s hudbou Luboše Fišera k filmu Valerie a týden divů bývá hororová hudba ze Spalovače považována i v zahraničí za jeden z vrcholů evropské filmové hudby šedesátých let.

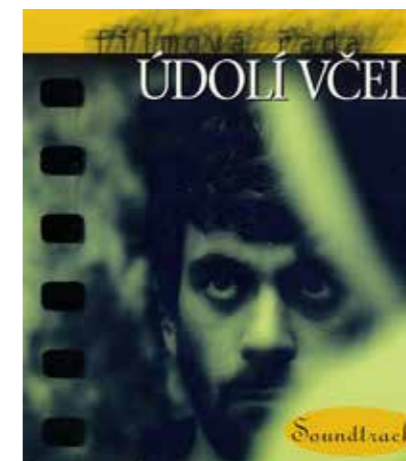
Vysoká úroveň Liškovy tvorby pokračovala i v sedmdesátých letech. Napsal hudbu k filmům Stíny horkého léta, Dým bramborové natě, Už zase skáču přes kaluže, Robinsonka a k trilogii podle románů Eduarda Štorcha Osada Havranů, Na veliké řece a Volání rodu, která je považována za další vrchol jeho tvorby. Liška dokázal do svébytného zvuku

Liška je rovněž autorem hudby k filmu Jáchyme, hoď ho do stroje, pro nějž vymyslel svérázný komputerový zvuk a jakousi – jak sám říkal – „ufonskou hudbu“. V Hříšných lidech města pražského si zase vyzkoušel svou schopnost napsat hospodské kuplety včetně slavného Dejte mi zahrát, pane inšpektor.

Velkou část Liškovy tvorby sedmdesátých let tvoří seriálová hudba pro Československou televizi. Už na tříhodinové Marketě Lazarové bylo znát, že skladatel se dobře orientuje v rozsáhlých dějových prostorech, a provazování televizních seriálových dílů mu proto šlo jako žádnému jinému tehdejšímu

Zemana. I v nich prokázal svůj ohromující talent, když pro úvodní titulky, o nichž se ironicky říkalo, že byly nejdelší na světě, napsal vynikající melodii, citovanou dodnes například skupinou Vltava.

O svérázném skladateli se vypráví spousta historek. Bylo mu prý lhostejné, zda skládal hudbu pro prorežimní seriály, nebo pro představitele české filmové vlny šedesátých let. Bylo mu jedno, pro koho skládá. Fascinoval ho jen a jen akt tvorby. Nebyl v žádném uměleckém svazu a nikde se neangažoval. Nepotřeboval to, jak říkával. Na jedné straně je tedy autorem hudby k filmům Vyšší princip, Ikarie XB 1, Adelheid a na druhé skládal

v pokoji postavený klavír, na kterém si čerstvě zkomponovanou hudbu přebral, a pak pokračoval do studia Filmového symfonického orchestru ve Smečkách, kde se nahrávalo. To se prý dělo po celá šedesátá léta.

Měl i jiné neobvyklé metody práce. Nechával si do studia přinést krabice s filmem, zavřel se s nimi do projekce, zásobil se pitím a jídlem (oblíbená šunka nikdy nesměla chybět) a se stopkami v ruce se pustil do komponování. Při své pověstné preciznosti skládal hudbu doslova na desetinu sekundy.

Koncem šedesátých let si koupil vilu v Hlásné Třebani. Měl v ní stříhací stůl a komponoval už jen doma. Ušetřil tím spoustu času, takže v průběhu sedmdesátých let dokázal složit hudbu k sedmi až osmi různorodým filmům ročně.

Občas skládal hudbu k několika snímkům najednou. Říká se, že dokázal komponovat i ve studiu během poslechu úplně jiné skladby, a ještě upozorňoval na chyby v nahrávce. Při samotné práci byl rychlý, precizní a soběstačný. Udělal si skicu, pak partituru, a ani v další části procesu neměl žádné spolupracovníky – všechna aranžmá si dělal sám. Pouze rozepsání partitury už nechal na jiných.

Jiná historka vypráví, že jednou Liška zapomněl napsat hudbu pro několikaminutovou scénu s plesem. To bylo v jeho případě velmi nezvyklé, ale stalo se. K šoku všech prý skladatel vykřikl „Moment!“ a odběhl. Za dvě hodiny se vrátil s hotovou parádní kompozicí.

Mnozí jeho kolegové a přátelé tvrdí, že ke svému talentu přistupoval s až bohémským nadhledem. Dostával řadu

cen, ale moc si jich nehleděl. Nesnášel interview. Mluvil prý občas filmařům do řemesla, hlavně do stříhu. Bavilo ho vydělávat peníze. Byl nejlépe placeným českým skladatelem v socialistickém Československu.

Zdeněk Liška trpěl od mládí těžkou cukrovkou a na začátku osmdesátých let se jeho zdravotní stav začal zhoršovat. Špatně chodil. Omezil svou autorskou produkci, a dokonce začal odmítat i atraktivní filmařské nabídky. Pro film Páni kluci místo sebe nabídl Petra Hapku, který se právě v něm ukázal jako jeho vzorný žák a pokračovatel. Poslední film, na kterém jako autor hudby participoval, byl sci-fi film Kam zmizel kurýr a Krejčíkova Povídka malostranská z roku 1981. ☒

Jan Spálený

„Taky jsem chtěl nemít limit“

Skladatel a textař Jan Spálený se narodil roku 1942 na pražských Vinohradech, konzervatoř dokončil v roce 1968. Hrál na trombon, tubu a barytonsaxofon, ve svých 56 letech se začal učit na kornet. S bratrem Petrem měli kapely Hipp's a Apollobeat, pro které Jan napsal desítky songů. Pracoval jako hudební režisér a rozhlasový dramaturg, moderoval své pořady. V roce 1984 založil spolu s Petrem Kalandrou a Františkem Havlíčkem skupinu ASPM (Amatérské sdružení profesionálních muzikantů) jako crossover blues, jazzu, šansonu a folku.

TEXT: TOMÁŠ ROREČEK, FOTO: JAN HRBEK

Jak tě napadlo udělat Nezvalova Edisona?

Na gymplu mi Edisona dala přečíst učitelka češtiny. Já jsem po tom sáhl a úplně jsem se z toho zbláznil, z těch Nezvalových schopností asociace jakoby kamkoliv. Cítil jsem, že nemá limit. Taky jsem chtěl nemít limit, ale přitom jsem byl neobratný a malý. A tady jsem najednou viděl divného tlustocha, který navíc ještě sloužil režimu, ale byl v něm vesmír. Pak mě jednou napadlo, když jsem se s tím doma mazlil, že se k tomu musím vyjádřit svým jazykem. A to byla hudba. Takže jsem si koupil notový papír a napsal to. Pak jsem to dal do šuplíku a tím to pro mě skončilo. Až jsme s Hynkem Žalčíkem, který tenkrát dělal producenta, v tom režimu, ve kterém oficiálně nešlo dělat producenta, jednou pili víno a on říká: „Nemáš doma něco zajímavého?“ Tak jsem si vzpomněl, že mám v šuplíku tohle. On to přinesl do Supraphonu, a vyhodili ho s tím, ale Žalčík

byl ten typ, co tam znova vlezl oknem, takže se mu to nakonec povedlo, stejně jako v případě Mišíka a jeho Kainara.

Měl jsi potřebu to na nějakém místě Nezvalovi kvůli hudbě upravit?

Ne, tam jsem nic neupravoval. Všechno jsem zachoval, i místa, kde je nějaký rozpor mezi psaným textem a výslovností. Nic jsem nepřizpůsobil, protože to byl pro mě bůh.

Na Edisonovi dělal kytary Michal Pavlíček?

Ten byl až na Signálu času. Ty projekty nahrávali různí lidi, ale v obou případech jsem si mohl vybrat muzikanty. Nedávno umřel třeba Eda Parma, který mi tam hrál na basu. Byl tam i Jarda Vraštil, ten pak učil hru na varhany v Olomouci. Stivín tam taky hrál, například. A taky houslista, kytarista a pábítel Richard Kroczeck, ten byl velmi důležitý.

Jak moc do toho muzikanti vstupovali vlastní kreativitou?

Já dělám věci tak, že napíšu pevné aranžmá, ve kterém každý, o kom vím, že je toho schopen, má plochu, kde se může vyjádřit. Aby měl pocit, že je spoluvůrce. Vždycky, v každé sestavě muzikantů, celý život s tím takhle pracuju, třeba s kapelou ASPM už skoro 40 let. Zůstal jsem tam sám, z té prvotní sestavy, i když Franta Havlíček je taky ještě naživu. Vždycky je tam někdo, kdo má tak mimořádnou schopnost se vyjádřit, že mu to nemůžu vymyslet, že to musí udělat on. To byl v posledních letech třeba Michal Gera, kterému jsem vždycky nechal prostor, protože dokázal emocionálně rozbít i mě, když zahrál dobré sólo. A nejenom on.

Začínáš při psaní od hudby, nebo od textu?

U svých věcí začínám od hudby. Mám

to v notách před sebou u piana, hraju a průběžně to obměňuju. Tam, kde se mi v určité chvíli zdá, že jsem text trefil dobře, tak mu vyhovím. Vráťím se pak do hlavní hudební myšlenky té písničky, ale tam, kde mi to kvůli textu uhne někam jinam, tak mu dám prostor. Vlastně to dělám v symbióze těch dvou složek, ale zůstane to na parketě hlavní myšlenky té muziky.

Když zhudebňuješ texty někoho jiného, snažíš se mu to neměnit? Nebo když to někde potřebuješ jinak, požádáš textaře, ať to místo předělá?

Nedávám nic předělávat, když někdy přijde nějaké slovo, které se stydím vyslovit nebo ho neumím vyslovit, tak ho přepíšu a tomu člověku to sdělím. A pokud by se urazil, tak mu ten text vrátím. Ale třeba u Pavla Vrby jsem nikdy nic neměnil. Teď na poslední desce jsou

texty, které jsou v podstatě nezhudebnitelné, ale já jsem tam nezměnil ani tečku. Prostě jsem tomu s rozkoší vyhověl.

Rád bych se zeptal třeba na písničku Zahrada v dešti. Někde jsi říkal, že tenhle text Pavla Kopty jsi nechtěl zpívat, protože sis nedovedl představit všechny květiny, co se tam objevují.

Základní je tam celková emoce, nálada zahrady v dešti, ale už víckrát jsem zažil, že se mě někdo ze sálu zeptal, jak vypadají třeba ostálky. Já jsem to napřed nevěděl, ale moje žena, která je nejen spolehlivý životní partner, ale taky úžasná zahradnice, mně všechno vysvětlila a ukázala. Ten text napsal Kopta, než jsem založil ASPM, stejně jako třeba Blues pro pana Vaňka. Dal mi to u vína v Redutě a říká: „Ty chceš udělat kapelu, ale nevíš, co budete hrát, vid’? Ale já vím!“

Pavel Kopta a Pavel Vrba jsou jasní, ale ty jsi dělal i s textaři, které jsem nikdy jinde nezaznamenal. Kde jsi k nim přišel?

Ti lidi mi to většinou sami nabídli. Dříve, i když už by si lidi mohli myslet, že jsem mrtvej, mi chodí texty. Někteří lidi za mnou jezdí po koncertech, třeba jedna taková dvojice z Pelhřimova, lidi, kteří dělají něco úplně jiného, on je, myslím, kalič ve slévárně a ona je snad fyzioterapeutka. A ti mi dali text o tom, jak je to bezvadný, když člověk umře – Až na krchově vrány začnou krákorat. Já jsem to celé vzal a jen jsem tam dopsal poslední větu – A milován půjdu spát. Je to text, který funguje. Napsali to lidi, kteří nejsou zvyklí profesionálně pracovat s jazykem, ale jsou poctiví.

Stane se, že začne koncert, a tobě se nechce?

Když přijdu na jeviště, sednu si za piano

Měním. Taky záleží na tom, v jaké sestavě tam jsme. My hrajeme buď jako trio, nebo jako kvintet. Hrávali jsme i jako sextet, než umřel Radek Pobořil, který s námi hrál na akordeon, výborně. Každý program je jiný už jenom podle toho, v jaké sestavě hrajeme. Trio je daleko intimnější, nejen proto, že tam není rytmika, ale jsou to i jiné písničky.

mimořádné texty, od Zdeňka. Zdeněk byl můj přítel, ale bezprostředně napsané texty od Kalandry, třeba ten, jak jeho žena porodila dítě, ty se mi moc líbí. Dotýkají se...

Mně vždycky přišlo, že vy jste nebyli stejné autorské typy.
No vůbec.

hudební režii. Ale takových setkání ve studiu jsou mraky. Jak to, že jedno funguje, a tisíc dalších nefunguje? Věděl jsi to hned, že tohle bude zásadní?

Prostě jsme si nějak zvoněli, já nevím. Skončila frekvence, on si drnkal St. James Infirmary a já jsem se k němu přidal na piano. Ostatní balili, odcházeli ze

absolutní špička jako feelingový trumpetista a křídlovkář. Taky už zestárnul, ale hraje pořád dobře. Všichni zestárnli, akorát je tam mladá rytmika. Můj syn Filip hraje na basovou kytaru a kontrabasovou tubu a Filip Jeníček na bicí. Oba jsou výborní, stejně jako vibrafonista Radek Krampl.

Psal jsi s někým song, ať už text, nebo hudbu, dohromady tak, že jste seděli vedle sebe?

Ne, na jevišti jsem týmový hráč, poslouchám toho, kdo hraje sólo nebo má vůdčí part, doprovázím ho a nikdy nedopustím, aby vznikla soutěž. Ale když píšu, potřebuju být sám.

Jak vypadal tvůrčí proces s Petrem Kalandrou?

Máme pár společných písniček. Jeho texty jsou na desce Vytopená dáma, tam jsou dva nebo tři, které jsou podle mě případnější než texty Zdeňka Rytíře na ty známé „dylanovky“. Přitom to jsou

On jako by šel přímo na komoru, kdežto ty jsi poetičtější, je to určitým způsobem bohatší, ale to ještě neznamená...

... že je to lepší, jasně, to ne. On měl něco, co bohužel já nikdy neměl, měl dar okamžité komunikace s lidmi. Přišel, ani nic neřekl, a už je měl. Neuměl polovinu textů, bylo vidět, že do sebe předtím něco kopnul, ale lidi ho milovali. Já jsem musel odvést strašně práce, aby mě vzali. Ale nikdy jsem mu to nezáviděl, obdivoval jsem, jak je to v něm zabudované.

S Kalandrou jste se potkali, když natáčel s Marsyas a ty jsi dělal

studia a my jsme tam ještě seděli a hráli, nekonečně dlouho. Tím to začalo. Tak jsme si řekli, že to zkusíme spolu a že si najdeme někoho třetího, který virtuózně hraje, protože Petr nebyl geniální kytarista a já jsem mizerný pianista.

A volba padla na Františka Havlíčka. Franta Havlíček byl dokonalý. Jednak vynikající muzikant, jednak člověk do party.

Mně se u tebe vždycky líbilo, jak mluvíš o lidech, se kterými jsi hrál. To je snadné, když kapelou prošli ti nejlepší lidi, třeba Michal Gera, to byla

Když přijdu na jeviště, sednu si za piano a řeknu: Dobrý večer, dobří lidé, to je hezký, že jste tady. Já jsem tady taky rád. – Nebo tak něco.

a řeknu: Dobrý večer, dobří lidé, to je hezký, že jste tady. Já jsem tady taky rád. – Nebo tak něco. Začnu hrát a na jednu jsem v nějaké euforii. Většinou na začátku hrávám písničku Mé múze s textem Jana Velíška. Je to vyznání jeho manželce, ale já se s tím můžu ztotožnit,

je to citlivě napsané a obecně platné. Tímhle obyčejně začnu, protože v tom nemusím bádát, to jde ze mě. Pak pozvu kapelu a už to jede.

Měníš někdy playlist podle nálady v sále?

Z předávání ceny za přínos české hudbě u příležitosti 100. výročí OSA, foto: Michal Kubala

Pojďme se chvíli bavit o zaměstnání. Ty ses napřed věnoval hudební režii a pak jsi dlouho dělal dramaturga.

Hudební režii jsem dělal 16 let v Supraphonu. Následně jsem byl nějaký čas na volné noze a pak jsem dostal lano do rádia, kde jsem byl hudební redaktor a posléze dramaturg. S rozhlasem jsem se ztotožnil, dodneška je to pro mě nejdůležitější médium, přestože moje tvorba o tom nesvědčí. Ale měl jsem to strašně rád, a když jsem se potom specializoval, že jsem dělal noční pořady, portréty jednotlivých muzikantů na větší ploše a takové věci, tak to bylo pro mě nejdůležitější. Dokonce to přeznělo i přes moji vlastní muziku.

Přítom ses tam musel určitě do nějaké míry přizpůsobovat. Vlastní muziku děláš podle sebe, ale když jsi dramaturg v rádiu, musíš ctít formát té stanice.

To je jasné. Mně chvílku trvalo, než jsem si vytvořil názor, který jsem pak tvrdě prosazoval, na což jsem potom i dojel, že každý druh posluchače, každá cílová skupina má nárok si ve veřejnoprávním rozhlase najít to, co má ráda. Jenom jde o to, v jakém množství a kdy. Měl jsem problémy i s tím, že jsem říkal, že člověk, který v rádiu mluví o muzice, tak o ní musí něco vědět. Anebo ji aspoň cejit. Zatáhl jsem tam celou garnituru folkařů, jazzmanů a tak. Někteří občas mluvili neobratně nebo i vulgárně, ale mělo to koule. Takže to jsem si hodně užíval, ten rozhlas.

Co ty a novodobá technika? Mně přijde neuvěřitelné, že nemáš e-mail.

Ale já ho možná mám, nějaký, jen ho neumím najít.

Přece i v rádiu jsi musel některé věci technicky zvládnout.

To byly ještě telefony Nokia, ty byly

bezvadný. Když jsem pak dostal první mobil, jako mám teď, hodil jsem ho do lesa. Já jsem se tím cítil být obtěžován. V rozhlase jsem měl asistentku Ilonku, výborná ženská. Psal jsem tužkou na papír a ona to přepisovala do počítače, celá léta. Nebýt jí, tak jsem tam nemohl být, já to neuměl ani zapnout. Ta technika, já vím, že je to umanutost, jak se tomu bráním. Mně by to v něčem i pomohlo, třeba že bych pochopil trochu víc do hloubky aerodynamiku. Celý život jsem se vrtal v aeroplánech... Ale k muzice jsem to nepotřeboval.

Co dnes posloucháš v autě?

Mluvené slovo. A Vltavu.

Čteš pořád poezii?

Nárazově ano, nevyhledávám ji, ale mám toho doma docela dost, nějak se to za život nasbíralo. Takhle jsem se třeba vrátil k jedné sbírce Jiřího Žáčka a našel jsem tam dva texty, které mě

po letech oslovily, teď jsme je natočili. Já chodívám kolem knihovny a říkám si – tohle znám, tohle znám... A pak vytáhnu něco, o čem si myslím, že to znám, ale zjistím, že ne, protože když jsem to četl třeba ve třiceti, vnímal jsem to jinak.

Bavilo tě v životě cestovat?

Ne, ale pořád jezdím hrát po celé republice, protože když jsem na jevišti, cítím se zdravý. A jsem rád doma.

V osmdesáti letech máš připravenou novou desku. Jak to děláš?

Já každý den cvičím na piano. Už mám atrofované svaly a musím pořád trochu hrát, abych si udržel tu schopnost. Když hraju, tak někam zabloudím, zaujme mě to, tak se tam vrátím, a najednou je to nový song.

K čemu ze svého repertoáru máš speciální vztah? A mění se to s věkem?

To se proměňuje. Ale už mnoho let je to třeba jeden song od Randyho Newmana, který mi otextoval Pavel Kácha, což byl literární redaktor v rozhlase, měl kancelář vedle mě. Seděli jsme spolu někde u piva a on říká: „Poslechni si někdy Randyho Newmana.“ – Toho jsem tehdy vůbec neznal. Tak jsem si to našel a bylo to úžasné, to je snad nejlepší písničkář na zeměkouli, proto není nejznámější. Moc se mi to líbilo. Ale jednak se v angličtině dostatečně neorientuju, jednak on je hlubší a vzdělanější. Řekl jsem Pavlu Káchovi: „Rád bych to udělal, ale na to nemám.“ – A on říká: „Tak já to zkusím, vyber si písničku.“ – Vybral jsem si Every Time It Rains, a Pavel napsal text V ulicích je déšť. Já to pořád ještě zpívám a vždycky se při tom úplně rozložím, je to nebezpečný. A stejný pocit jsem měl, když mi Pavel Kopta dal text, který byl vlastně jeho nekrolog.

Blues o klamně naději?

Jo, ale to vůbec nehraju, protože jsme to jeden čas hráli a já jsem se u toho rozbřečel, před lidmi. Asi jsem měl být ženská.

Na rozdíl od asi většiny hudebníků, se kterými jsem kdy spolupracoval,

ty umíš noty. Oni říkají, že to nepotřebují. Když mají nápad, nahrají si ho do telefonu.

Noty jsou bonus navíc. Já si pamatuju svého dědu, plukovníka ve výslužbě, jak ležel v posteli a četl si partituru smyčcového kvarteta. A slyšel to. Bylo vidět, že je plný emocí.

Máš systematicky vedený archiv?

To vůbec. Texty mám na haldách, některé v deskách mezi tím. Partitury mám v jiném regálu, jsou zaprášené, jsou to stohy partitur, které jsem psal pro bráchu a všechny možné lidi, pro rozhlasový orchestr a tak. To už nebude nikdy nikdo číst, ani já, to je jenom metrák papíru. Už se to ani nedá přečíst, protože některé inkousty mizí.

Jaký vztah máš k hudebním nástrojům?

Nástrojů mám doma hodně, nejvíc tub a kornetů. Nejstarší je francouzský kornet z předminulého století.

Kornetu asi čas moc neublíží, ne?

Ale ublíží. I mosaz čas postupně ničí. Potom tam mám různé kornety z padesátých let, taky mám americký kornet, po kterém jsem celý život toužil, ten jsem si opatřil asi před pěti lety, našel jsem jeho trosky, tak jsem je koupil, nechal ho zrestaurovat a občas na něj hraju.

Jak je to s klávesami?

Taky si vozím nástroj. Mám jich víc, ale s sebou беру ten nejmenší, aby se s tím kamarádům, kteří mi to nosí, dobře manipulovalo. Kde je dobré křídlo, tak na něj hraju, i když je to pro mě větší dřina, je tvrdší než elektronické klávesy. Má to opět zmíněné koule, respektive přirozenou krásu.

Když žil Filip Topol, tak jsem vždycky nevěřičně koukal, jak dovedl být ke klavíru brutální. Pro něj jako by to nebyl parťák, ale soupeř.

Ale tohle já považuju za správné, u určitých typů muzikantů. Když chci něco vyjádřit, tak musím použít všechny prostředky. Zavýt, zakašlat, udeřit...

MEZI ZÁSADNÍ ALBA JANA SPÁLENÉHO PATŘÍ:

zhudebnění rozsáhlých básní Vítězslava Nezvala Edison (1978) a Signál času (1979),

Já se tě nevzdám (1982), Asi v tom bude nějaký háček (1985), Vytopená dáma (1989), Havran (1991), Ještě jednou si vrznout (1993), Průhlednej chlap (1995), ... až srdce usedá (1999), Má vina (2002), Zahrada v dešti (2007), Zpráva odeslána (2011), Nemůžu popadnout tvůj dech (2018).

Nová deska Perseidy je připravena k vydání.

U Topola to asi bylo obdobné. Něco jiného je, když rockeři lámali kytary, to bylo divadlo, ale když je to autentické, připadá mi to normální. Ale nedovedu si představit, že bych vzal nástroj a začal po něm šlapat. Byť by byl sebesthorší, pro mě to není možný. Když jsem měl první tubu, tak jsem si ji dal na polštář vedle sebe. Jsem trochu nástrojový fetišista, přitom je nemám nějak mimořádně v pořádku, že bych se o to staral, ale mazlím se s nimi. Pro mě je nástroj partner. A dechový nástroj si dáváš na ústa každý den.

To je intimnější než se něčeho dotýkat rukama.

Samozřejmě. A musíš ten tón udělat. Na jiném nástroji zmáčkneš klávu, bouchne klávkem a udeří do struny nebo se ten zvuk elektronicky napodobí, ale u dechového nástroje musíš vytvořit tón ze sebe, z vlastního dechu, který opřeš o bránici, největší sval v lidském těle. ☒

Náročnost je pro mě konstanta, před níž není úniku

„Přivést na svět nahrávku takového druhu je stále složitější. Nejen proto, že to děláme postaru,“ říká šéf skupiny Vltava Robert Nebřenský o nové desce Spass muss immer sein. „Aranže vytváříme společně, vyjamováním na zkouškách. Tímto způsobem se do písniček nasaje osobitost a invence jednotlivých členů, z čehož vzniká barevný, živý a hudebně věrohodný tvar, který je pak také radost hrát. Je to však časově dosti náročné a skloubit program všech členů kapely tak, abychom mohli soustředěně pracovat, je nemožné. Ale pomohl nám covid. Zkoušky byly najednou tím nejlepším, co se dalo zažít. Stejně zabrala tato fáze dva roky. Natáčení, míchání a mastering, to se táhlo celý další rok, ale s výsledkem jsem spokojen. Vznikla deska, kterou nelze překonat.“

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: JIŘÍ ŠTARHA

Procitnutí v Krásných nových strojích

V patnácti jsem se skoro bezvědomě ocitl na učňáku v Kutné Hoře, obor mechanik elektronických zařízení. Obor mě vůbec nezajímal a učivo jsem ani nechápal. Hodně jsem se trápil a nudil. Z učení si pamatuju, jak vítr za oknem unášel listy. Vítalním impulzem pro mě bylo seznámení se Stanislavem Divišem, pozdějším členem výtvarné skupiny Tvrdohlaví, který pro mě objevil umělecký svět. U něj doma se scházeli zajímaví lidé, na

stěnách visely krásné obrazy, vonělo to tam olejovými barvami, Standa pouštěl desky. Jazz, jazzové kytaristy, Boba Marleyho. Viděl jsem člověka přesvědčeného, že se stane akademickým malířem, neochvějně si za tím šel. Přijímačky na AVU dělal snad devětkrát. Seznámení s tím jeho světem mě tak oslovilo a strhlo, že jsem měl pocit, jako bych se probudil. Díky tomuto vytržení jsem byl najednou tam, kde jsem měl být – na kolejích svého vlastního života. Spolu s dalšími hudebníky z Kutné Hory jsme založili skupinu Krásné nové stroje. Přestože jsem na

kytaru teprve začínal, zcela samozřejmě jsem se podílel na prvních skladbách také autorsky. Tehdy stačilo málo, protože zásadní kvalitou bylo kolektivní nadšení pro věc. V osmdesátých letech nás kromě čisté radosti z hudby posilovalo také nalezení prostoru pro svobodnou seberealizaci a vymezení se vůči komunistickému nepříteli. Postupně jsem zjišťoval, že skládání písniček je pro mě důležitá osobní rovina a že kolektiv mně v tvorbě nepomáhá, naopak mě drží ve stereotypu stylu, který hrajeme. Objevil jsem tenkrát svoji potřebu sebevyjádření.

Na vlastních nohou

Jak jsem se postupně sebenacházel a stále více se snažil zdotat problém kytara, ocitl jsem se v jiném hudebním proudu, než byly Krásné nové stroje. Zalíbil se mi jazz a začal jsem studovat jazzovou kytaru na tehdejší tzv. lidové konzervatoři. Cítil jsem zesilující nutkání vyjadřovat se po svém a založit vlastní kapelu. Že pro ni budu skládat písničky, mi přišlo přirozené. Už první koncert jsme odehráli pod názvem Vltava. V Praze jsme vystupovali hlavně v klubu Na Chmelnici, což byla tehdy, v osmdesátém šestém, Mekka podobných kapel, ale taky na Chodově nebo v klubu Na Petynce a kupodivu jsme brzy začali jezdit i mimo Prahu. To byla doba, kdy fungovala šuška a mezi lidmi spontánně kolovaly nahrávky z koncertů na kazetách. Lidi si osobně doporučovali to, co se jim líbilo, takže se o nás velmi rychle vědělo po celých Čechách.

Zakládající sestava byla dle mého soudu geniální, ale nevydržela dlouho. V roce 1987 jsme si na vlastní náklady pořídili první studiovou nahrávku. Nemělo to jiný důvod než uchovat něco z repertoáru a znění právě té naší první sestavy. Koupili jsme si pár dní ve studiu s tím, že je to jen pro nás a nic víc. Dodnes vidím majitele toho studia, jak na nás užasle hledí a ptá se, proč to děláme, a jak absolutně nechápe naše mimozemšťanské odpovědi, když to přece nemá šanci vyjít! Později vznikla v Pantonu edice Rock Debut, ve které se ta nahrávka nakonec objevila.

Mládí i tak velkou lásku bere s humorem

Naše první „dospělé“ album vyšlo relativně pozdě, až v roce 1994. Stalo se tak díky přičinění a zájmu Vladimíra Kočandrleho z tehdejšího vydavatelství Monitor. Album mělo 76 minut, kdyby vyšlo na vinylu, bylo by to na dvojalbum. Deska obsahovala skoro všechno, co jsme do té doby udělali. Mám ji rád, protože zachycuje autentickou první tvář kapely, ale už i tam je rozeznatelný vývoj. Cítím tam dva vývojové prvky. Jeden je můj osobní, jak jsem se učil věřit

Koupili jsme si pár dní ve studiu s tím, že je to jen pro nás a nic víc. Dodnes vidím majitele toho studia, jak na nás užasle hledí a ptá se, proč to děláme, a jak absolutně nechápe naše mimozemšťanské odpovědi, když to přece nemá šanci vyjít!

tomu, že jsem tedy opravdu autor, že hudba je moje cesta a že mám co říct, ačkoli nevím, co to je, a ten druhý prvek je to učení se a poznávání, jak se dají písničky skládat, aby pro mě fungovaly. S výjimkou hry na kytaru, kterou jsem

studoval, jsem samouk. Přestože si myslím, že je užitečné občas také něco vědět, tak v mém případě mi hledání a naivita byly určitě nápomocny v tom, dobrat se k sobě. Někdy jsem objevoval Ameriku, ale ten objevitelský pocit byl skvělý. Většinu písni bych mohl mít v současném repertoáru.

Šťastnej jako trám

Druhá deska vyšla dva roky po té první. Nahrála ji konečně funkční a stabilizovaná sestava, která pak stvořila ještě další dvě alba. V rádiích se uplatnila písnička Hurá, kytary. Repertoár z této desky nám v koncertní podobě vydržel řadu let. Jednoznačně to je ještě pokračování té prvotní kapelové energie a poetiky prvního alba. Ostatně jako bonus přináší tři skladby, které se na to první nevešly a nesou podtitul Vzpomínka na mládí.

Marx Engels Beatles

Titulní píseň alba Marx Engels Beatles je asi naší neznámější skladbou. To úvodní slovní spojení je dárek z vesmíru, který jsem jen dotáhl do konce. Zařadil jsem si ho do souvislosti s dospíváním za doby studené války, a dostaly se mi tam tak další motivy. Táta vzal dráhu, krumpáč a kýbl, ať žije mír! Vše mělo svůj základ v životě, ať už to byla emigrace otce,

Zleva: Ondřej Klímek (saxofon, flétna), František Svačina (klávesové nástroje), Robert Nebřenský (kytara), Tomáš Uhlík (basová kytara) a Ondřej Pomajsl (bicí nástroje)

povinné prvomájové průvody, transparenty nebo podřadné práce pro lidi nepohodlné režimu.

Nakonec je to takový extrakt životního období v Československu, jsou tam všechny ty pocity, které nám byly společné. Na mé generaci se studená válka samozřejmě negativně podepsala, o tom jsem přesvědčený. Na druhou stranu, v kruzích, ve kterých jsem se tehdy pohyboval, být muzikantem bylo hodnoceno vysoko. Hrát s kapelou s sebou neslo společenský postoj, což dávalo našim životům důstojnost, ačkoli mnoho z nás se živilo potupně po nočních vrátnicích. Veškeré to ne zcela oficiální kulturní dění mělo velkou přitažlivost. Lidi opravdu zajímalo,

s čím kapely přijdou, co za ně vysloví. Když někomu zakázali koncert, věděli to všichni.

Toto výsadní společenské postavení už nemáme řadu let. Jsem s tím sice smířený, ale to nebezpečné napětí z atmosféry dřevních dob mi chybí a po té důležitosti hudebníka se mi trochu stýská. Nicméně časem jsem zjistil, že v první řadě dělám pro sebe a všechno vnější pro mě existuje až potom.

Publikum mě zajímá, jsem potěšen, když píseň účinkuje, jak má, když se líbí, když zasahuje, ale dělím se o to, co se líbí mně. Přesněji, dělím se o kus sebe, nic lepšího ani jiného nemám. Pokud jsem něco složil a nebyl tam tenhle náročný osobní imperativ, nedokázal

jsem si těch věcí vážít a považuju je za smetl, zbytečné, špinivé výtrusy.

Když bozi zestárnou

V roce 2000 natočila sestava Vltavy tečku za svou existencí. To proto, že jsem tehdy nabyl přesvědčení, že toho nechám. Cítil jsem se vyčerpaný a zklamaný z toho, jak showbyznys funguje. Nebyl jsem schopen to přijmout. Od vydavatelství přicházel tlak, abych dělal něco jiného, co by vydělávalo víc peněz, abych skládal víc s rozumem a účelově, prostě abych se přetvořil v jiného tvůrce. Uráželo mě to a cítil jsem se zraněn, protože jsem věřil, že když dávám sebe, dávám cosi cenného,

Vždy jsem vedl paralelní herecký život, a tak jsem si řekl, že to možná stačí, že kapelu jsem někam dovedl, že jsme něco dokázali a že je toho akorát. Jako důkaz své síly a akt svobodné vůle zdánlivě nevýstupní vlak kapely opustím a budu žít jinak. Následných sedm let jsem pak fungoval jenom jako herec a vůbec jsem nepočítal s tím, že budu zase někdy skládat, zpívat a hrát.

a také jsem potřeboval mít čisté svědomí. Vždy jsem vedl paralelní herecký život, a tak jsem si řekl, že to možná stačí, že kapelu jsem někam dovedl, že jsme něco dokázali a že je toho akorát. Jako důkaz své síly a akt svobodné vůle zdánlivě nevýstupní vlak kapely opustím a budu žít jinak. Následných sedm let jsem pak fungoval jenom jako herec a vůbec jsem nepočítal s tím, že budu zase někdy skládat, zpívat a hrát.

Komedianti se vrací domů

Na pódium jsem se vrátil v roce 2010. Bylo to výsledkem plíživě se přibližujícího zjištění, že problém není v tom, že mi v životě chybí hudba, ale že se na mě zlobí

ti, kdo rozdávají talent, že hniju a nic nedělám. Prostě, chlapče, máš tady svůj úkol a buď ho budeš plnit, nebo ti doře nebude. Také jsem se vysloveně sám před sebou stydl. Ale ještě dávno předtím, než jsem se rozhodl, že se vrátím, jsem si vedl hravě záznamy, s kým bych chtěl hrát, kdybych třeba někdy s partou přátel „jen tak“ něco zkusil. Původně jsem totiž nechtěl, aby se kapela znovu jmenovala Vltava, protože jsem měl obavu, že bych v tom srovnání tehdy a teď neobstál. Mám své nároky, zejména na sebe, a nemůžu z nich ustoupit, jsou mi dané, ale někdy mám sám problém jim dostát. Když se k tomu přidala ztráta sebevědomí z absence pódia, dost jsem se sebou zápasil. K návratu mi, mezi jinými,

pomohl také kytarista Peter Binder, který se nechal získat pro spolupráci. Opřel jsem se o jeho muzikantskou autoritu a přesvědčení, že to bude dobré. Přes různé úhybné manévry jsem nakonec tu úplně novou kapelu, která tu ještě nebyla, nazval Vltava a bylo to. Ulevilo se mi, že jsem se přihlásil k sobě, k pokračování započaté cesty a také k odpovědnosti za všechno, co to přinese.

Název páté desky Vltavy Komedianti se vrací domů proto nese symbolickou rovinu, že komedianti se vrací pro výzvy a také znovu obsadit svůj trůn. Dnes můžu říct, že ten návrat byl oprávněný a smysluplný. Jsem moc rád, že k němu došlo.

Čaroděj

Tady se kapela vrátila ke svému původnímu zvuku, který je pro ni nejtýpističtější, tedy se saxofonem a flétnou. Tohle barevné obsazení nejvíce vyhovuje vyvolávání obrazových představ, které za písněmi jsou. Jinak byl Čaroděj po všech stránkách – tematicky, skladatelsky, aranžérsky – vykročením mnohem dál. Povrchní posluchač, poté co pozná můj hlas a slyší flétnu, si řekne – jasně, to je ta hravá Vltava, bla bla bla. K tomu fantazijní, pohádkový obal a stalo se, že mnohým lidem trochu uniklo, co se na desce říká. Nevadí, ještě bude čas to napravit. Z dnešního pohledu dokonce vídím, že Čaroděj byl důležitou předehrou a přípravou našeho alba současného.

Spass muss immer sein

Osobní témata, která tohle album obsahuje, táhnou celým svým životem. Některá jsem v sobě převaloval třeba i třicet let. K tomu, abych je dokázal dovést do písničkového tvaru, dokončit je a abych s nimi mohl ven, jsem musel počkat na svoji vyšší zralost a také na odvahu. Někdy tohle album vnímám jako završující vyslovení a závěrečné doplnění světa písniček Vltavy vůbec. Jako autor protřápený pochybnostmi a jako současně nejzasvěcenější znalec tohoto alba si můžu dovolit říct, že nic lepšího není. Kdyby to měl být opravdu konec, tak by to byl konec dobrý. ☒

Do Sona jsme vložili své životy

Pavel Karlík a Milan Cimfe jsou otcové zakladatelé slavného nahrávacího studia Sono Records. Před začátkem rozhovoru se na místě zrovna střídají hudebníci zvučných jmen. Bavíme se o tom, jak udržet krok se světem nebo jaké je natáčet a produkovat třeba někoho s přemrštěným sebevědomím. Vedle toho se pánové rozprávěli také o svých tajných tužbách na poli autorském.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK, FOTO: ARCHIV STUDIA

V jaké fázi jsem zastihl studio Sono? Máte málo práce, nebo je jí naopak nad hlavu?

Karlík: Teď zrovna práce byla, ale jinak to moc růžové není. Na podzim se finišovaly všechny desky na vánoční trhy...

Cimfe: To je silnější sezona, protože dneska se desky jako nosiče prodávají takřka výhradně před Vánoce nebo v omezené míře na šňůře.

Předpokládám, že plonková sezona ve studiu je léto.

Cimfe: Ještě víc asi jaro, i když i to má svoje výkyvy. Poslední rok nebo dva se to otočilo. Hudebníci chtějí desky připravit na jaro, ale ne až na prázdniny, protože tam už jsou lidi pryč. Takže skončí covid, začnou koncerty... pardon, že to říkám takhle... čili kolem ledna a února se poslední roky točí dost.

Sono bezpochyby patří k nejvyhlášenějším studiím v Česku. Jak moc sledujete světové trendy v nahrávání?

Karlík: To samozřejmě sledujeme pořád.

My jsme vždycky hodně stáli na nahrávání zahraničních kapel, na což nefunguje reklama. To byla mravenčí práce, díky níž se dobré jméno mezi muzikanty šířilo. Covid tohle zpětrhal, ale zase se to trochu vrací. I proto je naší povinností být nad českou úroveň.

Dá se nějak popsat, co znamená být nad českou úroveň? Většina čtenářů asi ve studiu byla, ale jen málokdo to má osahané tak jako vy dva.

Karlík: Jde jednak o naše profesní schopnosti a potom o studio jako takové. Aby tu byla technika, která značí světový průměr nebo nadprůměr.

Cimfe: Zkuste si to představit jako řetěz, který má hodně pevně držet. Skvělá akustika, vybavení od kabelů přes mikrofony po převodníky a záznamová zařízení. A nakonec zkušenost lidí, kteří na tom dělají, a jejich nasazení. Když je jeden článek toho řetězu špatný, celé to jde dolů.

Je světový standard třeba i v tom, že se každému věnujete

stejně? Jedna kapela vyprávěla, jak točila někde v Americe, před nimi tam byla světová hvězda, ale personál studia se k oběma choval stejně profesionálně.

Cimfe: To nevím, jestli je standard, protože jsem naopak slyšel spoustu naprosto opačných historek. Že s muzikanty z téhle neznámé zóny u Ruska se úplně nemazali a zase až tak skvělý servis nedostali. My se snažíme chovat stejně k hvězdě i amatérovi.

Karlík: Snažíme se naše služby nabízet i úplným amatérům, ale je pravda, že se to někdy nepovede. Třeba když má klient o své tvorbě neprávem příliš vysoké mínění. Jsme profesionálové a můžeme hodně zachránit, ale nejsme bozi. Zázraky neumíme.

Co děláte, když přijde někdo s takhle přemrštěným sebevědomím?

Karlík: Snažíme se mu co nejvíc pomoci a nedávat to najevo. Ale může se stát, že je potom rozčarován, že ta nahrávka nezní ani jako Led Zeppelin, ani jako

10 Andělů v Sonu, zleva: Pavel Karlík, Adam Karlík, Milan Cimfe a Karolina Karlíková

Kabát. Obrovská výhoda je ale dneska v tom, že si můžete nahrávat zkoušky a zlepšovat se tím, že posloucháte, co děláte dobře a co blbě. Jen ne každý se do toho pustí. Mimochodem si vzpomínám, že když jsme ještě v 80. letech měli s Milanem kapelu, tak jsem nějak rozbočil dvoustopý kazeťák. V jedné byl clik a ve druhé jsme nahrávali bubínkovi nohu, aby nám věřil, že hraje vedle. **Cimfe:** Aby to nevyznělo, že nadáváme na muzikanty, kteří nám chodí do studia a nemají v hlavě finální představu. Spousta lidí přijde právě proto, že tady tu představu chtějí hledat a najít. Zabere to čas, stojí to peníze, ale je to něco, co můžete od studia očekávat.

Stalo se už někdy, že jste někomu odmítli dělat producenta?

Cimfe: U mě je to jednoduché. Buď to cítím, anebo ne a těm lidem to řeknu rovnou. Budu vám dělat zvukaře, ale promiňte, nechtějte po mně produkci. Musím k té muzice mít osobní vztah, jinak je to podvod.

Karlík: Jako profesionální studio nemůžeme někoho úplně odmítat, za každou práci jsme vděční. Ale byly okamžiky, kdy měl dotyčný z našeho pohledu nějaký morální nebo politický škraloup.

To by mě teda zajímalo, aspoň mimo záznam...

Karlík: No ne, to se dá klidně říct otevřeně. Já jsem třeba odmítl kapelu, která mi zaváněla fašistickým obsahem. Požádal jsem je, aby mi dopředu poslali texty... a skutečně jsem se nespletl. Tak

jsem to zdvořile odmítl, protože se na něčem takovém nehodlám podílet.

Cimfe: A já vždycky říkám, že u nás netočí komunisti a jejich pohrobci.

No, na druhou stranu, na světové scéně je hodně skvělé muziky s očitým extrémně levicovým podtextem. Kdyby přijeli Manic Street Preachers, tak s nimi asi nevyrazíte dveře, ne?

Karlík: Asi ne. Ale oni spíš nevědí, o čem mluví.

Když už na produkci kývnete, jak moc do těch písní zasahujete?

Karlík: To je vždycky otázka dohody. Jeden extrém je třeba Alan Parsons, který skončil s kapelou, kde jsou jenom ti, kdo chtějí hrát jako Alan Parsons, protože

jiné by on nesnesl. To u nás nefunguje. Naopak můžete být jen takový přísedící, přihlížející, kterého se občas někdo zeptá a on řekne svůj názor. To se taky moc často neděje, ale jsou to prostě obě krajní polohy. Já se snažím, abych se na desce mohl podílet ještě předtím, než muzikanti přijdou do studia. Posíláme si dema, řešíme spolu texty a aranže. A pak to tu realizuju.

Cimfe: Je to fakt individuální. Někdo chce tenhle přístup, který Pavlovi i mně vyho-

Karlík: Jako psychologie je tady dost. Kdybych se měl vrátit a tu kariéru opakovat, tak bych předtím chtěl absolvovat nějaké kurzy psychologie. Vůbec jsem nečekal, co budeme někdy ve studiu řešit. Muzikanti prostě nejsou obyčejní lidi. Jsou citlivější, někdy mají silné ego a podobně.

Cimfe: Ano, někdo si třeba vytváří krustu jako obranu a naším cílem je tu krustu rozpouštět. Ale já musím zaklepat, že posledních pár let prakticky cokoli, co

Studio Sono, Neve room

Cimfe: Za to jsem hrozně vděčný, a tak se snažím tu svou volnost podle hesla „kdo chce zapalovat, musí sám hořet“ předat lidem dál.

Když jsme našli psychologii, jaký máte recept na to, že vám dvěma to funguje i po pětatřiceti letech spolupráce?

Cimfe: Kdo říká, že nám to pořád funguje? (smích) Dlouhodobý vztah není žádná p*del, ani v manželství, ani v obchodních partnerstvích.

Karlík: Prožíváme trochu manželskou krizi, ale je potřeba to překonávat. A jak? Velkorysostí a tolerancí.

Cimfe: Jasně že jsme měli touhu to rozpustit, ale pak přemýšlíte, o co přijdete a co získáte. A nevím, jak Pavel, ale já mám pořád pocit, že ten rozvod se ještě neblíží.

Oba jste samozřejmě i muzikanti – Pavel primárně kytarista, Milan baskytarista. Jak často si reálně zahrájete?

Milan Cimfe

vuje nejvíc. Pak je možnost, že ti lidi mají jasnou představu a producenta potřebují jenom na to, aby jim ve studiu pomohl s procesem samotným – „vem to o polohu výš, vyměň si kytaru za tuhle, tady máš jiný vibrál a drž se víc clicku než basy“. To je taky produkce nad rámec zvukařiny.

Pokud si vás kapela najme jenom jako zvukaře se studiem, ale odehrává se něco, co je podle vás špatně – divná harmonie, refrén na špatném místě, prostě něco, co nesouvisí jen se zvukem –, probudí se ve vás producent a ozve se?

Cimfe: Pakliže si ta kapela nechá poradit, tak samozřejmě jo. Ale to musíte nějak vycítit. Obvykle nemám potřebu se tlačit někam, kam nejsem zván.

dělám, dělám vyloženě rád. Možná mám jen štěstí na lidi... kdo ví.

Mám z vás, pánové, pocit, že Milan je nadšenější a Pavel skeptičtější. Je to tak?

Karlík: Já to zdůvodním. Milan je strašně talentovaný zvukař a muzikant, ale na rozdíl ode mě není moc hospodář, takže to máme rozdělené. Taky točím, ale kromě toho dělám i spoustu ostatních prací, které mě drží trochu při zemi. Vidím tu příšerou ekonomiku, servis studia, servis baráku, kompletní organizaci studia – od lidí až po stavbu elektroniky – a tak dále. Milan má možnost si trochu víc letět, protože ho tohle nezatěžuje jako mě.

Ono je důležité si uvědomit, že kapela se třeba půl roku chystá a potom jde do studia na intenzivní týden. Jenže vy jste v tom každý týden.

Karlík: Přesně. Oni odejdou a za dvěři je nová, čerstvá nadržaná kapela.

Cimfe: Nejsme roboti, pauzy jsou důležité.

Stojí za zmínku nějaké vaše autorské zářezy?

Karlík: Moje písničky řadu let zpíval Kamil Střihavka a nějaké autorství a spoluautorství mám i ve Wanastových Vjecech nebo v Lucii. A mám spoustu hudby v šuplíku. Ale nemám čas to dodělat.

A je to ještě nějaký váš nesplněný sen, vydat si z té nastřádané muziky sólovou desku?

Karlík: Dřív to tak bylo, ale čím jsem starší, tím mi to připadá míň důležité. Třeba když už ta muzika bude na nějakém nosiči, tak možná naši realitu nějak ovlivní. Ale nemám na to čas.

Cimfe: Ono taky v dnešní době vydat desku a neudělat nic k tomu? Proč? K desce je potřeba kapela, která to zahraje. Ti lidi to musí nazkoušet a začíná se úplně od začátku. Já mám rozdělaných sto padesát věcí, asi dvacet i s texty, ale pořád si nějak říkám, že není důvod to dodělat.

Karlík: Já bohužel nejsem v žádné kaple, což mě mrzí. Nemám totiž čas. Potřeboval bych partu, která by hrála třeba pecky Erica Claptona a nechodilo by se zkoušet. To bych dal a bavilo by mě to. Ale jinak tu občas někomu natočím sólo nebo beglajt, furt jsem s tím nástrojem jedna ruka. Dokonce jsem si nedávno jednu kytaru zase koupil. Ale Milan hraje i v kapelách.

Cimfe: Beru to jako výlety, nechci být pořád jen zavřený ve studiu. Svátek, kdy se odreaguju, zahrāju si, a o to radši se pak vrátím sem. Jsem původně basista, a před pár lety jsem se ocitl na evropském turné kapely Dirtmusic jako bubeník. To byla úplně nová zkušenost. Momentálně jezdím s Clarinet Factory, kteří u nás léta natáčejí. Sedli jsme si a hrāju na elektronické bubny, spouštím samplý, bouchám do stolu, dupám na pódiu... Je to fajn synergie. A oba si občas vyrazíme live zvučit. Je potřeba si od toho intenzivního tlaku ve studiu vylihnout, protože toho jinak máte plný zuby a je to na vás znát.

No a není třeba cesta, když už máte písničku i s textem, točí u vás kapela a bude mít vlastní věcí málo, vytáhnout tu svou ze šuplíku a nabídnout jim ji?

Karlík: To se moc často nepovede. Finanční konkurence je v tomhle šílená. Lidi chtějí dát na desku svoje písničky, protože za ně berou autorské poplatky. Ano, děje se to se zpěváky a zpěvačkami. Ale ti často zpívají takový repertoár, že se tam nehodím, takže to nenabízím.

Cimfe: A já teda přiznám, že mám přece jen pořád ještě touhu stát na pódiu jako zpěvák. Takže jednoho dne tu desku chci dodělat a pokusit se absolvovat ten start. A nechci svoje nejlepší písničky dávat jiným zpěvákům, byť bych je samozřejmě mohl hrát i já. No a nabízet někomu to, co sám považuju za odpad, mi nepříjde fér.

Ted' budu trochu ošklivý, ale není tedy čas do toho jít? Tohle nejde odkládat donekonečna...

Cimfe: Vrtá mi to hlavou, ne že ne, ale práce je pořád tolik... Čas je sice neúprosný, ale zaplaťpánbůh se stále cítím dostatečně mladě.

Karlík: Kdyby studio bylo jen nějakým našim koníčkem, tak by nikdy nebylo tím Sonem, jakým je. My jsme do něj vložili životy. A sedět jedním zadkem na deseti židlích nejde. Prostě k tomu nebudu zároveň mistr světa na lyžích. ☒

Pavel Karlík

Milan Špalek

„Psaní textů mě nikdy nezačalo bavit“

Je klíčovou postavou skupiny Kabát. Hraje v ní na baskytaru, je jejím „druhým zpěvákem“, skládá písně a píše pro ně texty. Bezmála pro všechny. Začal s nimi kvůli tomu, aby měla jeho kapela co zpívat. Dnes patří k perfekcionistům, kteří nepustí text ven, pokud o něm jenom trochu pochybují. I díky tomu je Milan Špalek považován za jednoho z nejlepších textařů české hudební scény.

TEXT: JAROSLAV ŠPULÁK (Právo), FOTO: ARCHIV SKUPINY KABÁT

Chováš v srdci lásku k českému jazyku?

Na základce jsem k němu žádnou lásku nepocítil, měl jsem příšerné výsledky. Učitelé mi říkali: Sloh dobrý, ale ty hrubky.

Ten vztah se ale změnil. Dnes můžu říct, že když má český jazyk nějaký řád a vtip, mám ho rád. Líbí se mi třeba, jak ho používají Cimrmani. Líbí se mi také, když slyším hezké písňové texty nebo básně. Učím se z nich a poučuju.

Psal jsi holkám básničky?

Nikdy jsem jim žádnou nenapsal. První text jsem napsal pro Kabát, když začal hrát. Bylo to z nutnosti, abychom měli co zpívat. Nepředpokládal jsem, že se tomu budu věnovat dál. Jenže on se k tomu nikdo jiný neměl, a když už někdo něco napsal, bylo to z mého pohledu blbý.

Mám v sobě specifický způsob frázování, a vždycky jsem měl problém s tím, jak se jiní autoři s frázováním vypořádali. Vadilo mi to, nesedělo mi to. Když jsem

byl u svých textů spokojený s frázováním, říkal jsem si, že si je už bude pamatovat každý. Mám rád, když písňový text takříkajíc zpívá, už když si ho člověk čte.

Kdy tě psaní textů začalo bavit?

Nikdy. Opravdu. Psaní textů na alba Kabátu pro mě vždycky znamená obrovský tlak. Nikdy nepíšu takříkajíc do šuplíku, do mobilu si zaznamenávám jen krátké básničky, které mě zničehonic napadnou. Mám jich mraky a myslím si, že jsou to mé nejlepší texty. Jednou je všechny zhudebním a vydám.

Otextovat písničky na desku Kabátu je skládání puzzle. Musím se slovy trefovat do melodie, do zpěvových linek, riffů a musí to mít smysl. Nepíšu text, dávám dohromady skládku.

Děláš zásadně texty na muziku?

Ano. Jedinou výjimkou byla písnička Přejela mašinka malého myšáka. Napsal jsem takovou dětskou básničku, kterou jsem chtěl dát své vnučce, když přišla s tím, že mají do školy přinést nějakou

básničku. Byla ale pro školáky dost ostřejší, tak jsem ji dal radši Kabátu.

Druhá výjimka je na nové desce El Presidento. Je to text písničky Zátka. Jeho začátek mě napadl bez inspirace hudbou. Jinak ale píšu na již hotovou hudbu.

V jakém momentě nabudeš dojem, že můžeš dát písni text a tím jej pustit mezi lidi?

Je to už docela dávno, co jsem na sebe jako na textaře začal být velice přísný. Přišlo to s naší třetí deskou, tehdy jsem o tom, co píšu, začal víc přemýšlet. Nechtělo se mi vydat něco, o čem bych si sám říkal, že je to blbý, přes čáru nebo mizerně napsané. A to nejenom kvůli obsahu, ale hlavně proto, že v tom není dobré frázování nebo na sebe slova špatně navazují. Nemám třeba rád, když jedno slovo končí stejným písmenem, kterým to následující začíná. Když už to připustím, musí se to dobře zazpívat.

Upřímně si myslím, že teď už to s tou sebekontrolou přeháním. Nepouštím

ven skoro nic, u čeho pochybuju být jen o maličkosti. Kluci v kapele mi třeba říkají, že text, co jsem napsal, je skvělý a že se lidem bude líbit. Stačí ale malinkatá pochybnost, a já ho kapele nedám. Pořád texty předělávám. Už ani nevím, jestli je to dobře, anebo špatně.

Jsem si přitom vědom, že to zdržuje celou kapelu a že se kvůli tomu neustále posunuje termín vydání desky. No a kromě toho ještě při nahrávání hlídám spoustu jiných věcí, také na deskách zpívám a hraju na basu.

V jaké fázi vlastně začneš psát texty na desku?

Až když jsou hotové hudební nápady. Nahrajeme je, já si je vezmu a začnu pro ně psát texty. Záleží totiž hodně na tom, jak mě hudba inspiruje.

Existují texty, o kterých si myslíš, že jsi je vůbec neměl pouštět ven?

První text jsem napsal pro Kabát, když začal hrát. Bylo to z nutnosti, abychom měli co zpívat.

Na našich prvních deskách ano, některé jsou dokonce úsměvné. Tenkrát to ale bylo v pohodě, odpovídaly mému přístupu k psaní. A ve své době měly platnost.

U kterého svého písňového textu sis poprvé řekl, že se ti povedl?

Myslím, že jsem byl velmi spokojen s obsahem textu písně Colorado. Potom jich bylo víc, někdy jsem se dokonce plácal po rameni a směle si pro sebe říkal, že už píšu skoro jako dospělý textař.

Který ze svých textů máš nejraději?

Na to se těžko odpovídá. Některé se mi opravdu líbí, třeba ty k písni Šaman nebo Valkýra. U té se mi přihodilo, že jsem ji napsal a pak se to, co v ní je, stalo. Zpívá se tam o vlčích mácích na poli, no a já pak přijel do Španělska, kam jezdím odpočívat a kde je před barákem na samotě, do něhož jezdím, pole, na němž v životě nerostl žádný vlčí mák. Když jsem napsal text Valkýry a písničku jsme nahráli, přijel jsem tam, a to pole bylo rudé. Rostl na něm vlčí mák. To mě opravdu zaskočilo.

Na novou desku jsem zase napsal text, ve kterém se praví, že až se jednou

Myslím, že jsem byl velmi spokojen s obsahem textu písně Colorado. Potom jich bylo víc, někdy jsem se dokonce plácal po rameni a směle si pro sebe říkal, že už píšu skoro jako dospělý textař.

Z natáčení posledního videoklipu Rumcajs miloval Manku

neotočí slunečnice za sluncem, bude opravdu průšvih. Když jsem pak jednou přijel ze studia, na zahradě mi z kamene vyrostla obrovská slunečnice. Dějí se mi tyhle náhody. Neděsí mě, spíše mě to udivuje.

Víš o tom, že se písnička Šaman hraje tu a tam na pohřbech?

Nevím, nikdo mi to nikdy neřikal. Překvapuje mě to.

Které české textaře máš rád?

Vlastu Redla, Jarka Nohavicu, Karla Plíhala. Z bigbitu se mi líbí některé texty

kapely Wohnout, také od Tomáše Hajíčka z Krucipůsku a určitě bych přišel ještě na další.

S bratry Homoly ze skupiny Wohnout i Tomášem Hajíčkem jste spolupracovali, napsali pro Kabát texty. Je pro tebe jednoduché svěřit text někomu, kdo není uvnitř kapely?

Nemám s tím problém. Chtěl jsem to u některých písniček udělat i na novém albu, ale nebyl jsem schopen je připravit, což znamená, že jsem do nich nenazpíval svahilský text a neposlal je někomu,

aby ho napsal v češtině. Když mi ale někdo napíše dobrý text, jsem šťastný, protože mi ubude práce na jedné písničce.

Jsou v tvých textech tajemství?

Všechny vypadají jednoduše, jsou přijatelné na první dobrou. Tajemství v nich ale jsou. Když si je člověk naposlouchá, objeví v nich spoustu věcí. Někteří mi je sdělí a někdy někomu prozradím, že je tam ještě další linie. Kolikrát otevřou pusu a diví se. V mých textech jsou mračky příběhů a poznámek. Nechci je ale vysvětlovat, ať si je lidi najdou sami.

pohádek s čerty a peklem. U nás je to nicméně velmi populární téma, takže jak do mě od dětství prostřednictvím pohádek všichni cpali čerty, zůstalo to ve mně zakódované. Na albu El Presidente jsou další dva pekelné texty. Baví mě to, tohle téma se mi hodí do bigbitu.

Jak se v textech vyrovnáváš s tématem lásky? V minulosti jsi někde řekl, že se mu vyhýbáš.

Nevyhýbám, v mých textech je toho o lásce spousta. Dokonce si myslím, že v tomhle smyslu jsou velmi poetické. Nepíšu to ale natvrdo. Nechci, abychom dopadli jako kapely, jejichž písničky hrajou v rádiích a v textech není nic jiného než holka, kluk, láska, chci s tebou zůstat celou noc a bla bla bla. Já to v textech schovávám, ale láska a vztahy v nich jsou.

Jeden z nejkrásnějších textů o lásce, které jsi napsal, se jmenuje Houby magické...

Ten je pro mou ženu. Je to vyznání a zároveň poděkování za to, že to se mnou vydržela. Začala se mnou být ještě v době, kdy jsem byl chudý kluk z malého města, a vydržela to se mnou doteď.

Je o tobě známo, že jezdíš rybařit do Španělska. Přitom se říká, že

je to místo, které tě pro psaní textů inspiruje. Je to pravda?

Možná mě inspiruje, určitě tam do mě nějaké nápady vlezou, ale přímo tam žádné texty nepíšu. Začnou vznikat až doma. Nejraději píšu v autě. Pustím si hudbu, vyjedu na různá místa v Čechách a přitom texty vymýšlím a zapisuju. V poslední době píšu hodně v podkrovní svého domu v Teplicích. Je to trochu peklo pro mou ženu, která to slyší pořád dokola a musí to vydržet. Nic mi ale nevyčítá. A také samozřejmě píšu ve studiu Sono, kde natáčíme desky, nebo v lese, který ho obklopuje.

Napsal jsi někdy text pro někoho jiného než pro Kabát?

Před mnoha lety jsem napsal něco pro Petra Jandu, potom jedné teplické kapely a dva nebo tři texty jsem napsal pro skupinu Uruguay, což byla bokovka kytaristy Kabátu Tomáše Krulicha. Moc toho nebylo, a teď už vůbec. Mám problém napsat texty pro Kabát, takže si nedokážu představit, že bych klukům řekl, že jdu psát pro někoho jiného.

A dostáváš nabídky?

Někdy ano. Odmitám je, i když je mi to někdy trochu líto. Jsem ale zvyklý psát jenom pro Kabát. ☒

Napsal jsi už desítky textů.

Dostává se ti stále témat?

Dnes už docházejí, a tak se občas opakuju. O alkoholu píšu pořád, jen je v těch textech skrytý. A přiznávám, že když vím, že píšu podobný příběh, který už jsem v nějakém starším textu měl, začnu ho víc skrývat.

Všiml jsem si, že rád píšeš o pekle. Je v několika písních Kabátu. Proč tě přitahuje?

My Češi se od malička díváme na pohádky, ve kterých hraje peklo důležitou roli. Mám pocit, že nikde na světě není tolik

Rybičky 48

„Po dvaceti letech nic nekončí, ale naopak začíná“

Když rozhovor se zpěvákem a baskytaristou Kubou Rybou vznikal, měl čerstvě za sebou velkolepě pojatý koncert ke 20 letům skupiny Rybičky 48 ve vyprodané pražské O2 areně. A před sebou další výzvu – zkusit tento úspěch příští rok ještě překonat.

TEXT: PETR KORÁL

Jak zpětně vidíš váš dosud největší koncert? Splnil veškerá vaše očekávání a nároky?

Jsem toho zvláště příjemným pocitem pořád plný. Víš, kdykoliv jsme měli nějaký pomyslně „mezíkový koncert“, ať už to byla první velká Lucerna, Forum Karlín nebo halové turné, měl jsem nervy. Před vystoupením ve Foru Karlín jsem dvě hodiny zvracel a po koncertě jsem jel hned domů, jak jsem byl plný adrenalinu... Jasně, když je taková silná tréma, pomine během prvních dvou písniček. V O2 areně to ale bylo jiné. Byl jsem celou dobu až zenově klidný a všechno šlo jako po másle, žádný skluz, všichni v dobré náladě. Já si tudíž asi dvacet minut před koncertem říkal: „Kámo, je to v hajzlu. Seš nějak moc v klidu, to ti určitě naběhne tréma až při koncertě.“ Ale ono se to nestalo! Od prvního do posledního tónu jsem si to tam užíval, jako kdyby to byla vyprodaná sokolovna v Hořepníku, a to v nejlepším smyslu slova. Nečekal jsem, že můj nejlepší a nejpříjemnější koncert bude právě v „Outůčku“.

Vážně ses neobával, že něco nevyjde, že třeba vy sami nechtěně nějakou písničku pokazíte, že selže technika v nejmíň vhodnou chvíli a podobně?

Tam se může pos*at kdeco, mraky věcí od techniky po zvuk – ale všechno bylo fakt skvělé. Po letech plánování a měsících intenzivních příprav najednou stojíš na obrovském pódiu, které jsi viděl u velkých zahraničních kapel, a pak přijde ten okamžik, kdy se zvedne opona a před tebou je O2 arena po strop nafutrovaná lidmi, co zpívají tvoje písničky. V tu chvíli je jedno, že máš odehráno bezmála dva tisíce koncertů, stejně budeš mít husinu až na zadku.

Když jste skupinu před dvaceti lety zakládali, měli jste sen jednou naplnit takovou obrovskou halu?

Skromně říkám, že ano. Můj velký sen bylo dělat koncerty v těch největších prostorech v ČR a mít je narvaný. Nevěděl jsem, jestli se to někdy stane, ale všichni jsme tomu věřili. Jak s oblibou

říkám – stačí dvacet let makat a hned to je. (smích)

Jak vlastně hodnotíš dosavadní existenci Rybiček 48? Dosáhli jste takzvaně maxima možného?

Nevím, jestli to, co řeknu, nebude znít jako klíšé nebo naopak jako velkohubé prohlášení, ale já tohle zcela upřímně beru jako náš začátek. Dokázali jsme si, že dokážeme udělat produkci na světové úrovni a zaplnit největší arénu v ČR. A to je pro nás jasný signál, že když budeme tvrdě makat, nadále mít s kapelou a týmem tak skvělé vztahy a budeme mít nápady, náladu a vizi, tak se jednou můžeme stát největší rockovou skupinou u nás. Samozřejmě až půjdou Kabáti do důchodu, protože to je legenda, kterou nemáme šanci ani touhu nikdy trumfnout.

A s čím jsi naopak nespokojen nebo co nadále zůstává nějakou dosud nesplněnou metou? Ať už co se týče úspěšnosti, nebo čistě umělecky.

Já jsem asi spokojený se vším tak, jak

Foto: Linda Orlik

se to děje. Měli jsme za těch let strašně moc přešlapů, pokusů, omylů, ale to k tomu patří. I neúspěch člověka formuje, někdy do jisté míry víc než úspěch. No a o té metě už jsem hovořil, je jasná: do dvaceti let být největší a nejnavštěvovanější rockovou kapelou v České republice.

Napadá tě někdy, že nejlepší desku teprve v budoucnu natočíte? Přemýšlíš o tom, porovnááš navzájem vaše nahrávky, nebo ti to nedává moc smysl?

Nikdy neporovnávám starší a novější songy. Každý jsem v danou dobu složil tak, jak jsem nejlépe dovedl, a nahráli jsme ho s klukama tak, abychom byli s výsledkem spokojeni. Jasně že jsem se za těch dvacet let nějak textařsky posunul a změnil, ale to je podle mě přirozený vývoj. Já se nikde skládat neučil.

A jestli nejlepší desku ještě natočíme? Netuším. Minimálně jsem si ale jistý, že

pro to, aby to tak bylo, uděláme úplně všechno. Ostatně proč bychom jinak něco točili, kdybychom si mysleli, že to bude horší než něco, co už jsme udělali předtím?

To zní logicky. Mimochodem, má podle tebe ještě vůbec cenu dělat alba? Sami se už dlouho soustředíte především na postupné vydávání singlů...

Upřímně řečeno, nevím. Poslední desku jsme před pár lety vydali pod firmou Universal Music a musel tam být i ten fyzický nosič, tedy cédečko, domluvili jsme se tak. Kdybychom v budoucnu vydávali nějakou desku, tak budu hodně pro to, aby se udělala pouze digitálně, anebo pro fajnšmekry jenom na vinylu a na kazetě. To jsou nosiče, které se v rámci retro módy budou hodně vracet. Každopádně s vydáváním singlů si teď dáme trochu voraz. Budeme dělat

Po letech plánování a měsících intenzivních příprav najednou stojíš na obrovském pódiu, které jsi viděl u velkých zahraničních kapel, a pak přijde ten okamžik, kdy se zvedne opona a před tebou je O2 arena po strop nafutrovaná lidmi, co zpívají tvoje písničky.

maximálně jeden singl ročně a až bude celá deska připravená, tak vyjdeme s těmi pár singly a třeba osmi až deseti novými, do té doby neznámými songy.

Na kterou písničku, pod níž jsi autorsky podepsaný, jsi nejvíce hrdý? Myšleno tak, že si u ní

NA STARTU BYL PUNK A JINÝ NÁZEV

Kapela Rybičky 48 oslavila dvacet let své existence. Zpočátku si však říkala Banánový rybičky, tvořili ji Petr Lebeda (kytara), Kuba Ryba (zpěv, baskytara) a Ondra Štorek (bicí), tedy tři čtvrtiny současné sestavy, kterou doplňuje další kytarista Breny, a drhla ryčným punk rock. Pod původním názvem dokonce stihla natočit hned tři demo CD – Taková normální kapela (2003), Kuthnaja Ghora (také 2003) a Krasnaja Znowa! (2004). Následně se však přejmenovala, aby se zamezilo jakýmkoliv asociacím s tehdejší stejnojmenným televizním pořadem populární Haliny Pawlowské, a vydala se melodičtější a odlehčenějším směrem.

v klidu a bez sebemenšího pocitu nafoukanosti kdykoliv řekneš: Jo, to se mi ale fakt hodně povedlo!

Pro všechny písničky platí, že všechno jsou to moje děti a mám rád i ty, co nebyly úspěšné a u posluchačů se nechytyly.

Foto: Linda Orlík

Ale největší radost mám vždycky z toho, když je to prostě p*del, což mám hodně propojené i s klipy, které k tomu vymyslíme. Takže pomyslné top 3 jsou pro mě asi písně My ještě nejsme starý, Slibuju, že nebudu pít a Ženy.

Skládáš muziku a píšeš texty dnes hodně jinak než kdysi, nebo se u tebe ten tvůrčí proces moc nemění?

Dělám to furt stejně. Najednou mi přijde do hlavy nějaký nápad, někdy je to melodie, někdy kousek textu nebo příběh. Poslední dobou, myslím tím od chvíle, co vypukl covid a následně nato Rusáci vtrhli na Ukrajinu, mi skládání nejde. Respektive není na něj nálada. Jsem člověk, který rád skládá veselé songy pro veselé lidi, a současná doba tomu moc nenahrává. I proto teď budeme vydávat maximálně jeden nový singl ročně, jak už jsem zmiňoval. Každopádně věřím, že se to zlomí. Už mám nějaké náznaky, že mě skládání zase začíná bavit.

Máš nějakého „vysněného“ interpreta, s kterým bys někdy chtěl autorsky spolupracovat?

Nemám, upřímně. To prostě vždycky přijde samo, potkáš se s někým a řekneš

Foto: Ondřej Soukup

Foto: Jarda Noska

si: To by bylo super udělat spolu song... Žádnou metu v tomto směru nemám.

Stále vám někdo občas vyčte odklon od punkových začátků a posun k popovější muzice. Nemáš někdy chuť všem těmto lidem ukázat, že jsi přesvědčením pořád jednoznačný rocker, a natočit nějaký opravdu ostrý název?

V nás ta punková a rocková duše byla a je! Ale punk je pro mě hlavně o svobodě, a kdo má ku*va právo říkat ostatním, co je a není punk? Mě naplňuje a přijde mi přirozené udělat si song z jakéhokoliv stylu, co tě napadne, pokud to baví hrát celou kapelu. Nechci žádné limity... Jestliže ti někdo řekne „začínali jste na punk rocku, tak se musíte takhle oblíkat a tohle hrát“, tak to není pankáč, ale nácek. Nikdo nám nemůže říkat, co je punk a co ne. Ale tvrdší muzika nás teď každopádně baví víc. Myslím, že nová deska bude bigbítovější. Znovu hodně sjiždím Motörhead, Mötley Crüe, AC/DC... a určitě se to na mém skládání projeví. ☑

PŘÍŠTÍ MEGAKONCERT BUDE VENKU A DOMA

Přímo na svém říjnovém výročním koncertě v O2 areně skupina Rybičky 48 spustila předprodej na svoji největší akci pod širým nebem, kterou nazvala Megakoncert doma. Proběhne v sobotu 27. května 2023 v Kutné Hoře, konkrétně v tamějším parku pod Vlašským dvorem, jednom z nejkrásnějších přírodních areálů v České republice. „Jsme patrioti, milujeme svoje město, máme zde rodiny, kamarády a taky první fanoušky, a tak jsme se rozhodli udělat největší open air koncert právě doma v Kutné Hoře,“ vysvětluje bubeník Ondra Štorek a manažer Rybiček Martin Řehoř doplňuje: „Koncert ve vyprodané O2 areně byl završením dvou dekád fungování kapely, a spíš než konec něčeho to byl první krok na cestě. Další metou je velký koncert venku. Pustili jsme do prodeje polovinu vstupenek, a když jsme se druhý den po hraní v O2 areně probudili, zjistili jsme, že jsou všechny prodané! Děkujeme našim fanouškům, že si díky nim a s nimi můžeme plnit naše sny.“

Honza Ponocný

„Ego není potřeba“

Jako zručného a empatického muzikanta si ho vedle sebe na pódium vybrali Miro Žbirka, Ivan Král nebo Bradley Stratton. Přesto se vždycky cítil nejlépe, když mohl na scéně stát sám za sebe a se svými písničkami coby Circus Ponorka. Co bude dělat teď, když jeho slavní parťáci odešli? „Čeká mě restart,“ říká Honza Ponocný (57).

TEXT: HONZA VEDRAL, FOTO: GORAN TAČEVSKI

Na nedostatek práce si rozhodně nemůže stěžovat. V uplynulých měsících dokončil písničky pro film Buko režiséry Alice Nellis, odehrál řadu vlastních koncertů, na kterých si vystačí sám s kytarami a krabičkami, i tři velká vystoupení na počest Mira Žbirky. Nové album Circusu Ponorka je navíc podle všeho na spadnutí.

Jak se z vás vlastně stal sideman?

Náhodou. Vždycky si mě někdo vybral. Neměl jsem v úmyslu doprovázet zpěváky, v první řadě jsem vždycky psal svoje písničky a sám jsem si je hrál. Přestože hraní se slavnými muzikanty bylo vždycky víc vidět, byl to pro mě v uvozovkách vedlejšák. Začalo to s Ivanem Hlasem na začátku devadesátek, kdy jsem s ním točil Šakalí léta a další alba. Pokračovalo s Mekym Žbirkou, Ivanem Králem a Vaškem Koubkem.

Proč sáhli zrovna po vás?

Předpokládám, že jim vyhovovalo, jak hraju. Já přitom nejsem žádný virtuos, prostě mě baví písničky. Možná je to tím, že sám píšu, ale myslím, že zkrátka respektuju ty songy. Dokážu se na

ně napojit a nějak je pochopit, jsem schopen jim zazpívat druhé hlasy. Nechci to přečeňovat ani podčeňovat, ale tohle je moje funkční role. To nemyslím nijak špatně, jen si uvědomuju, že třeba za těch třidvacet let, co jsem hrál s Mekym, na ty koncerty nepřišel jediný divák kvůli mně nebo komukoliv z kapely. Divákům bylo jedno, kdo hraje. To, že jsme vedle Mekyho stáli, mohlo maximálně udělat nějaký komfort jemu. A proto jsme tam taky byli. Přiznám se, že pro mě bylo vždycky důležité mít vedle hraní v roli sidemana i svůj vlastní projekt a svoje písničky. Pro mě a podobné muzikanty je kolikrát důležitější, že hrajeme pro sto lidí v klubu než pro deset tisíc lidí v hale.

Dá se to vůbec srovnávat?

Nechci to srovnávat, jsou to různé kategorie. A nechci, aby to vyznělo, že hraní s Mekym nebo Ivanem podčeňuju. Mě opravdu bavilo a baví dláždít zpěvákům cestu, aby se jim dobře šlo.

Lišilo se v něčem to dláždění cest u jednotlivých muzikantů, se kterými jste hrál?

Jasně. Třeba u Mekyho bylo všechno dané. Biely kvet jsem nemohl hrát jinak, než byl napsaný. Tam nebyl prostor pro improvizaci. Byl to pop a Meko logicky chtěl, aby lidi dostali, proč na něj přišli. A mě bavilo hrát jeho songy co nejlépe a s respektem, který měla celá kapela. To je totiž taky důležité. Další moje spolupráce byly volnější. Třeba když jsem hrál s Ivanem Králem, bylo to víc tvůrčí a mohl jsem se víc projevit jako muzikant. Sice jsme taky hráli písničky, které napsal už dávno, ale on byl zase prototyp živoucího muzikanta, co chce na každém turné hrát nové a nové věci. Svoje písničky vždycky natočil zrovna tak, jak mu ten den zněly v hlavě. Ale na koncertech jsme je pak hráli pokaždé jinak, často podle toho, jakou měl náladu. Muzikantsky to bylo víc tvůrčí. A s Vaškem Koubkem je to úplně jiná kategorie, tam se liší každý koncert a taky pro něj spousta písniček přímo píšu.

Co je naopak spojovalo?

Přestože je jejich hudba odlišná a s Mekym jsme hráli v halách, s Ivanem v klubech a s Vaškem v hospodách, v jednom pro mě byli a jsou všichni stejní – jsou

uvěřitelní. A na jejich hudbě jsem vždy našel něco, co mě na tom bavilo.

S vlastní tvorbou jste začal už u Circusu Praha?

To už předtím. S Bradem Strattonem jsme se potkali, když jsem hrál s Ivanem Hlasem. Tehdy jsme set natahovali různými coververzemi známých rockových věcí. Brad pár těch koncertů viděl, slovo dalo slovo a začali jsme spolu hrát. Ale v Circusu Praha byl téměř stoprocentní autor on. Byli jsme v uvozovkách americká kapela a on byl hlavní zpěvák a jemu nejmíc seděly vlastní písničky. Když něco funguje, tak se do toho autorsky necpu. Byl jsem aranžér, kytarista a backvokalista. Samozřejmě ta kapela měla můj otisk. Ale s vlastními písničkami jsem pořádně začal, až když jsem si založil Circus Ponorka. To bylo, až když Bradley odjel zpátky do Států...

Do té doby jste to měl s vlastními písničkami jak?

Přistupoval jsem k nim jinak. Měl v tom hodně prsty Martin Červinka, který po mně pořád chtěl nějaké demáče a ty pak dával zpěvákům, o které se staral u Universalu. Oni z nich v podstatě vybírali jako z hudební banky. A tak se stalo, že pár mých písniček natočila Helena Vondráčková, Ilona Csáková nebo Ewa Farna, což pro mě byla se vším respektem absurdní situace. Ale hráli je i Laura a její tygři, Ivan Hlas nebo Anna K. a paradoxně taky člověk, u kterého mi přišlo absurdní, že po mně pořád chce nějaké písničky, vzhledem k tomu, kolik světových věcí sám napsal. A to byl Ivan Král. Sice natočil jen jeden můj song, ale i tak mě to potěšilo.

Co bylo tím impulzem, že jste nakonec začal skládat pro sebe?

Neměl jsem v úmyslu doprovázet zpěváky, v první řadě jsem vždycky psal svoje písničky a sám jsem si je hrál. Přestože hraní se slavnými muzikanty bylo vždycky víc vidět, byl to pro mě v uvozovkách vedlejšák.

Přiznám se, že pro mě bylo vždycky důležité mít vedle hraní v roli sidemana i svůj vlastní projekt a svoje písničky. Pro mě a podobné muzikanty je kolikrát důležitější, že hrajeme prosto lidí v klubu než pro deset tisíc lidí v hale.

Kamarád a textař John Riley mi řekl, že jsem blázen, když všechny písničky dávám jiným zpěvákům, ať si je natočím sám. A tak vznikla první deska. Jenom pro zábavu! U sebe v kuchyni ve Štěpánské ulici jsem si jen tak natočil písničky. Bylo to bez jakýchkoliv ambicí a od té doby to tak nějak přirozeně pluje.

Takže svoji kapelu jste založil taky bez ega. Ale proč v ní hrajete sám?
Je to paradoxní, protože já mám lidi rád! Ale v Circusu Ponorka jsem se rozhodl

jít na to jinak. Zkombinoval jsem svoje kořeny s tím, co mě tehdy aktuálně bavilo. Vyrosl jsem na sixties, ale zároveň mám rád elektronickou a taneční hudbu. Když to zjednoduším, mám background v Beatles, Stones a Hendrixovi, ale vyrůstal jsem v době, kdy začal punk, ze kterého jsem si vzal syrovost a přístup, že si musím poradit sám. K tomu jsem přidal technologii a splácal to dohromady.

Není to i na tak dobrého hráče přece jen moc složité? Sám s kytarou jste vystupovat nechtěl?
Jako folkař bych nikdy nehrál, mě na tom od začátku bavila právě ta technologie. Teprve ta totiž z Circusu Ponorka dělá dobrodružství. Když mám koncert, nemám připraveného nic, co bych použil odněkud z notebooku. Samplery, které používám, nemám ani synchronizované a opravdu na ně hrajou naživo.

Člověk musí být pořád ve střehu. Celé je to pro mě hodně muzikantské. A to mě vlastně baví ze všeho nejvíc. Kdybych měl ze všeho, co jsem dělal, vypíchnout jednu věc, tak tohle jsem nejvíc já.

Jak jste se z experimentátora stal autorem filmové hudby?

To je další absurdita. I když děláte něco sám za sebe s vědomím, že to není žádná stadionová věc, můžete si toho všimnout lidi, kteří si vás s tou hudbou identifikují. Mě nikdy nikdo neoslovil, abych něco složil, kvůli tomu, že hraju v kapele, na kterou chodí hokejová hala. Ale díky tomu, že jsem natočil svoje písničky na svoji desku, mě začali oslovovat různí režiséři, že by se jim hodily moje písničky do jejich filmů. První byl ale, myslím, David Jařab, který točil film Vaterland. A to bylo ještě z jiného důvodu. Dělal jsem totiž hodně hudbu pro divadla a on tehdy režíroval v Komedii...

Asi nejslavnější je vaše spolupráce s Alicí Nellis.

Ta slyšela první album Circusu Ponorka a chtěla písničky tohoto typu. To samé pak bylo s Petrem Zelenkou, Terezou Kopáčovou, Jardou Brabcem a dalšími režiséry. Alespoň si to tak myslím. Díky Alici jsem si taky vyzkoušel, jaké to je, být před kamerou. Hraní ve filmu Reval mě bavilo hodně, protože jsem kupodivu nebyl vůbec nervózní, říkal jsem si, že když si mě jako neherce vybrala, asi ví, proč to dělá.

kontrolou a hrát tak na třicet procent svého výkonu. Když hrajete na hranici svých sil, je to poznat.

Po posledním tribute koncertu pro Meko Žbirku jste sám říkal, že vás čeká restart. Co konkrétně chystáte?

Řekl jsem si, že bych se měl po dlouhé době soustředit zase sám na sebe. Dlouho jsem odkládal další album Circusu Ponorka. Ale protože jsem musel udělat pár písniček do filmu Buko, který

že cesta je cíl. Nikam se nespěchá a klidně točíme postupně rok. Třeba můj kamarád Vojtěch Petráček, který je rektor ČVUT. Je vědec a zároveň folkový zpěvák. Vždycky natočí něco na telefon nebo v domácím studiu a já mu z toho udělám písničku. A oba z toho máme radost. Je totiž bezvadný pracovat s lidmi, které hudba baví a jsou z ní nadšení. Nepodceňuju to na žádné úrovni.

Jestli se něco objeví, to uvidíme. Já se nikam necpu, protože na to vážně nemám ego. Třeba se něco vyvrbí se zpěvačkou Emily Burns, které jsem postavil kapelu na letošní Metronome Festival a nakonec jsme spolu natočili i duet na tu moji chystanou desku. Kdo ví.

A co bude dál?

Jestli se něco objeví, to uvidíme. Já se nikam necpu, protože na to vážně nemám ego. Třeba se něco vyvrbí se zpěvačkou Emily Burns, které jsem postavil kapelu na letošní Metronome Festival a nakonec jsme spolu natočili i duet na tu moji chystanou desku. Kdo ví. Pro mě je nejdůležitější, že jsem vyrovnaný. Nemám žádnou potřebu si něco dokazovat. Nejspokojenější jsem, když si hrajou svoje písničky a mám plný klub. ☒

Koncerty nám chvály metalisti i jazzmani

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK, FOTO: ROMAN ČERNÝ, TOM KALOUS A ONDŘEJ MAŠEK

Zbytku české hudební scény se trochu straní, ale prý to není proto, že by se jako nezpochybnitelný hitmaker chtěl vyvyšovat. „Už nechodím po večírcích. Svůj život jsem beze zbytku rozdělil mezi kariéru a rodinu,“ říká Marek Ztracený, který si příští rok splní další metu na své hvězdné dráze – tři vyprodané koncerty na stadionu v Edenu.

Chodí za mnou spousta kolegů z branže a říkají, jaký jsem marketingový génius. A já nevím, jestli se mám kasat, že to tak je, nebo jim říct pravdu.

Především gratuluju k nespornému úspěchu s koncerty v Edenu. Zároveň se však musím zeptat – do jaké míry je ta ohlášená pauza chytrý marketingový tah?

Chodí za mnou spousta kolegů z branže a říkají, jaký jsem marketingový génius.

A já nevím, jestli se mám kasat, že to tak je, nebo jim říct pravdu. Realita je taková, že když jsem Eden oznamoval, komunikoval jsem s partnerskými médii. Oni se ptali na těch sedm slov o tom, že to bude na nějakou dobu poslední veřejný koncert. Odpovídal jsem, že to je na tom sdělení to nejméně důležité, a apeloval jsem, že to je velice tenký led, že se nejedná o žádný konec kariéry a že na tom nechci stavět propagaci. Ten den sedím večer u zpráv. První o Ukrajině, druhá o Rusku, třetí zpráva – bum! „Marek Ztracený končí kariéru.“ V reportáži už to bylo vysvětleno správně, ale samozřejmě to během sekundy obletělo republiku a začaly se dít věci, co jsem ještě nezažil. Nikdy by mě nenapadlo, co způsobí jedna nevinná věta. Ale je fakt, že jakmile začal prodej a první stadion

se vyprodal za hodinu, tak už jsem se tolik nezlobil.

Pamatuju si správně, že když jsi plánoval první O2 arenu, ještě blahé paměti před covidem, tak už jsi věděl, že Eden je další krok?

Je to tak. Na konci koncertu v O2 areně probliknul hashtag #směreden, což bylo dost troufalé, protože v Edenu o tom v té době nikdo nevěděl. A když jsem pak zjistil, jak strašně těžká je cesta na jakýkoliv fotbalový stadion, tak si říkám, že jsem byl dobrý naiva. Ale všechno má svůj příběh a u tohoto to vypadá na happy end.

Dokážeš si vzpomenout na úplně první píseň, kterou jsi napsal?

Myslím, že to bylo někdy ve třinácti

letech, kdy jsem se ještě styděl zpívat a mluvit o tom, že bych mohl být nějaký Marek Ztracený. Bylo to strašný a text byl něco jako „mám tě rád a silou jako drak tě budu milovat a mít rád...“ Byl to fakt hit, ale došlo mi, že to nemůžu nikomu pustit. Tak jsem skládal další a další kousky, až jsem jednou napsal Ztrácíš. Tahle píseň mi otočila život naruby, respektive otevřela dveře a později oči.

Takže Ztrácíš byla skutečně první věc, se kterou jsi šel na trh?

Dneska je to až neuvěřitelné. Nahrál jsem demo a jako sedmnáctiletý kluk s divným účesem, v pohorkách a lyžařské bundě jsem chodil po firmách a tvrdil ředitelům do očí, že na mě čeká celý showbiznys a jen stačí, aby mi dali nějaké peníze. Fakt jsem sehnal sto padesát tisíc a Ztrácíš za to nahrál.

Je to tvoje nejlepší písnička?

Stoprocentně ne. Dokonce si myslím, že mi ze začátku i trochu ublížila. Byla tak výrazná a úspěšná, že překonat ji mi dalo fakt dost práce. Možná to byl jeden z největších otazníků mého hudebního života, jestli se zvládnou posunout dál. Mám tu písničku samozřejmě rád. Ale jinak jsem přesvědčený, že píseň mého života je Naše cesty. A až jednou zemřu... myslím, že to bude v devadesáti dvou letech na infarkt při sexu... tak ve zprávách poběží moment, který se odehrál v O2 areně, kdy to začala celá hala zpívat beze mě.

U toho už asi nebudu...

Ale napiš to, třeba si pak někdo vzpomene! (smích)

Je spousta muzikantů, kterým se ta trefa z různých důvodů nepovedla, a pak jsi tady ty, miláček publika a zároveň mnoha lidmi zatracovaný. Jak to vnímáš?

Dělám hudbu pro lidi, a ne pro ty čtyři kritiky, co tu máme. Až konečně dojde všem muzikantům či kritikům, že kvalitní muzika nerovná se prázdné sály a minimální poslechovost, jak je tu občas zvykem, tak se celá ta naše hudební branže bude mít líp. Každému muzikantovi bych fakt upřímně přál, aby

se mu splnil i ten jeho sen, aby třeba hrál ve vyprodaných halách nebo na fotbalových stadionech pro hromadu nadšených lidí. Aby pochopil, o čem to je. Nikdy se nemůžete líbit všem. To je v životě normální. Vždycky mě uklidňuje, když se od stovek lidí někde v diskusi dočtu, že Imagine Dragons jsou největší komerční sračka, jakou slyšeli, a že Coldplay jsou jen vypočítavý kalkul, a přitom všichni víme, že ty kapely vstoupí do historie podobně jako třeba Rolling Stones. Takže nechci, aby to znělo namyšleně, ale ve své pozici se tomu spíš směju. Mám rád, když mi někdo chytře nastavuje zrcadlo a třeba mě i někam posune,

Nikdy by mě nenapadlo, co způsobí jedna nevinná věta. Ale je fakt, že jakmile začal prodej a první stadion se vyprodal za hodinu, tak už jsem se tolik nezlobil.

ale to musí být kritika od někoho, koho respektuju a kdo prošel třeba podobnou cestu jako já. Vystudoval jsem na konzervatoři hru na piano i skladbu a dělal jsem věci pro symfoňáky a big band. Abych si přivydělal, hrál jsem po různých klubech jazz, a kdybych chtěl, budu nejspíš jazzovou nebo klasicou muziku hrát mnohem líp, než si lidi myslí. Ale já jednou provždy chci dělat hudbu pro lidi. Chci, aby si se mnou zpívali, chci je bavit.

Tomu rozumím. Zní mi to trochu jako dilema, které v sobě asi podobně řešil třeba Michal David.

O jakém dilematu mluvíš? Proč má furt někdo pocit, že když jsi úspěšný a tvoje písně mají rády miliony lidí, tak sis musel vybrat nějakou míř kvalitní hudební cestu a mít nějaké dilema? Prostě skládáš písně a hraješ je lidem a buď to miluješ, nebo ne. A oni buď milují tebe, nebo ne, a jsi neúspěšný muzikant. Větší vědu v tom nehledej. Je jedno, kdo

komu a co hraje. Hlavně když to přináší radost. Rád jsem se o tom bavil s Hankou Zagorovou, uměla o tom krásně a tak srovnaně mluvit. To samé Karel Gott, Chinaski, Lucie, Kryštof, Kabát, Lucie Bílá, Olympic. Každý úspěšný muzi-

Dokážeš říct, která je tvoje nejlepší deska?

Já do toho pořád zapojuju pohled úspěšnosti. Takže to je určitě Vlastní svět, které se zaprvé hodně prodalo a zadruhé na ní je neuvěřitelných sedm nebo osm

o to, aby ta písnička měla něco navíc. Nejtěžší je napsat text tak, aby někoho zajímal, aby si ho lidi chtěli zpívat a aby si refrén pískali, až půjdou do práce. Na to mám asi nějaký talent v tom smyslu, že tuším, co si lidi zpívat chtějí. Témata

kant dostává co proto. Já dělám muziku a texty srdcem a strašně mě těší, že se dotýkají tolika lidí. Když na to přijde, rád si poslechnu dechovku a v životě by mě nenapadlo se posmívat nějakému staršímu chlapovi, co ji hraje. Stejně tak nepřijdu za Michalem Davidem a neřeknu mu: Co ten tvůj kompot? Propadl bych se studem. Kdybych to někomu udělal jako malej, dá mi můj táta facku! Respektuju každého, kdo svojí hudbou přináší lidem radost, a je jedno, jaká hudba to je.

singlů do rádií. Tam se to všechno začalo lámat.

Jak skládáš? Respektive jak moc při tom využíváš svého vzdělání z konzervatoře?

Minimálně. Upřímně, zajímavě poskládat pár akordů do písničky, to umí opravdu každý.

Každý, kdo zná ty akordy!

No, jasně, ale těch pět akordů, co vládne světem, znají úplně všichni. Ale jde

znám, protože nejsem nějaký hudební boss, ale pocházím z malého města a s lidmi se rád bavím. Ale není to tak, že kalkuluju. Většinou začnu... sloka, refrén... nějak to rozvíjím a snažím se to nekomplikovat něčím, co by sice nadchlo kritiky, ale rušilo atmosféru té písničky. Zrovna dneska jsem se díval na video, jak Ed Sheeran v době covidu hrál s kapelou živě pár písniček z obýváku. Bylo to úplně dokonalý! Měl tam kytaristu, který určitě umí taková sóla, že bychom se z toho po... Ale celou

dobu hrál jeden tón, který tam jen tak docmrndával. A bylo to tak strašně dobré, tak sexy, že jsem si říkal, že to je ta frajeřina. Když jsi sluha muziky a jedním tónem doplňuješ atmosféru té písničky. Takhle se s tím snažím pracovat, čili jdu přesně naopak než většina muzikantů, kteří se snaží uplatnit svoje vzdělání a předvést svoji techniku, která jen tak mimochodem devadesát devět procent lidí nezajímá.

Umět se takhle upozadit, to je v muzice stejně ta největší deviza.

Stoprocentně! Kdokoliv tohle pochopí, má šanci uspět. Naučit se dobře na hudební nástroj v zásadě zvládne každý, ale umět ho používat, abys pomohl písni nebo koncertu, je podle mě to nejdůležitější. Egomuzikant je největší nepřítel hudby a mimochodem taky nejčastější kritik. Taky si rád někdy zahrāju jazz nebo tvrdý rock a takzvaně onanuju dlouhými sóly a složitými postupy, ale proč bych to měl hrát lidem, když to minimálně v mém případě nechtějí slyšet?

Začínáš při psaní slokami, refrémem nebo hlavním sloganem songu?

Většinou si chvíli zpívám, svahilsky, pak prvních pár slov a pokračuju... a jakmile mi ta melodie zní v hlavě, tak se od toho odrazím. Když cítím, že jsem našel refrén, který by si lidi mohli chtít zpívat na koncertech, je vyhráno. Vlastně u skládání rovnou přemýšlím, jak to asi bude znít na koncertech, co by mohli zpívat lidi, kde by mohl nastat nějaký silný moment. Automaticky to propojuju. Nevím proč, ale baví mě to.

Kdykoliv na tebe přijde řeč, přijde někdo s kritikou, že je tvoje hudba prvoplánová. Nakonec však ti lidi přiznávají, že možná právě proto si ty písně pamatují, byť třeba nechtěně. Těší tě to?

Kdykoliv na mě přijde řeč? To myslíš vážně? Přijde mi, že už to začínáš přehánět. Nevím, v jakých kruzích se pohybuješ a koho máš na mysli, ale mně tohle nikdo do očí nikdy neřekl. Ať si každý říká, co chce. Každopádně je pro mě naprosto skvělá a pochvalná informace, že si lidé mé písně pamatují. Ještě k tvé

otázce. Strašně často se nám stává, že když se metalista, rocker nebo jazzman třeba náhodou ocitne na našem koncertu, nakonec přijde a řekne – dobře, mám radši jinou muziku, ale ten koncert měl skvělou energii a neskutečnou atmosféru. Taky často říkají, že naše koncerty jsou diametrálně rozdílné oproti tomu, jak zní písně v rádiu. Takže všem vzkazuju – přijďte a přesvědčte se sami.

Tohle můžu potvrdit. Taky mě fascinovalo na tvé Tour de léto – což je vlastně celodenní rodinná akce –, že se fanouškům skoro nonstop věnuješ od odpoledních hodin. Ztracený jukebox, vaření, autogramiáda a další položky programu. A samozřejmě to završí plnohodnotný koncert. Každý by přitom pochopil, kdyby sis před hraním dal relax. Vlastně jsem si říkal, jestli to děláš z odpovědnosti vůči fanouškům, nebo tě to prostě jen takhle baví. Tak jak to je?

Moc dobře si uvědomuju, že lidi mají možnost jít na dvacet různých kapel. Standardně – v osm na koncert, pivo, v půl deváté se začne a v deset jdou domů. Takhle je to zaběhlé roky. Věděl jsem, že když tomu půjdeme takhle naproti, vytvoříme si s nimi daleko lepší vztah. Zároveň jsem chtěl, aby to bylo pro všechny. Když jsem začínal, pod pódiem pískaly, křičely a brečely patnáctileté fanyanky. Teď mají manžela a dvě děti. Proč by měly shánět hlídání a pro muže kumpány do hospody, když můžou přijít a bavit se všichni. Vrátilo se nám to krásně. Na první Tour de léto během covidu přišlo přes padesát tisíc lidí, na druhou letos osmdesát. Fotili jsme se, hráli na přání, vařili s masterchefem Romanem Stašou, tančili s Richardem Genzerem, kdokoliv si s námi mohl na pódiu zazpívat a měli jsme hudebního hosta. Lidi to ocenili a nás to vážně bavilo. Je to úplně jiný level.

Je pro tebe zásadní rozdíl, když píšeš píseň, kterou bude zpívat Marek Ztracený, nebo před pár lety Hana Zagorová či Karel Gott?

Já jsem nikdy moc pro jiné psát nechtěl, ale pak jsem si uvědomil, že mám vedle

sebe zavřenou truhlu s tématy, která ve svém věku a své pozici nemůžu otevřít. Jiné melodie pro jiné rozsahy a podobně. Poprvé jsem do toho šel s Karlem a bylo krásný na chvíli zapomenout na Marka Ztraceného a převtělil se do někoho jiného. Nejvíce se mi to asi povedlo v písni Já nemám strach pro Hanku. Ona tohle téma hrozně chtěla a já to nějak vycítil. Abych já za sebe zpíval, že nemám strach ze šedých vlasů, to bych byl za šaška. Zatímco Hanka byla za bohyni!

Kdyby po mně někdo chtěl napsat na desku jednu písničku z jedenácti, tak bych určitě odmítl. Ať by to byl kdokoliv.

To jsou zrovna dvě hodně hvězdné spolupráce. Vybíráš si případné další pečlivě?

Ta laťka je teď hodně vysoko. Kdyby po mně někdo chtěl napsat na desku jednu písničku z jedenácti, tak bych určitě odmítl. Ať by to byl kdokoliv. Ale kdyby někdo přišel s tím, že potřebuje singl, aby to byl hit a zajímavý pro rádia a publikum, to by pro mě byla výzva.

V jednom tvém rozhovoru jsem četl, že se necitíš být součástí české hudební scény. Trochu to působilo jako vymezení, možná až lehce namyšleně, ale to ti samozřejmě nechci podsouvat. Jak tomu mám rozumět?

Vůbec ne. Jen tím myslím to, že v české scéně jsou už desítky let zaběhlé různé postupy. Muzikanti jezdí ve vyjetých kolejkách a jsou tu dokola stále ty samé vzorce a lidi, co chtějí rozhodovat a ovlivňovat tě. Trochu tě změnit. Jakmile chceš něco dělat jinak a po svém, tak jsi hned na černé listině problémového

umělce. Bojím se říct něco, co by mě časem mrzelo nebo mohlo někoho urazit, ale myslím to tak, že jsem si vytvořil svoji vlastní scénu. Děláme věci jinak. Nejsem na nikom závislý. Nemáme vydavatelství, vydáváme se sami, ale nemůžu opomenout zmínit skvělé a přátelské propojení se Supraphonem. Nemáme bookingovou agenturu, respektive vytvořili jsme svoji, děláme si vlastní koncerty, vlastní festivaly, sami si děláme merch, investuju vlastní peníze, máme vlastní produkci, vlastní cestu, velké sny a hlavně děláme vždy něco navíc, co není v tu chvíli běžné. Někteří kolegové zpěváci spolupracují s vyhlášenými lidmi a firmami jen proto, že se bojí, že bez nich to nezvládnou, nebo protože si nevěří. Já hledám vlastní cesty, a ne ty, co jsou běžné. Nemyslím to zle vůči komukoliv a nechci chytřit. Obdivuju v branži hromadu lidí, rád s nimi mluvím a od spousty z nich jsem se leccos naučil, jen prostě nejsem rád součástí toho klasického přístupu a postupu vůči interpretovi, marketingu a fanouškům. Myslím, že svoji vlastní scénu by si měl udělat každý. Bylo by to inspirativní.

Sleduješ nějak aktivně zahraniční scénu?

Aktivně ne. Rád si poslechnu všechno a rád sleduju příběhy hudebníků a jejich komunikaci. Mám rád hudbu, písně spojené s nějakými příběhy.

A třeba aktuální hudební trendy?

To mě malinko míjí, až se tomu někdy směju. Na Spotify mám asi čtyřicet písniček, které poslouchám pořád dokola. Občas slyším od kapely něco, co mě zaujme. Ale že bych aktivně vyhledával, co se poslouchá ve světě, a zkoušel to aplikovat v Česku? To vůbec.

Čtyřicet písní, to je fakt extrém...

Já to samozřejmě trochu přeháním. A sem tam i nějakou přidám. Teď zrovna mě oslovil Lewis Capaldi, Tom Odell, objevil jsem kapelu Tower of Power, malej mi neustále pouští Sabaton a Kiss. Fakt dokážu ocenit jakoukoliv hitovou písničku a je mi jedno, kdo to zpívá nebo hraje.

Chodíš vlastně na cizí koncerty?

V Česku málo. Mezi hodně lidmi se moje přítomnost často zvrhne v jedno velké focení a mám pocit, že bych tím ty muzikanty mohl urážet. Mám rád Kabáty, teď jsem byl na jejich koncertu a strašně jsem si to užíval, ale nonstop za mnou chodili lidi pro fotku. Mně to nevádí, respektive těší mě to, ale přišlo mi nevhodné strhávat na sebe pozornost na koncertě někoho jiného. Ale jinak chodím samozřejmě rád. Zašel jsem třeba na Jamieho Culluma a byl jsem úplně hotovej, to bylo fantastický. Rád zajdu do divadla. Miroslav Donutil mě pozval na Amadea. Moc jsem si to užíval, a jak tam hrají Mozartovu hudbu, tak pianista uprostřed představení začal hrát motiv Ztrácíš. Bylo to strašně milé překvapení. Akorát prý potom dostal vynadáno od režiséra.

Ty jsi nepochybnitelný hitmaker. Poznáš, že bude píseň úspěšná, nebo je to vždycky trochu vabank?

Jsou věci mezi nebem a zemí a těm nerozumí nikdo na světě. Ale myslím, že ze sedmdesáti procent už cítím, že by se to lidem mohlo líbit. Není to úplně vždycky tak, že bych vybral písničku jen podle toho, aby se líbila. Úplně ideální je kombinace – něco složíš, stojíš si za tím, a ještě navíc to bude rezonovat. Takže mám pocit, že už trochu tuším.

Jak jsi to poznal u Ztrácíš?

Tam jsem ještě vůbec netušil!

No jasně, ale jak jsi došel do fáze, že zrovna s touhle písní už půjdeš ven?

On to definitivně rozhodl asi až Martin Červinka. Ale jinak jediná, komu jsem ty písně předtím zahrál, byla moje máma. A ta říkala, že to Ztrácíš je jedna z těch slabších. (smích) Naštěstí Martin měl jiný názor a evidentně věděl, co dělá. Co to bylo za rok? 2007? To na Šumavě ještě úplně nebyl internet, přes který by šlo posílat nahrávky. Odesílal jsem ji tak hodinu a čtvrt, to fakt nekecám. No, ale přišla mu, tak dobrý!

Co budeš vlastně během té své pauzy dělat kromě návštěv cizích koncertů?

Hlavní důvod upřesním po koncertě v Edenu. Každopádně chci na sobě také během té doby pracovat. Nechci se rouhat, protože si toho zájmu vážím, ale za posledních pět let s tím vším, co se kolem mě děje, se dostanu k pianu jednou za čtrnáct dní na čtyřicet minut. A složím písničku, která se pak většinou stane tím hitem. Ale vlastně bych si chtěl v klidu večer sednout ke klavíru, otevřít si víno, bádat, nahrávat si kraviny. A nemuset si říkat – ještě pět minut a musím běžet na rozhovor nebo musím vyrazit na koncert. Všimni si ale, že mluvím o pauze od veřejného hraní. To znamená, že budeme mít nějaké „firmy“, exkluzivní záležitosti pro pár lidí, abychom to nezapomněli. Ale rozhodně to není konec kariéry a s fanoušky nás ještě čekají veliké věci. Rok, dva nebo tři v českém showbiznysu totiž vůbec nic neznamená. ☑

Umělec? Dneska je to skoro každý

Jenže skoro nikdo neprorazí

70 až 80 tisíc „songů“ denně. Zhruba tolik jich přibývá každý den na hlavní streamovací služby. Je to ohromující množství, ze kterého vyplývá pro začínající umělce zdánlivá svoboda a lákavá možnost prorazit na hudební výsluní. Umělec vlastně nepotřebuje skoro nic. Nic mu nebrání zahájit cestu ke slávě. Nepotřebuje label, drahá studia, drahé producenty, distribuci. Nepotřebuje nic a nikoho. Potřebuje jen talent. Ale je to skutečně tak? Dávají umělcům streamingové a sociální sítě opravdu takovou svobodu?

TEXT: LIBOR ČERVINKA (Fajn radio)

Nepopíratelným faktem je, že je obrovsky těžké, ne-li nemožné ovlivnit například algoritmus TikToku tak, aby pracoval pro konkrétního umělce. U Spotify je to podobné. Takže ten pocit svobody je spíše jen relativní. Celý ten současný stav možná ztěžuje budování publika jako nikdy předtím. Zjednodušeně řečeno, „hrát“ mohou doslova všichni. Ale hřiště, na kterém se hraje, je mnohem větší a rovnější, než bylo ještě před několika lety. Na jeho druhý konec skoro není vidět a všechna aktivita se na něm téměř bez odezvy ztrácí. A vlastně vůbec nejde o kvalitu díla, které je posíláno do světa.

Jistě, existuje mnoho způsobů, jak posoudit, co dnes vlastně znamená „prorazit“. Od počtu streamů přes followers na sociálních sítích až po prodeje

vstupenek na koncerty. To jsou „tvrdá“ čísla. Stejně tak „tvrdě“ jde ale změřit třeba i to, že počet nových interpretů, kteří se dostávají v USA do Top 10 žebříčku Billboard Hot 100, v posledních několika letech prudce klesá. V letech 2001 až 2004 se do první desítky každoročně dostalo více než 30 nováčků. V roce 2019 se však do první desítky dostalo jen 15 nováčků a rok 2021 byl rokem s nejnižším počtem nováčků v tomto tisíciletí. Bylo jich jen 13, z toho navíc pět byly featuringy na skladbách zavedených interpretů (například Daniel Caesar v songu Peaches Justina Biebera). Asi tolik k té svobodě a otevřeným možnostem pro všechny.

A jak vypadá situace u nás? Prosazují se začínající domácí umělci do showbiznisu snadněji než jejich kolegové

v USA? Ano i ne. Jde o platformu, na kterou se zaměříme. Na jedné straně se můžete podívat do hitparády IFPI CZ RADIO TOP 100. Tato hitparáda je sestavena podle počtu hraní jednotlivých songů v českých rádiích. Čím „větší“ rádio, tím větší možnost ovlivnit pořadí. Kolik si myslíte, že je aktuálně v téhle hitparádě songů od začínajících domácích umělců? Podle mých měřítek je tam jeden jediný! Na 99. místě! Na druhé straně tu máme CZ SINGLES DIGITAL TOP 100. Tuto hitparádu také najdete na IFPI. Kolik je tady songů od interpretů v prvních fázích kariéry? Když jsem jich napočítal deset, přestalo mě to bavit. Za mě je výsledek jednoznačný. Současné technologické možnosti akcelerují vznik nového hudebního undergroundu přehlíženého

oficiálními médii, který bude nebo už je poháněn termíny jako streaming, NFT, blockchain a Web3.

V aktuálním vydání magazínu Billboard na tohle téma vyšel zajímavý článek a z něho vycházím i já. Kromě jiného se v něm píše, že tohle „sucho“ panující kolem nových umělců dělá logicky některým manažerům a šéfům major labelů velké starosti. Zdánlivě zatím všechno funguje, ale například podepisování smluv s novými umělci uvázlo prakticky na mrtvém bodě. Hlavním důvodem je už zmíněná obrovská záplava nové hudby. Pro začínající umělce se stalo vydávání skladeb tak snadným, že se jich na streamovacích službách objevují opravdu desítky tisíc denně. Pro jednotlivce je proto mnohem těžší v té záplavě vyniknout. A velký label jim v tom vůbec nijak nepomůže. Není pomalu prostor skutečně propagovat ani priority labelu. Zatímco dříve se label mohl soustředit na několik opravdu VIP releasů ročně, dneska je to skoro jeden týdně. A jak byste chtěli v takhle napěchovaném kalendáři najít místo i pro začínající umělce? Pro začínajícího umělce je tak mnohem výhodnější zůstat nezávislým. Šance na úspěch jsou totiž skoro stejné jako v případě, že vás zastupuje někdo z „majors“. Možná větší. Stejně je všechna práce na vás. Kvůli obrovskému množství vydávaných songů musí nyní také tracky, které by byly před pěti až deseti lety jasnými hity, bojovat o to, aby si jich vůbec někdo všiml. Dokonce i ty největší nahrávací společnosti se svými gigantickými reklamními rozpočty s tím mají problémy. Pokud se opravdu denně nahrává u hlavních poskytovatelů digitálních služeb 80 000 nových skladeb, pak se podíl velkých vydavatelství na trhu logicky rozmělní. Další důvody, proč dnes začínající umělci nechtějí podepisovat smlouvy s „majors“? Určitě to souvisí s touhou být svým vlastním pánem, být independent.

Další faktor, který ztížil šanci na slávu pro začínající umělce? Snížil se dosah a vliv kdysi silných médií, jako je rádio a televize. Jinými slovy, mít song číslo 1 v rádiu už neznamená skoro nic. Kromě prestiže. Kromě toho pocitu, když vás hrají v rádiu. Dokonce ani to, když

se song dostane do Top 10 na nějakém opravdu velkém Spotify nebo Apple Music playlistu, nemá takový význam jako ještě před pár lety. Možná to znamená pár přehrání navíc, ale v žádném případě to neznamená, že publikum takového interpreta nějak výrazně roste.

Situaci hodně zkomplikoval i vzestup TikToku

Tato platforma se stala doslova urychlovačem, který pomohl například skladbám Numb Little Bug (Em Beihold) a Sunroof (Nicky Youre) vyšplhat se na

vrchol hitparád. TikTok je ale naprosto nepředvídatelný, i když jde o skvělý a dnes pro začínající muzikanty možná i hlavní marketingový nástroj. Je zjednodušeně řečeno, díky unikátnímu algoritmu méně náchylný k manipulaci a méně reagující na hvězdnou sílu než jiné platformy. TikTok ale vyžaduje z hlediska interpreta prakticky neustále vytvářet nějaký relevantní obsah, což je náročné jak časově, tak technologicky.

Vytvořit na TikToku něco s virálním potenciálem je podobně pravděpodobné, jako že vyhraje v loterii

Když sledujete to, co zabodovalo v minulosti, naprosto se nezdá, že by to, co tam „exploduje“, mělo nějaký racionální důvod. Všechny tyto faktory dohromady znamenají, že získat a následně udržet pozornost hudebních fanoušků je dnes mnohem náročnější než dřív. Talent určitě nestačí. Dříve to bylo tak,

že jste vydali album, Rolling Stone nebo jakýkoliv jiný hudební časopis vám na něj napsal recenzi, vy jste vyjeli na turné, dostali jste se do televize a bylo to. I když samozřejmě štěstí hrálo svou roli, cesta byla jasná. Byly to čtyři nebo pět věcí, které jste museli „odpracovat“. Teď potřebujete „odpracovat“ čtyři nebo pět věcí týdně, nebo alespoň měsíčně, jinak nikdo ani nezjistí, že vůbec existujete.

V dnešní době má recept na úspěch asi 45 ingrediencí. Být novým umělcem je těžší než kdy dřív

Někteří interpreti jsou ale i přesto stále schopni zaujmout v širokém měřítku. Letos hudební manažeři dávají za příklad třeba Steva Lacyho a jeho Bad Habit. Song, který je aktuálně na vrcholu Billboard Hot 100. Jeho úspěch berou jako důkaz toho, že hudební průmysl stále dokáže vytvořit velké příběhy a prosadit nového umělce. I když nového – Lacyho kariéra začala už před sedmi lety se skupinou The Internet a už jeho první sólové album z roku 2019 mu vyneslo nominaci na cenu Grammy. Takže Steve rozhodně NENÍ začínající umělec.

Charakterizovat současný hudební průmysl jako „beznadějný“ pro nové umělce je možná až trochu moc. Přesto je třeba uznat, že o kolik je lehčí nahrát song a vypustit ho do světa, o to těžší je prorazit do skutečného mainstreamu. Lépe řečeno, je to opravdu skoro nemožné. Mnoho zdrojů, které Billboard použil pro tento článek, se domnívá, že hudební byznys se musí přeorientovat, aby se přizpůsobil této nové realitě. Pokud nebudou hvězdy, major labely se musí změnit. Jen si to zkuste představit – svět, ve kterém neexistují žádné globální hvězdy a každý, byť mnohem menší umělec má své vlastní kultovní příznivce. Co bude major label dělat? Nebo jinak. Co když se díky novým možnostem, které přinese technologická budoucnost, budou globální hvězdy starat o distribuci svého obsahu samy? Bez prostředníků? Bez labelů? Vychází

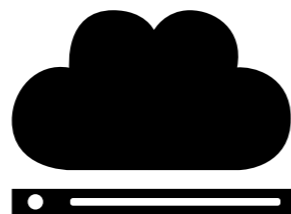
mi z toho jediná věc. Majors jednoduše musí ve vlastním zájmu snížit svou závislost na superhvězdách a místo toho dát přednost budování vztahů s umělci na začátku jejich kariéry. Možná být lokálnější, nevím. Přesycenost hudebního trhu skoro zabraňuje možnosti zrození nové generace globálních megahvězd. Tohle je ale proces, který už je dávno v chodu. Největší vydavatelství však nebudou tím jediným subjektem, který se bude muset přizpůsobit. Protože způsob, jakým dnes lidé plošně měří úspěch, prostě není správný.

Každý nemůže být Taylor Swift nebo Drake

Už dnes je i v ČR kategorie umělců, které mainstreamové publikum nezná, ale oni se dokážou díky streamingu, koncertům a třeba i prodeji merchandisingu velmi slušně uživit. I když jsou třeba jako Red-

zed přehlížení oficiálními kanály. Věděli jste třeba, že právě Redzed je druhým nejstreamovanějším domácím umělcem současnosti? První je Antonín Dvořák. Ale o tom až někdy příště. V budoucnu se bude muset definice začínajícího umělce určitě změnit. Prostředí, kde každý z nás objevuje hudbu, se dnes stalo tak roztříštěným, že pokud chceme správně posoudit úspěch, musí se změnit celý přístup a pohled na věc. ☒

Umění bylo stvořeno k procitnutí, nikoliv k pouhému zalíbení

Česká zpěvačka Giudi žije částečně v Itálii. Její hudba je nadžánrová, živá hraní a klipy mají vždy punc výjimečnosti. Ve skladbách rezonují témata sociálního aktivismu, diverzity a spirituality.

TEXT: KATEŘINA NOVÁKOVÁ, FOTO: ARCHIV GIUDI

Jaké byly tvoje hudební začátky?

Když nebudu počítat moje zapálení pro recitaci, zpěv a rodinná představení takřka od narození, tak od první třídy jsem chodila na hudebku a učila se hrát na kytaru a flétnu. Nedávno mi maminka darovala kazetu, na kterou jsem si od malička nahrávala písničky z rádií a také svoje vlastní komentované hitparády a popěvky. Našla jsem na ní svou první autorskou písničku, jmenovala se Sen. Zpívala jsem v ní o tom, jak můžu ve snech létat a cítit se volná a že na zemi je pusto. Tehdy mi bylo osm let.

Během svého hudebního působení jsi prošla různými formacemi. Na které období vzpomínáš nejvíc?

S aktivním hraním jsem začala v kapele Isua. Vzpomínám na to období moc ráda. První kapela, první společná práce ve studiu, první zkoušky a koncerty. Vše v naprostém punku a fanatismu. Scházeli jsme se ve staré opuštěné nádražní budově, začali jsme objíždět všechny lokální kluby, až jsme se po čase dostali i na velké festivaly. Tehdy jsem nám

dělala zároveň i manažerku, hráli jsme skoro každý víkend. Byla to pro mě škola pokory, konzistence, trpělivosti a mezilidských vztahů.

Prošla jsi několika hudebními soutěžemi. V čem pro tebe měly smysl?

Absolutně nejsem soutěživý ani soupeřivý typ člověka. Ve sportu mi to dává smysl, ale v hudbě je mi ten samotný koncept „soutěže“ už ze své podstaty nesympatický. I přesto jsem se několikrát v životě ocitla před různými nabídkami a příležitostmi, které jsem vnímala jako výzvy nebo možná až osudové momenty. Šla jsem do nich a dnes jsem za ty zkušenosti vděčná. Můžu vyjmenovat například Zlínalent 2007, tehdy jsme tam „soutěžili“ s Tomášem Klusem. To byly naše úplné hudební začátky.

Dále mě v roce 2014 přihlásila moje tehdejší hlasová terapeutka Johana Terynggerová do X Factoru v TV Prima. Stalo se to všechno tak rychle a bez jakýchkoliv příprav, že si z toho teď vybavuji pouze moment, jak stojím

uprostřed obrovského pódia v živém finálovém kole přenosu. Kolem svítilo 16 kamer a mnou procházel obrovský adrenalin. V minulém roce jsem byla oslovena Radiem Wave do konceptu Czechingu, Českou televizí zase do světového formátu Eurovize.

Ačkoliv pro mě byly skoro všechny tyto hudební soutěže dost stresující, až toxická prostředí, rozhodla jsem se tyhle pocity překonat a vykročit z komfortní zóny. Jsem velmi zvědavý člověk a než si udělám na něco názor, tak si tím chci v první řadě sama projít, mít osobní zkušenost. Vše, co mi život přinesl, jsem vnímala jako výzvu. To mě ve finále na hudbě baví nejvíce, zkoušet nové věci, experimentovat.

Co pro tebe bylo zásadní pro věnování se hudbě?

Moje vlastní vnitřní uvědomění a přesvědčení, že hudba a její vizuální ztvárnění jsou to, co mě v životě ze všeho nejvíce naplňuje a dělá šťastnou. Zásadní pro mě bylo i uvědomění si, že hudba je nástroj, díky kterému mohu

zhmotňovat moje emoce a vize. Hledat nové inspirace a neustále se vyvíjet a poznávat sama sebe. Dnes, když se člověk rozhodne, že se chce věnovat hudbě, tak má neomezené možnosti a velmi dostupné podmínky, jak k tomu přistupovat. V celé své komplexitě je to velmi náročná disciplína, když jste na všechno sám. Bere mi to hodně energie, protože vedle hudby mám v Itálii ještě spoustu dalších aktivit. Muzika je pro mě ale na prvním místě a s každým koncertem, novým releasem nebo klipem se mi ta energie vrací a mám zpátky dobité baterky.

Jak bys popsala svůj aktuální umělecký status?

Řekla bych, že se snažím probouzet spiritualitu v populární hudbě. Chci dělat

umění. Umění dle mého přesvědčení bylo stvořeno k procitnutí, ne k pouhému zalíbení.

Snažíš se upozorňovat na diverzitu ve společnosti. Proč je to pro tebe důležité?

Diverzita a osobní přístup jsou podle mě jedním z pilířů lidské přirozenosti. Přijetí jinakosti je předpoklad ke svobodě, vzájemnému respektu a sounáležitosti. Všelijaké odchylky od standardu jsou mnohdy ve společnosti vnímané v negativní konotaci. Pro mě ale znamenají pestrost, kreativitu, kulturní bohatství, empatii a především nekonečnou inspiraci. Ve svých skladbách se často dotýkám témat sociálního aktivismu, queer feminismu, spirituality, duševního zdraví a rozvoje osobnosti. Podporuji

LGBTQ+ komunitu, nemá to jednoduché, cítím velké napojení a empatii. Já sama jsem se velkou část svého života cítila nepochopena, protože jsem se vymykala standardu. Dost mi to ubližovalo, než jsem pochopila, že moje jinakost je můj dar, který se na sobě ještě stále učím milovat.

Jak vnímáš v tomto ohledu Českou republiku?

V mé bublině naprosto v pořádku, mimo tu bublinu je ale realita taková, že ještě nejsme tam, kde bychom už dávno mohli být. Asi potřebujeme uzdravit a nasbírat zdravé sebevědomí, abychom měli větší a laskavější srdce. Uměli otevřít náruč i všemu novému, odlišnému a netradičnímu. Věřím, že je to otázka času.

Žiješ částečně také v Itálii. Jak to pro tebe je jako pro umělkyni? Funguje tamní hudební scéna jinak?

Itálie je nádherná země se silnými kulturními tradicemi a kořeny a to se odráží i v hudební scéně. Jestli se říká co Čech, to muzikant, tak mám pocit, že co Ital, to hudební virtuos. Navíc snad každý druhý Ital nebo Italka mají díky svému temperamentu velmi specificky zabarvený plný hlas. Aniž by ho uměli nějak speciálně ovládat, prostě když se do toho oprou, tak všichni dobře zní! Současná hudební scéna jihu je ovlivněná reggae, ska, rapem a místním folklorem. Vedle nespočtu koncertů a festivalů se tu často konají jamy a spontánní „zpívánky“, což je boží, a občas se těchhle radovánek účastním i já.

Jak ke tvorbě hudby přistupuješ?

Hodně pocitově a náladově. Mám ráda spontánní a intuitivní tvorbu, proto mám také vybavené studio u mě doma, kde si nahrávám a skládám většinu věcí. Druhé, menší cestovní studio mám v Itálii. Kdykoliv cítím, že mě ovane múza, tak si s ní ráda zaflirtuji a je to hlavně zábava. Nebavilo mě bookovat si profi studio na konkrétní hodinu. Pak se zrovna stalo, že jsem to v tu chvíli úplně

Giudi live performance

Eurovize 2022, foto: Cobra

necítala a akorát jsem odcházela frustrovaná s tím, že se musím vrátit a všechno předělat. Na druhou stranu, minulý rok jsem byla poprvé na songwriting campu a zkusila jsem tvořit pod časovým tlakem a s hudebníky, které jsem znala sotva pár minut. Původně jsem si myslela, že to není nic pro mě, a asi bych to takto nechtěla dělat dlouhodobě, ale musím říct, že to bylo moc fajn. Po čase jsem znovu tvořila v týmu a z výsledku jsem měla asi i větší radost, protože jsem tu bezprostřední euforii měla s kým sdílet.

Kdo je v tvém nejužším týmu? Kdo ti pomáhá s feedbackem na tvoje skladby, masteringem?

Mám okolo sebe dva zásadní lidi. Jedním z nich je Paul Elsasser z londýnského labelu Minimal Surface. Člověk, který má za sebou 40 let zkušeností na britské hudební scéně. Paul je takový můj mentor, je tu pro mě už pár let na

telefonu ve dne v noci. Je to první člověk, kterému volám, když složím nové demo a chci feedback. Tím druhým je můj dvorní producent Nicholas Coolidge, se kterým mě seznámila Blanka Maderová ve Faust Records. Jelikož se Nic vrátil zpět do Ameriky, tak už pár let pracujeme na dálku. V březnu 2022 za mnou přijel na měsíc do Prahy, abychom spolu osobně dokončili práce na mé debutové desce.

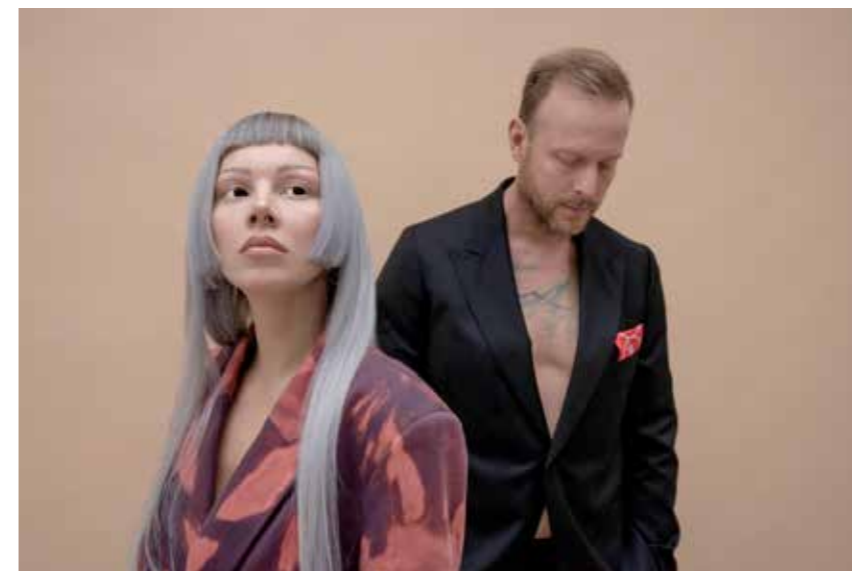
Tvoje album vyjde v příštím roce. Můžeš prozradit něco z procesu jeho zrodu?

Skladby vznikaly průběžně po dobu tří let. Jejich finální podobu jsem do nich otiskla v letošním roce a můžu prozra-

douhodobě taky se skvělou choreografkou Moninou Nevrlou a výjimečným art directorem JaCobrou.

Existuje podle tebe někdo z tuzemských alternativních umělců, kdo by měl šanci prorazit v zahraničí? Nejen hudbou, ale i profesionálním přístupem.

Určitě ano. Celkově skvělý vibe má Hellwana. Osobně se tolik neznáme, ale cítím, že i po lidské stránce by to ustála. Když počítám i s našimi bratry a sestrami, tak určitě Fallgrapp a Katarzie. Řekla bych, že v jejich žánru se to už celkem daří i kapelám Skywalker, John Wolfhooker a Deaf Heart. Všechny tři jsou za mě připravené v zahraničí

Giudi s Karlem Havlíčkem, který se postaral o klavírní verzi skladby Icarus.

dit, že do každé z nich jsem se snažila vdechnout kus duše. Každá je pro mě svou atmosférou i příběhem jedinečná.

Kdo je součástí tvého týmu pro vystoupení?

V první řadě je to moje kapela, bubeniče Mirri Melcr a DJka Nill Garcon, která hraje live basové syntáky. Dále moji oblíbení zvukaři Martin Černý, Martyn Stary nebo Jan Sedláček. Spolupracuji

vystupovat. Myslím, že by za hranicemi mohly mít úspěch i holky z kapely Vesna, především s jejich starší tvorbou. Ta čeština a kus našeho folkloru by byly pro zahraniční posluchače rozhodně přidaná hodnota a „exotika“.

Co ti naopak v hudbě jiných interpretů chybí, kde je slabé místo některých dnešních umělců?

Těžko říct, jako konzument hudby

Giudi a producent Nicholas Coolidge při produkci alba

nehledám chyby, ale naopak hladovím po zážitku a opravdovosti. Pokud mě něco neoslovilo, tak je to jen můj subjektivní pocit a jednoduše se o to více nezajímám. Rozhodně nic neodsuzuji ani nehledám slabá místa. V tom je ta hudba kouzelná, neexistuje žádné měřítko. Je to velká alchymie. ☒

Mám ráda spontánní a intuitivní tvorbu, proto mám také vybavené studio u mě doma, kde si nahrávám a skládám většinu věcí. Druhé, menší cestovní studio mám v Itálii. Kdykoliv cítím, že mě ovane múza, tak si s ní ráda zaflirtuji a je to hlavně zábava.

Renne Dang

„Nechci machrovat, chci motivovat“

Člen rapového uskupení Blakkwood Records patří k nejvýraznějším osobnostem současné generace rapové scény. Renne Dang je držitelem zlaté desky za své debutové sólové album Con Lai a platinové desky za své druhé sólové album Tháí.

TEXT: TOMÁŠ PLÍŠEK

Zleva: Paul Cihlák, Adam Lysák, Martin Petrásek, Renne Dang, Leryk, Ceha, Matyáš Aldente Svozil, foto: Peter Hoopoe

Když jsi začínal tvořit první hudební projekty, vím, že jsi je tvořil hlavně doma na počítači. Jak v té době vypadal tvůj proces tvorby?

No, to už je hodně dlouho. Musím zavzpomínat. Víím, že jsem úplně na

začátku nahrával v Audacity. Jakýkoliv edit v tom programu byla bída s nouzí dohromady. Do toho si domysli čtrnáctiletého kluka, který čeká, až máma vypadne na odpolední do fabriky, aby mohl do USB mikrofonu, na který šetřil

dvě letní brigády, řvát svoje komplexy. Prostě umění.

Jak se od té doby ten proces změnil a jak vypadá teď?

Mám svoje vlastní studio. Trošku lepší mikrofon a setup. Spoustu skvělých lidí, se kterými můžu spolupracovat, ale řekl bych, že to řvaní těch komplexů do mikrofonu je pořád stejný. Jen už ty nahrávky aspoň neclippujou.

Na který ze svých projektů a jeho tvorbu vzpomínáš nejraději?

Zrovna se mi dostal do ruky na schválení booklet 3LP vinyly DANG (Deluxe), který mapuje období tour i tvorby, a musím říct, že to je vlastně asi můj nejoblíbenější projekt. Rozhodně nás stál nejvíc času i práce a doteď, když ty věci poslouchám, tak to za tím i slyším a dělá mi to radost.

Podzim je u tvých fanoušků známý jako Dangkid období (název alba z roku 2015, na kterém se spojil Renne Dang a producent Ceha, pozn. redakce). V čem byl pro tebe tenhle projekt jiný než ostatní?

To už je taky dost historie. Řekl bych,

že to byla moje první větší zkušenost s melodickými linkami a zpěvem. Určité nutkání, že už nechci dělat jen čistě rap, ale zkoumat i jiné žánry. Zároveň jsem do toho projektu textově otiskl mé tehdejší vztahově složitější období, takže je tam ta autenticita asi dost slyšet. Já sám se ale k tomu projektu nerad vracím. Texty mi připomínají momenty, ke kterým se nechci vracet, a hudebně je to prostě jeden velký experiment, takže v tom slyším hrozné nedostatky.

Teď to bylo pět let od tvoji první sólo desky CON LAI a při té příležitosti šly do prodeje limitované vinyly. Co pro tebe po té době takhle deska znamená? Jak vzpomínáš na její tvorbu nebo konkrétní track?

CON LAI je pro mě začátek mojí sólo dráhy. Debut. Postavil jsem se na nohy a rozhodl se vybudovat si svoje jméno a pracovat jen sám na sobě. Tvorba desky byla hodně intuitivní. Vůbec jsem nepřemýšlel nad konceptem. Neřešil uměleckou hudební stránku. Jenom jsem psal svoje pocity, emoce a popisoval spoustu změn v mém životě. Je to každopádně deska, která mi otevřela dveře do komerce a uvítala mě na scéně. Osobně mám hodně rád přímo titulní singl Con lai. Na tu dobu mi to přijde jako hodně zajímavá záležitost jak z textové, tak i z instrumentální strany.

Nyní máš ale venku svoji už třetí desku DANG. Jak dlouho trvalo ji napsat, od prvního řádku po finální master?

První text, co na album vznikl, byl k tracku Průměr. Srpen 2020. Final master jsem dostal nejspíš v listopadu 2021, takže rok a čtvrt? Do toho jsme teda teď v srpnu udělali rozšířenou Deluxe verzi.

Čím byla byla tvorba desky jiná?

Určitě tím, že jsem většinu textů psal během covidu a tak nějak zpětně reflektuju, že jsem měl mnohem čistší hlavu, klid a nadhled, když jsem popisoval myšlenky. Ta deska je celá taková rozumná a dospělá. Zároveň jsme měli k albu mnohem větší instrumentální přístup než u předchozích projektů. Asi to bylo

hodně ovlivněné i tím, že už dva roky jezdím festivaly a větší koncerty s live bandem. Začal jsem hudbu vnímat mnohem víc do hloubky, a ještě víc se do toho celého procesu zamiloval. Myslím, že jsem strávil snad víc času ve studiu aranžováním instrumentálů a finalizací než samotným nahráváním a psáním. Zval jsem si lidi na vokály, donahrával

tvorbě spolupracoval? Zapojili se i muzikanti z tvé kapely?

No, úplně všechny loopy a samплы jsme nepřenahrávali, to je nějaká fáma. Ale je fakt, že třeba v tracku Ozvěny jsem nechal zpěvačku Ronie původní text k melodii ze samplu předělat do slovenštiny. Hodně nástrojů jsme ale nahrávali a vokálově mi pomohlo taky pár lidí. Na-

Foto: Oliver Tichý

živé nástroje. Věci, co se v rapu u nás moc nedělají.

Četl jsem, že jste na desce dokonce přehrávali všechny loopy/samплы třetích stran. S kým jsi na její

příklad hlas, který provází průběžně celé album, mi zapůjčil Bohdan Tůma, zpěv ve skladbě Ctnost mi věnovala skvělá Annabelle. V dalších skladbách mi zpěvem pomáhal Václav Rouček, saxofon na track Lidství mi nahrál Kenny Rough.

Byla radost s nimi spolupracovat. Největší práci na albu mají ale moji dvorní producenti Ceha a Leryk.

Na desce se kromě „mladých tváří“ rapové scény objevily i legendy jako Kato nebo Indy. Jak se ti s nimi spolupracovalo? Bylo to v něčem zásadně jiné než spolupráce, na které jsi zvyklý?

Zásadně jiné mi přijde vlastně to, že je tam vůbec mám. Když jsem ze začátku konzultoval s pár lidmi, že bych s někým z nich chtěl udělat společnou věc, tak jsem se dočkal zpětné vazby, že to buď nemám zapotřebí, anebo že jsem blázen, pokud si myslím, že z nich někdy dostanu sloku. Nechápej mě špat-

Cover alba Dang

ně, ale zrovna oba jmenovaní nejsou proslulí svou spolehlivostí a včasností v odevzdávání slok. Je pro mě obrovská čest, že se mi to podařilo a mám s nimi společné skladby.

A co pro tebe ty featy znamenají? Ovlivnili zrovna Kato s Indym nějak tvou tvorbu v nějakém období?

Je to čistě z osobních uměleckých důvodů. Chtěl jsem si odškrtnout společné dílo s každým z nich. Oba položili základy v rapu, to je nevyvratitelné. Doteď si pamatuju, jak jsem jako malý děčko koukal na ESO a tam jsem viděl Chaozz.

Foto: Filip Matějů

Lucerna Music Bar, foto: Peter Hoopoe

Stejně tak vzpomínám, jak jsem začínal psát svoje první texty a sledoval dokument z Click Clack Tour. Chtěl jsem to žít taky. Celou hiphopovou subkulturu jsem miloval a žral. Určitě se to muselo odrazit i v mojí tvorbě.

Kromě rapových featů se na desce objevil i momentálně jeden z největších zástupců popové scény Mirai. Jak tahle spolupráce vznikla?

Měl jsem ten track za sebe hotový a hledal jsem na něj někoho ke spolupráci. Cítil jsem, že ta věc má popový nádech, tak jsem selektoval jména. Zároveň celé album směřovalo k nečekaným spolupracím. Díky mému dobrému a letitému vztahu s Jirkou Koubou (tímto zdravím) jsme se s Miraiem propojili a poskládali to dohromady. Miraiův přístup mě mile překvapil a rád na tvorbu vzpomínám. Zároveň mě baví bourat mantinely, experimentovat v žánrech a propojovat. Hodně ortodoxních rapových fanoušků

mě za to ale určitě odsoudilo, což je samozřejmě super.

Jak už jsme naznačili, jako jeden z mála CZ/SK raperů jsi začal vystupovat s kapelou, kterou mohou lidé vidět i na YouTube ve tvých live sessions. Co byl prvotní impulz k tomu, že sis řekl, že chceš svoje live vystoupení posunout tímto směrem?

Prvotní impulz byl pocit, že už se s Djem při živých vystoupeních nemáme kam posouvat. Cítil jsem, že já sám jsem jen s mikrofonom na maximum schopností, co můžu lidem v klubech po ČR dát. Zároveň když jsme přijeli někam na větší festival jen s Djem, vypadalo to na pódiu prostě prázdně. Chtěl jsem větší show, větší pódia a ukázat, že to, co děláme, je umění a hudba. Zároveň jsem ale nechtěl, aby z toho živého projevu zmizel rap někam směrem do rocku. Snad se nám to povedlo. Live band

Chtěl jsem větší show, větší pódia a ukázat, že to, co děláme, je umění a hudba. Zároveň jsem ale nechtěl, aby z toho živého projevu zmizel rap někam směrem do rocku.

naživo tlačí extrémně a má to úžasný ohlasy.

Co dalšího nyní chystáš? Na co se fanoušci mohou těšit v blízké době?

Aktuálně dělám na třech autorských projektech najednou, ale zatím nechci nic prozrazovat. Celý podzim a zimu tomu chci zasvětit čas ve studiu. Jeden z nich se nám podaří dodělat nejspíš ještě do konce roku a ostatní dva bych rád vydal v tom příštím. Po albu jsem dlouho hledal směr, kudy hudebně jít, a konečně mám pocit, že to zas mám. Těším se, až to budu moct poslat ven mezi lidi. ☑

Foto: Ameba Production

Michal Thomes

„První ročníky festivalu jsme zařizovali pomocí faxu“

Festival založil z lásky k hudbě a na tom se nic nemění ani po více než čtvrtstoletí. I dnes se ve volných chvílích během open airu rád zastaví u některého z pódíí, aby si mohl pokývat hlavou do rytmu a aspoň na moment zažít pocit běžného návštěvníka. V tu chvíli je z Michala Thomese, ředitele jednoho z největších domácích festivalů, prostě jen Michal Thomes, hudební fanoušek. Rock for People pod jeho vedením nabobtnal do „evropských“ rozměrů a příští rok se pokusí trhnout další rekord.

TEXT: PETR ADÁMEK

Michale, jak jsi jako pořadatel hudebního festivalu prožíval poslední tři ne zrovna veselé roky?

Po oslavách pětadvaceti let festivalu v roce 2019 jsme se rozhodli, že do toho pořádně šlápneme, navýšíme rozpočet a pokusíme se o přestup do vyšší festivalové ligy. Všechno vypadalo slibně a už na podzim 2019 jsme ohlašovali první velká jména v čele s Green Day. Předprodej fungoval výborně a už na konci ledna 2020 jsme hlásili vyprodáno. To se nám za celou historii festivalu nestalo. Čekal nás rekordní ročník. Jenže přišel koronavirus, a všechno padlo. Pandemie covidu byla pro nás, stejně jako pro pořadatele jiných festivalů bleskem z čistého nebe a tvrdým zásahem do všech plánů. V tu chvíli jsme měli investovaných mnoho peněz do záloh pro kapely, objednané stany z ciziny nebo zaplacené největší pódium, které u nás na festivalu kdy stálo. Jediné, k čemu jsme se upínali, byla myšlenka, že jednou to všechno prostě proběhnout musí. Nakonec jsme byli nuceni počkat o dva roky déle, ale odměnou nám byl historicky největší ročník Rock for People.

Dostavila se po letošním uskutečněním ročníku kýžená euforie?

Podle všech měřitelných výstupů bychom měli být

v permanentní euforii a oslavovat, ale výsledek byl jiný. Uplynulý ročník byl velmi náročný. Obrazně řečeno jsme absolvovali vstup do Premier League, ale nebyli jsme roztrénovaní. Vydolovat ze všech dodavatelů a agentur jejich maximum, aby festival proběhl v odpovídající kvalitě, bylo těžké a vy-silující. Hrála proti nám i ekonomická situace. Měli jsme nastavený rozpočet z roku 2019, ale poměry se za poslední tři roky razantně změnily. Často jsme bojovali i s dodavatelskými kapacitami, kdy jsme se nenervovali kvůli tomu, jestli něco se-ženeme za přemrštěné peníze, ale proto, jestli něco seženeme za jakékoliv peníze.

Když mluvíš o finanční stránce, dostalo se vám během náročného období nějaké podpory od státu?

Naštěstí ano. Mnozí si stěžovali, že ta pomoc byla nedosta-tečná, ale např. ve srovnání s našimi sousedy ze Slovenska to zdaleka nebylo tak špatné. Jinak ale vláda dělala dost chaotic-ké kroky. Pravidla se měnila ze dne na den. Chvilku roušky ano, chvilku ne. Počet lidí na metr čtvereční takový, další den jiný. Nejhorší byla ta nejistota. Neexistoval plán. Dnes se ukazuje, že státy, které měly pravidla volnější, neměly horší statistiky než ty, které dělaly takto zmatečné kroky.

Michal Thomes při rozhovoru pro Českou televizi, foto: archiv Ameba Production

Pojďme k něčemu veselejšímu. Proč jsi vlastně v devadesátých letech začal pořádat hudební festival? Co bylo tvojí hlavní motivací?

S Petrem Fořtem (spoluzakladatel festivalu, pozn. redaktora) jsme začali dělat malé koncerty v Českém Brodě, kde jsme oba bydleli. Oba jsme poslouchali podobné kapely a prvotní touhou bylo udělat radost sami sobě. V té době jsme na žádném open airu nebyli a rovnou jsme se rozhodli, že si uděláme vlastní a přivezeme kapely, které jsme měli rádi. Tehdy nás bavila dnes už neexistující kapela Sluníčko, kterou prošla např. i Lenka Dusilová. Chtěli jsme je mít na prvním ročníku, což se nepovedlo, ale přijeli hned další rok. Naše premiéra dopadla nad očekávání, přišlo jedenáct set lidí, tedy víc, než jsme čekali. Celý výtěžek jsme v té době dávali na ústav pro mentálně postižené děti v Bylanech u Českého Brodu. Samozřejmě nás zpočátku kvůli nedostatku zkušeností provázely i fuck-upy, ale s každým dalším rokem jsme se posouvali dál. Postupně jsme rozšiřovali hrací dny, počet pódii i velikost plochy, kde festival probíhal. Zpětně jsem velmi rád, že jsme si všim prošli od píky. Učili jsme se z vlastních přešlapů a chyb. To je podle mě zdravý vývoj a lepší, než když někdo sežene velké peníze a rovnou dělá velký festival. Je to na tom pak poznat.

Dívali jste se v počátcích někomu přes plot, jak se to dělá? Dnes by začátky dost usnadnil internet, ale když jste začínali vy, byla u nás síť ještě v plenkách.

Bavíme se o dobách, kdy se všechno posílalo faxem. Nejenže nebyl internet, ale tehdy nebyly ani mobilní telefony. A dívat se přes plot? Nebylo komu. Dnes je výrazně snazší dostat se k informacím, jak pořádat festival, ale zase je všechno mnohem dražší. My jsme tehdy měli štěstí na lidi, kteří se okolo festivalu pohybovali a byli ochotni pomoci, když bylo třeba. Pamatuju si ročník, kdy nám vítr den před festivalem shodil pódium, a my jsme museli přes noc všechno znovu postavit. Nabrali jsme děsivý skluz, ale nastalo velké vzdmutí solidarity. Kamarád, co má stavební firmu, nahnal na plac svoje dělníky i stroje, odklízelo se celou noc, vše se dostavělo během dopoledne a odpoledne se normálně hrálo.

Tušili jste tehdy, do jakých rozměrů může festival vyrůst?

Vůbec! Všechno šlo krůček po krůčku. Každý uskutečněný ročník byl jakousi zatlučenou skobou při výstupu na skálu, kdy ale nevíš, kam až ta skála vede a jak vysoko je vrchol. Nedávno mi někdo připomněl článek přibližně z roku 2000, v němž jsem trochu velkohubě říkal, že jsem nečekal, že Rock

for People vyroste až v takovou monst-rózní akci. Přitom tenkrát chodilo kolem šesti tisíc lidí. To hezky ilustruje, kde v té době byla usazená moje představivost o velkém festivalu. V současnosti jsme několikanásobně dál.

Čím je podle tebe Rock for People výjimečný? Jaká je jeho esence?

Ty dvě otázky spolu úzce souvisí. Formát festivalu se v průběhu posledních let cizeloval a troufám si říct, že až na posledním ročníku dospěl do kýžené podoby. Rock for People je festival, který kombinuje velké mezinárodní hvězdy se silným zastoupením „středních“ světových kapel. Dalším pilířem jsou objevy hudební scény, především zahraniční, které mnohdy v české premiéře představujeme publiku. A pak je to domácí scéna, kde jsme cíleně zmenšili podíl velkých a středních kapel, které v létě zhusta hrají na jiných festivalech v Česku. Pokud zkrátka během léta potkáš umělce na každém rohu, nemusí hrát i u nás. Raději dáme prostor menším skupinám, pro které jsme často první šancí zahrát si na velkém festivalu, předvést své umění před větším počtem lidí

Rock for People, foto: Vojta Mervart

a trochu se otesat. K tomuto schématu jsme se propracovávali šestadvacet let. Až dnes bych stav nazval optimálním. Důležitými esencemi jsou i areál festivalu – Park 360 je unikátní prostor, který vznikl na bývalém vojenském letišti v Hradci Králové – a také doprovodný nehudební program.

Kromě mnoha jistě skvělých momentů jste zažili hodně, jak sám říkáš, fuck-upů. Který moment za celou historii festivalu považuješ za nejkritičtější? Byla to nechvalně proslulá bouře v roce 2012, anebo se ti vybaví něco jiného?

Zmiňuješ to správně. Tenkrát se nad areálem potkaly dvě bouřky a začaly se tvořit vzdušné víry, které nabraly neuvěřitelnou rychlost. Vzduchem létaly těžké konstrukce, odneslo to např. velký pivní stan, přestože byl zavětřovaný a kotvený. Když jsem pak viděl fotky, kde obrovské větve přerazily auto napůl, bylo mi úzko. Kdyby v něm někdo seděl, je na místě mrtvý. Šlo o lidské životy a člověk bojuje se strachem, aby se nikomu nic nestalo. V takovou chvíli jdou úvahy o ekonomických ztrátách stranou, ale

Rock for People 2022, foto: Petr Klapper

ani ty nakonec nebyly zanedbatelné. Některé škody pojistky nekryly. Kaple Faith No More jsme zaplatili 100 % honoráře předem, a ačkoliv neodehráli, celý jim zůstal. Někteří návštěvníci se už na místě vehementně dožadovali vrácení vstupného, protože neodehrál headliner, kvůli kterému přijeli, a další komplikace působila vzniklá panika. Nejsou to zrovna příjemné vzpomínky.

Zmínil jsi domácí scénu. John Wolfhooker nebo Lenny se dostali na Sziget, Skywalker často hrají po Evropě, jméno ve svém žánru si udělali například Gutalax. Na předních místech velkých zahraničních festivalů ale české interprety nevidáme. Proč tomu tak je?

Objížďím showcasové festivaly po celém světě a troufám si říct, že mám srovnání. Největší rezervy vidím v tom, co jsou v zahraničí mladé kapely ochotné udělat pro to, aby se prosadily. I u nás jsou výjimky, ale celkově je v Česku nasazení a touha po úspěchu menší než v cizině. Je to možná dané i konkurenčním prostředím, které je venku extrémní. Jen ti, kdo makají víc než ostatní a ještě mají velkou dávku štěstí, jsou schopní se prosadit v masovém měřítku. Cestou, jak toho dosáhnout i u nás, je být mnohem aktivnější a nespoléhat se, že štěstí přijde samo.

Kdo má podle tebe šanci dosáhnout úspěchu i venku?

Některá jména jsi zmínil sám. Vnímám to podobně. Dále mám v oblíbě např. I Love You Honey Bunny. Je to parta mladých kluků, kteří na sobě makají, mají dobrou angličtinu, a ačkoliv jim mnozí vyčítají inspiraci např. Arctic Monkeys, jdou si cílevědomě za svým. Držím jim palce.

Co dalšího z domácí scény tě v poslední době zaujalo?

Potěšila a pobavila mě kapela Radosta, která zhudebňuje texty z filmu Kulový blesk a dělá k tomu zajímavou a vtipnou repetitivní hudbu.

Zpět k Rock for People. Bude ročník 2023 tím největším? Máte ještě kam expandovat?

Už v letošním roce jsme se stali důležitou tečkou na evropské festivalové mapě, ale opět jsme si dali výzvu, že postoupíme na další úroveň. Oproti posledního ročníku operujeme téměř s dvojnásobným programovým rozpočtem. A to i s vědomím, že doba festivalům a vstupům partnerských peněz do zábavních projektů úplně nenahrává. Po letošních pětatřiceti tisících denních návštěvníků si věříme ještě na víc. Pomýšlíme na čtyřicet tisíc. ☒

Marta Kloučková

„Jazz budeme hrát, i kdyby se přestal točit svět“

Jazzmanka, textařka, skladatelka a zpěvačka Marta Kloučková je v jednom kole. Zpívá s různými uskupeními i sólově, textuje a skládá, organizuje festival a workshop Voicingers a v Českém rozhlase Vltava uvádí pořad Sedmé nebe. Nyní přichází s novou deskou Stopa snu, kterou pokřtila 4. listopadu v pražském Jazz Docku.

TEXT: TOMÁŠ PILÁT / TRANZISTOR LABEL

Co vy a snění – sníte často? A pamatujete si své sny celé, nebo spíš jejich stopy?

Jak kdy. Měla jsem období, někdy v lednu, únoru minulého roku, kdy se mi zdálo hodně snů a skoro všechny jsem si pamatovala. Jinak si ale pamatuji spíše ty stopy. Název alba ovšem odkazuje k něčemu jinému. K době, která nějakou dobu trvala, něco se dělo, pak se všechno rozpadlo a z toho snu zbyla jen ta stopa.

Skládáte či textujete ve snech?

To ne. Stává se mi někdy, že se probudím a napadne mě melodie, ale ta je ve mně spíš podvědomě už z dřívějšíka. Ráno vyplave na povrch, ale se snem už ji přímo spojenou nemám.

Vaše nové album je hodně osobní, téměř autobiografické. Je pro vás hudba prostředkem, jak se s různými – třeba i méně příjemnými – okamžiky vyrovnat?

Určitě. Tahle deska odráží především změnu v mém osobním životě. Ta přišla v roce 2020, hned nato přišel covid, a já jsem najednou měla svůj život otočený o sto osmdesát stupňů. Zároveň jsem měla hodně času všechny ty události zpracovávat – a vypsat se z toho. A přetavit je v umění, když to řeknu takhle. Zkrátka umělecky z toho všeho vysosat maximum – to byl můj záměr. Písničky vznikaly tak, že jsem nejdřív měla text a ten jsem pak zhudebňovala. Většina mých textů jsou spíš básně než písňové texty.

Dá se tedy deska Stopa snu chápat i jako váš poetický deník?

Ano, dá. Já si deník píšou. Když se pak zastavím k nějaké reflexi, automaticky se dostanu do sfér, kde už to není zápis typu „tohle jsem dneska dělala a tady jsem byla“. Odletím do takové, řekla bych, automatiky podvědomí, kdy jsem pak sama překvapená, co jsem v tu chvíli cítila – aniž bych to nutně racionálně

věděla. Čas od času se vrátím k nějakému textu a ten mi napoví, že určité situace už jsem kdysi cítila, vlastně ještě v době, kdy se neděly. Je to ohromně zajímavé. (smích)

Asi i proto jsou všechny texty na vaší nové desce česky...

Ano, čeština je pro mě nejautentičtější uměleckým projevem. Dělán spoustu muziky, zpívám ve vokálních seskupení Skety a taky třeba vokály u Vojty Dyka. Člověk se pořád učí nové písni a interpretuje je podle toho, v jakém jsou žánru a jak si je pozice žádá, často i anglicky. Čeština je pro mě autentická jak ve frázování, tak v tom, co chci vyjádřit. Volím si barvu hudby i vokální interpretaci. V tomhle ohledu pro mě tedy byla čeština jasná volba. Měla jsem velkou svobodu zhudebnit svoje texty tak, jak chci.

Jak velký je interpretační podíl vašich muzikantských partnerů – kytaristy Davida

Foto: Kateřina Bíbrlíková

Čeština je pro mě autentická jak ve frázování, tak v tom, co chci vyjádřit. Volím si barvu hudby i vokální interpretaci. V tomhle ohledu pro mě tedy byla čeština jasná volba.

Dorůžky, pianisty Víta Křišťana, kontrabasisty Jaromíra Honzáka a bubeníka Marka Urbánka – na konečné podobě písni?

Velký. Píseň hudebně připravím, ale oni ji pak uchopí, zpracují, případně opřipomínkují, něco změníme... Rozhodně nepřicházím s dogmaty typu „chci, abyste to hráli takhle, a ne jinak“. To by bylo kontraproduktivní i proto, že sami jsou skvělí muzikanti i skladatelé. Písničky už píšou tak, aby se do nich mohli nějak otisknout. Pro mě je tenhle postup nemírně cenný a jsem za něj ráda.

Oni se na albu podíleli i skladatelsky...

Ano, dva texty na albu zhudebnil David Dorůžka a jeden Vít Křišťan. Jsem nadšená, jak citlivě je uchopili a jak se to povedlo.

Všichni zmínění kolegové jsou prvotřídní a vyhledávaní muzikanti. Měli jste, než jste šli do studia, písně z větší části nacvičené, nebo se ještě i při nahrávání improvizovalo?

Měli jsme je docela nacvičené a ve studiu

Marta Kloučková v nahrávacím studiu, foto: Zuzka Bönisch

jsme nahráli tři čtyři jetí. Z nich jsme pak vybírali tu nejlepší nahrávku. Můj záměr byl, aby to působilo živě, abychom nic nepřetáčeli, nestříhali a tak dále. Ale například v písni Myšlenky je volná improvizace. Pasáž, ve které se vyskytuje, k ní totiž přímo vybízí. Začátek skladby byl ale vypsaný a píseň končí recitací, což bylo také dané. Struktura písně, až na tu volnou improvizaci, byla tedy jasně určená. Obecně měly všechny písně jasnou strukturu, která se organicky naplňovala. Je tam samozřejmě hodně muziky, která nebyla v notách vypsaná, ale to bylo možné proto, jaké muzikanty v kapele mám. Současně musím zmínit ještě Milana Cimfeho, díky kterému jsme měli ve studiu Sono skvělé zvukové podmínky. Spolupráce se všemi si moc vážím. Je to pro mě neuvěřitelně inspirativní a myslím, že i tím se velmi posunuju.

Texty i hudba vašich písní jsou často poetické, nostalgické, pracujete

i s náladami, které vznikají díky počasí – jsou tu písničky Pršet nepřestává, Sněží nebo Podzimní píseň. Stává se vám často, že na vás působí počasí a venkovní atmosféra a vznikne z toho píseň?

Určitě, ale není to tak, že bych si řekla: Dneska tolik prší, tak o tom napíšu písničku! Myslím si, že v sobě mám hodně přírody spíše skrze to, že jsem vyrostla v Jablonci nad Nisou, hned za domem jsme měli les, a příroda byla důležitou součástí mého dětství. V Praze vedu městský život, takže možná v tom nějaká nostalgie po přírodě je. To je jedna stránka věci. Druhou stránkou je zvukomalebnost, zvučnost slov, kterou ve svých textech vyhledávám. Déšť, sníh, to jsou krásná slova a „pršet nepřestává“ je hezká slovní kombinace. Napsat třeba text o motoru nebo použít spojení „jsi můj motor“, to u mě nepřichází v úvahu. (smích) Pracuju s určitou slovní zásobou, která, musím přiznat, je omezená,

a některé motivy se u mě opakují. Ale hodně pracuju se zvukomalebností a citlivostí, která je mně přirozená. Nechci přitom rozhodně říct, že je něco špatného mít v písničce slovo motor. Třeba Jana Koubková, která moji novou desku pokřtí, s tím pracovat umí. Například v písničce Bugatti Step jsou slova jako karburátor a je to naprosto skvělé. Já ale pracuju s jinou poetikou, takže si vybírám spíš slova jako déšť nebo sníh.

Kromě toho máte na desce i procítěný přednes, až skoro herecký. Když jsem vás poslouchal, přišla mi na mysl Hana Hegerová...

To je hezké...

... myslím si, že by se vaše písně daly označit i jako šansony. Bránila byste se tomu? A obecně – co říkáte třídění hudby do žánrových škatulek?

Nebránila. I písně na mojí předešlé

desce Loving Season označil jeden hudební publicista jako částečné šansony. Skrze práci s textem se tomu nebráním. Víím, že pro posluchače, dramaturgy a celkově pro orientaci je důležité se v té přehršli hudby, která každý den vzniká, nějak zorientovat, probrat se v ní a někam ji zařadit. Už tedy nepřitelem škatulek nejsem, protože víím, že jsou důležité. A co se týče mojí hudby – ať si ji každý zařadí tak, jak cítí. Já bych ji zařadila někam mezi jazz a písničkářství, protože spíš než jako skladatelka se cítím jako písničkářka. Ale protože písničkářství u nás má konotace spíše s kytarou a úplně jiným stylem hudby, tak říkám, že dělám jazz, šanson, píseň... Koneckonců – šansony jsou vlastně písně!

Foto: Zuzka Bönisch

Foto: Tomáš Vodňanský

Vaše slavná a skvělá kolegyně Vlasta Průchová říkala, že jazz je životní styl. Souhlasíte s tím a je to i váš životní styl?

(delší zamyšlení) Vííte, my všichni, co ji děláme, máme tuhle muziku rádi. Přestože mám spoustu projektů i v jiných žánrech, tak jazz je srdcovka. Takže ano, viděno takhle se dá jazz označit jako životní styl: máme jej tak rádi, že

i kdyby na chleba nebylo – i kdyby se přestal točit svět –, budeme ho pořád hrát. (smích) Mám pocit, že v jazzu, v jazzové komunitě jsou věci čistší. Nejde tu o show, o blyštivé kostýmy a množství světla, ale o muziku. I když mě by určitě bavilo jít i touhle cestou, nemyslím si totiž, že se to vzájemně vylučuje. Je možné mít blyštivé kostýmy, velkolepou show a přitom pořád dělat

... myslím, že v jazzu jsou upřímnější vztahy než v jiných uměleckých odvětvích. A ty se při koncertě přenášejí i do publika.

fantastický jazz. Primárně ale jazzová hudba o tomhle není. Chceme si hezky zahrát muziku, kterou máme rádi. Jako muzikanti si vzájemně vycházíme vstříc, přitom máme prostor pro vlastní tvorbu. Takže shrnuto: myslím, že v jazzu jsou upřímnější vztahy než v jiných uměleckých odvětvích. A ty se při koncertě přenášejí i do publika. My stojíme na pódiu s obrovskou koncentrací a energií a lidi v hledišti nám to vracejí. Vzniká tak úžasná „akce a reakce“. Vzniká intenzivní emoce, která se člověka zákonitě hluboce dotkne. ☒

Kateřina Horká

„V hudbě mě zajímá syntéza žánrů“

Katka Horká ještě nedosáhla třicítky a už má na kontě na 150 kompozic od komorních po symfonické, které interpretují přední domácí i zahraniční ansámby. To už chce velký talent, pracovitou múzu... a začít brzy. První kus Katka napsala už v šesti letech.

TEXT: TOMÁŠ S. POLÍVKA

Vaše skladby jsou žánrově pestré.

Odkazujete se v nich na dodekafonii, třetí proud, neoklasicismus nebo třeba starou hudbu, samozřejmě obohacenou současnými postupy. Dokonalý žánrový synkretismus.

Všestrannost v tvorbě je mi opravdu vlastní. Sama poslouchám různé žánry, klasickou hudbu, jazz i pop. Právě ve spojování žánrů vidím velký potenciál, díky kterému se soudobá klasická hudba může vyvíjet.

Co vás inspirovalo k využití Schönbergovy dodekafonie?

Využila jsem ji například ve skladbě Dodeka i do kila se záměrně hravým názvem. Spojila jsem dodekafonii s jazzovými vlivy, což, myslím, není tak častá syntéza. Prvním rokem jsem studovala kompozici na HAMU, rozebírali jsme dodekafonické skladby a chtěla jsem si v tomto stylu něco napsat, ale po svém. Jsem s výsledkem spokojená a kompozice se líbí i výtečným interpretům, klarinetistovi Lukáši Dittrichovi a klavíristovi Jendovi Pudlákovi, kteří uvádějí skladbu na svých koncertech. Kompozici hrají i vynikající interpreti jako klarinetistka Anna Paulová a klavírista Daniel Wiesner.

Hraje v žánrovém rozptýlu vašich skladeb roli i zadání?

Zadání mě inspiruje, a pokud má zadavatel konkrétní představu, snažím se mu vyjít vstříc. Nebo mě zaujme nějaká výzva, jako v případě skladby Immundus valeat mundus. Přihlásila jsem se do společného projektu AMU a Ústavu hudební vědy FF UK, nazvaného Minulost v dnešku. Tématem projektu bylo, zda může stará hudba ovlivnit současnou tvorbu. Chtěla jsem zároveň zachovat určitou autenticitu, a vybrala si latinský text anonymního renesančního autora.

Immundus valeat mundus, Sbohem hříšnému světu, zpověď umírajícího, je těžké téma.

Je. S textem jsem se chtěla dobře propojit. Pochopit myšlení renesančních a předrenesančních autorů a jejich způsob tvorby, kdy text měl mnohem větší význam než hudba. Toho jsem se snažila docílit, hudba podporuje každý verš. Proto mi příprava ke komponování zabrala více času. Kolegové říkají, že jsem rychlopsavec, komponuji svižně, ale zrovna v tomto případě to neplatilo. Jde o duchovní záležitost, což korespondovalo i se smutnou životní

událostí, protože mi nedlouho předtím zemřel otec.

Za pojitko vaší hudby lze považovat důraz na přístupnou melodii, souhlasíte? Což není po éře experimentů s atonalitou, disonancí, nepravidelným rytmem, volnou improvizací, aleatorní hudbou, atypickými obsazeními, ruchy, musique concrète a dalších pokusů, jak dostat uměleckou hudbu z otřepaných schémat, vůbec samozřejmě.

Souhlasím, je to tak v mnoha mých skladbách. Melodickou hudbu považuji za nositelku významu, příběhu a sdělení. Melodická linka je tím, co je „nosné“. Myslím, že melodie upoutá posluchače nejvíce, ať už jde o jakoukoliv hudbu. Melodie může být i moderně zpracována, ale měla by zaujmout. V podobném smyslu, jako má úspěšná popová skladba tzv. hook, háček.

Věnuji se i komponování experimentální hudby. Pokud se chce člověk zdokonalovat, neměl by se bát zkoumat různé přístupy. Mám mnoho skladeb, které využívají atonalitu, disonance, nepravidelné rytmy i aleatoriku s volnými

Foto: Michaela Pechová

improvizačními plochami, například Saxofonový kvartet. Věnuji se obecně syntéze v hudbě, a proto ráda spojuji všechny kompoziční přístupy. Hudba je abstraktní a svébytné umění. Nemusí být spojena s konkrétním mimohudebním příběhem, může stát sama o sobě.

Když dostanete hudební nápad, vhodný, dejme tomu, pro symfonickou skladbu, tvoříte hned, nebo si jen uděláte „skicu“ a čekáte na vhodnou zakázku? Na čemž není

nic špatného, málokdo se do dřiny s velkou partituroou pustí naslepo. Pokud mám objednávku a termín, samozřejmě mě to motivuje. Ráda tvořím pod tlakem, nevnímám datum odevzdání jako stres, ale jako příjemnou výzvu a inspiraci. Ale mám ráda i tvorbu jen tak. Ať už se ráno probudím s motivem v hlavě, nebo sedím u klavíru a „přivolávám múzu“ improvizací. A i když mám před sebou termín odevzdání, začnu ráda pracovat na jiné skladbě. Baví mě „přepnout se“ na chvíli do jiného

Sama poslouchám různé žánry, klasickou hudbu, jazz i pop. Právě ve spojování žánrů vidím velký potenciál, díky kterému se soudobá klasická hudba může vyvíjet.

stylu. Když přijde nápad na symfonickou skladbu, začnu na něm pracovat a skladbu dokončím. Téměř všechny mé symfonické kompozice byly provedeny. Například Filharmonie Hradec Králové v tomto roce premiérovala skladbu Polymerae.

Motivují vás i soutěže. Letos jste bodovala s funk-jazzovou skladbou Dance With The Brass Tonight pro žestový ansámbl hned ve dvou.

Fenomenální soubor River City Brass Band z USA uspořádal na počest výročí orchestru kompoziční soutěž. Řekla jsem si, že je to skvělá výzva napsat svou první kompozici pro žestový orchestr.

Doposud jsem měla zkušenosti s psaním pro symfonický dechový orchestr. Zúčastnila jsem se v letech 2017 a 2021 soutěžní přehlídky Hudby Hradní stráže a Policie ČR, kde získaly první místo mé skladby Jazzové ozvěny a Proměny. Už jen možnost slyšet provedení vlastních skladeb profesionálním orchestrem vnímám jako ohromnou motivaci.

Proto jsem vytvořila skladbu Dance With The Brass Tonight a poslala ji do Ameriky. Kompozice se dostala do

finálové čtyřky v konkurenci 67 skladatelů z celého světa, měla pět koncertních provedení v Pittsburghu a okolí a na obzoru se rýsuje další.

Shodou okolností probíhala i druhá soutěž, kterou pořádal špičkový Cory Brass Band ve Velké Británii. Uzávěrka byla ve stejný týden, tak jsem poslala

KlangArten za kompozici Pièce d'orgue 2020. Skladba měla premiéru na koncertě vítězů na největších venkovních varhanách na světě Heldenorgel v rouském Kufsteinu. Skladbou Rezoluce jsem započala spolupráci s vynikajícím klavírním duem z Grazu, Irinou Maholletti a Aleksandrou Klimovou. U nás

Z předávání Ceny Antonína Dvořáka, foto: Martin Andrlé

skladbu i tam. Vybrali si ji také. Skladbu profesionálně nahráli a vyhlásili přes internet veřejné hlasování, kde jsem získala ze čtyř finalistů od posluchačů nejvíce hlasů. Je mi ctí, odměnou a motivací slyšet provedení vlastní skladby těmito uznávanými žesťovými orchestry. Beru ten dvojitý úspěch jako potvrzení, že se ubírám správným směrem a mám v něm pokračovat.

Tím vaše letošní úspěchy nekonečí, že?

Vyhrála jsem v soutěži pro UAB Chamber Trio z USA se skladbou Trio con Brio pro trubku, klarinet a klavír. Kompozice měla premiéru na Mezinárodní trumpetové konferenci v San Antoniu v Texasu. Další provedení v USA proběhlo na podzim. Dále jsem získala 3. místo ve varhanní soutěži

mají skladbu v repertoáru manželé Wiesnerovi.

Soudě podle čtyřvěté skladby pro symfonický orchestr Krásy Islandu a smyčcového kvartetu Islandská krajina, vás inspiruje i cestování.

V roce 2016 jsem navštívila Island a pro mě šlo o dosud největší exotiku: vodopády, ledovce, sopky a lávová pole, to vše spojené s trochou ponurosti. Už během cesty mě začaly napadat první motivy. Kompozici pro symfonický orchestr interpretoval Západočeský symfonický orchestr Mariánské Lázně. Smyčcový kvartet Islandská krajina vznikl s odstupem, podle dozrívajících dojmů z cest. Krásy Islandu jsou psány v tradičnějším stylu s moderními prvky. Oproti tomu je kvartet Islandská krajina modernější, inspirovaný vedle přírody také současnou

Foto: Aleš Tvrdek

severskou hudbou. Pracuji v něm s časem a dlouhými harmonickými souzvuky doplněnými pauzami, které odrážejí nekonečnost lávové krajiny. V letošním roce jsem za smyčcový kvartet získala 1. místo v kompoziční soutěži Hudebního festivalu Antonína Dvořáka v Příbrami. Skladba zazní na příštím ročníku festivalu 9. května 2023.

Píšete odmalička. První notové album vám vyšlo ve dvanácti letech. Jak se vám to podařilo?

Díky rodinnému zázemí. Otec František Horký byl hudebník a skladatel a odmala vedl k muzice i mě. Sotva jsem udržela v ruce tužku, učil mě psát „kuličky“ – notičky. Moje první skladbičky začaly vznikat v šesti sedmi letech. Pamatuji si skladbu Pro sestřičku z doby, kdy jsem ještě neuměla pořádně psát, a písmeno

„s“ mám obráceně. V letech 2006 až 2013 mi vyšlo celkem sedm notových alb. Za vše, co v hudbě umím, vděčím hlavně tátovi. Naučil mě respektovat všechny žánry a tvrdil, že hudba je jen jedna a je hloupé jakýmkoliv stylem opovrhovat.

Kromě táty mě v hudbě hodně inspirovali i profesori skladby, na konzervatoři pan profesor Antonín Bílý a na HAMU pan profesor Juraj Filas. Oba již také bohužel nejsou mezi námi.

Tatka mě podporoval i v psaní popových písní. Sám také skládal populární hudbu. K jeho největším úspěchům patřil duet pro Karla Gotta a Marii Rottrovou nebo písně pro Věru Špinarovou a Evu Hurychovou. Jako skladatel se věnoval i hudbě klasické. Asi i proto mě baví spojovat různé žánry. Myslím na tatínka každý den. ☑

S panem dirigentem plk. MgA. Václavem Blahunkem, foto: Jan Fila

Martin Linhart

Kamery a foťáky mě fascinovaly už od dětství, a to paradoxně i přesto, že k tomu v naší rodině nikdo neměl vztah. Když mi bylo asi 10 let, rodiče koupili VHS kameru, klasickou devadesátkovou pro domácí natáčení. Od té doby jsem ji skoro nedal z ruky a stal jsem se hlavním kameramanem všech rodinných akcí a dovolených. Kromě toho jsem s kamarády ze školy natáčel krátké filmy, ke kterým jsem psal scénáře a postupně do těchto bijáků obsadil skoro všechny z mého okolí. Videá jsme pak s nadšením pouštěli rodičům, kteří nás v tom samozřejmě podporovali.

TEXT: MARTIN LINHART, FOTO: ARCHIV 68 PICTURES

Postupem času jsem začal více fotit a ke kameře jsem se vrátil na veřejce, kdy si rodiče koupili novější, modernější kameru, ze které šel natočený materiál už jednoduše importovat do počítače a v něm následně stříhat. Do třídy se mnou chodil můj nejlepší kamarád Romi, který v té době dělal hip hop. Spojení nové kamery a rapujícího kámoše vedlo k vytvoření mého vůbec prvního videoklipu. Vůbec nic jsme o natáčení klipů nevěděli, ale s velkou vervou a nadšením jsme se do toho pustili. Klip jsme natočili a spokojeně nakráčeli do „střížny“ (do mého pokoje v bytě rodičů). Co si z toho prvního stříhání na počítači pamatuji nejvíc, je, že vždy, když jsme si chtěli pustit část klipu, kterou už jsme měli sestříhanou, museli jsme video dát renderovat a to trvalo tak dlouho, že jsme klidně mohli jít na oběd. Takže si asi umíte představit, jak jednoduchá a rychlá práce to byla. Ovšem to nebylo nic, co by nás zastavilo nebo odradilo.

Když jsme měli klip hotový, vlastně jsme moc nevěděli, kam ho umístit, aby ho vůbec někdo viděl. Sociální sítě našich vrstevníků v té době byl MySpace, ale tam uploadovat videa nebylo možné. Existovalo pár videoplatforem, mezi kterými jsme moc neviděli rozdíl, nicméně jsme se z nějakého důvodu rozhodli pro YouTube. V té době (v roce 2006) byl YouTube teprve rok starý a skoro nikdo z našeho okolí ho nepoužíval, nebo o něm ani nevěděl. V té době nikoho ani nenapadlo, co tato platforma za pár let dokáže.

Na střední škole jsem chodil dost často na koncerty, kde jsem se potkal a následně začal kamarádit s mnohými muzikanty.

V té době bylo pro menší kapely nedosažitelné zaplatit si profesionální videoklip. Netrvalo moc dlouho a začali se ozývat kamarádi z hudební branže, kteří chtěli natočit klip. V té době jsem klipy točil možná tak za lístky na koncert, bez štábu a profesionální techniky, prostě jsme vymysleli scénář, sehnali lokaci a rekvizity, vzal jsem do ruky kameru a šlo se točit.

Zásadním milníkem v mé tvorbě byl okamžik, kdy se na trhu objevily zrcadlovky, které uměly natáčet videa ve

slušné kvalitě v HD rozlišení a zároveň byly za dosažitelnou cenu. Pro mě bylo něco nepředstavitelného, že můžu točit video v super rozlišení, a ještě navíc s možností práce s hloubkou ostrosti, a mít tak například rozostřené pozadí, jako jsem to miloval u filmů nebo fotografií. To do té doby uměly jen kamery, které stály hodně přes sto tisíc, což pro

mě jako amatéra byla naprosto nereálná investice. Najednou byla možnost mít skvělý obrazový výstup za několikánásobně nižší částku. Ihned jsem si z peněz vydělaných z brigád koupil první zrcadlovku a v tu chvíli se mi otevřely úplně nové možnosti. Videá začala vypadat profesionálněji. Začal jsem kromě videoklipů točit i jiná videa, jako třeba

propagační video pro psí útulek, motivační video, ať jdou lidi k volbám, nebo making of z focení velké reklamní kampaně, kterou fotil můj dlouholetý kamarád Lukáš Dvořák. Díky těmto věcem si mé práce všímalo více lidí a firem a zároveň se v té době začali ozývat i známí interpreti, jako byli Lunetic, Olga Lounová, Clou, Eddie Stoilow a další. Byla to doba, kdy jsem zakončoval studium na vysoké škole, a jelikož šlo o ekonomickou školu, tak bylo načase si říct, jestli se chci začít živit tím, co tak moc miluju, nebo něčím, co mě zas až tolik nebere. Rozhodnutí bylo celkem rychlé a jasné a díky plné podpoře mých rodičů jsem se pustil do profesionální tvorby videí. Ze začátku videoklipy tvořily velkou část mé tvorby.

Neskutečně mě bavilo, že se postupně začaly ozývat i kapely, na které jsem chodil jako fanoušek, že ode mě chtějí videoklip. To byl vlastně můj splněný sen. Bylo to něco neuvěřitelného, zvednout telefon a na druhé straně slyšet hudebníka, od něhož máte doma všechna alba, která pořád posloucháte.

Za dobu, co se věnuji natáčení videoklipů, jsem měl tu čest točit klipy opravdu velkým jménům české a slovenské hudební scény, jako je Karel Gott, Marek Ztracený, Anna K., Ewa Farna, Chinaski, Iné Kafe, Škwor, Daniel Landa a mnoho dalších.

Díky tomu, že se pohybuji mezi hudebníky, natočil jsem i několik hudebních dokumentů. Můj doposud největší dokument vznikl pro Ewu Farnou s názvem Ewa Farna 10: Neznámá známá, na který se můžete podívat na Netflixu. Dokument jsme točili tři roky a vyšel k výročí 10 let, co je Ewa na hudební scéně. Momentálně v 68 Pictures pracujeme na dalším dokumentu, tentokrát pro Olgu Lounovou, kde divákům přiblížíme přípravu a účast na rallye Dakar z pohledu této známé zpěvačky.

Původně jsem u klipů dělal režii i kameru, ale v posledních letech se věnuji primárně režii. Před několika lety jsem založil produkční společnost 68 Pictures, sestavil tým skvělých lidí a dnes děláme kompletní produkci jak komerčních videí, videoklipů, tak dokumentů a dalších videoprojektů. ☒

Pro mě za mě v reklamě

Jestli existuje nějaký fígl, jak se nechat ještě více vyhrotit skladbou, která vás běžně vytáčí, pak je jím, podle jednoho kolegy z marketingu, prodat ji do reklamy, která vás pak svou masivní četností rozběsí ještě víc! Zkrátka když proti své vůli najedete na nějakou odrhovačku vyskakující na vás při každém druhém kliknutí, změní se vám kdysi otravné drobnosti typu „Sny o tygří lejdy“ ve vlahý vánek pomalé rozkoše. Tolik umělecká část textu.

TEXT: OTO KLEMPÍŘ

Jen tak na okraj podotýkám, že se mírím, protože pod příští reklamní symfonií může být napsané vaše jméno.

Jenže pozor na dozor! Češi tolik milují diáře s našimi populárními zpěváky a zpěvačkami, že je skupují po tisících, aby si pak do nich mohli psát své úžasné myšlenky.

A nejen to. Češi přímo prahnou po láskyplných nekonfliktních milostných písničkách výše zmíněných zpěváků/zpěvaček. Přímo milují songy, které jako královský diadém zdobí parádně nádherný refrén, zpívaný horoucím hlasem, kde se popisuje sladkobolné trpění pro nějakou opravdovou lásku.

Naši Češi totiž v éteru milují pěkné kousky.

A teď k věci.

Jak známo, základem každé reklamy je nabídka hezkých, výhodných a důležitých záležitostí, které člověka učiní

šťastnějším, než byl předtím. Šťěstíčko na prodej je ovšem daleko uvěřitelnější a lépe se prodá pomocí pěkné melodie nebo lahodné „Kamali“ fráze, která se vám slastně a neodbytně narve navždy do mozku.

Kdybych měl mluvit za sebe, raději bych v reklamních spotech slyšel třeba novinku od Janet Jackson Make me než brnkání a broukání domácích expertů, které mi po sluchovodech přejíždí jak prachovka po plastických žaluziích.

Jenže Janet je pro Čechy moc daleko, je moc černá / není moc černá, je moc progresivní a moc se jí u nás nerozumí. Všeho moc škodí, řekne si cílová skupina a začne zběsile shánět jméno zpěváka, který v reklamě na nejmenovaný peněžní ústav medovým hlasem vyzpěvuje „... you bring me sunshine, sunshine, sunshine...“.

Touží se po pěkném štěstí.

Nicméně, nicméně a ještě jednou nicméně, peníze to hází. Peníze prostě musíte mít. Bez peněz to nepůjde.

A tak je třeba se účastnit nemilosrdného závodu o to, kdo složí rádiovou znělku nebo čí píseň je vybrána do reklamního bloku.

Představte si, že jste tak dobrý a máte takovou kliku (nebo mohutně nakloněnou produkci), že vyberou zrovna vaši pecku. Zažil jsem to, a vím, o čem mluvím: jede vám to na všech televizních kanálech, ve všech rádiích a internetech. Valí to na plné pecky z každého zařízení, které si dovedete představit, a to celé trvá dva nádherně nekonečné měsíce, možná i víc.

Je vám hezky. Povedlo se. Vydělalo se.

Jenže kolik? Jak se k tomu dostanete? Kdo vám to spočítá?!

—
Mno, o někom bych věděl. ☒

Foto: Roman Černý

Marpo – Dead Man Walking – cover

Tohle je pro mě asi nejdůležitější fotka v životě. Jeli jsme kvůli tomu až do Las Vegas. Byla to moje úplně první cesta do Ameriky, a hned kvůli něčemu takhle velkému! Rád na to vzpomínám.

FOTO A TEXT: TONY KOŠAŘ

Tony Košař

Začal jsem jako fanoušek, a přestože jsem neměl hudební talent, chtěl jsem se jakkoli podílet na tvorbě a být součástí „hudební komunity“. Vybrat pár mých nejdůležitějších fotek bylo náročné, nechtěl jsem je vybírat podle správné expozice, spíš podle nějakého zajímavého příběhu. Fotit kapelu/muzikanty pro mě byl dřív mejdan, dneska už to беру zodpovědněji. Tady je můj výběr.

Bring Me The Horizon

Jak už jsem říkal, díky focení se člověk dostane fakt blízko svým idolům! Další jsou třeba Bring Me The Horizon. Posílal jsem jim své fotky z Rock for People, ale pravděpodobně je neviděli...

Machine Gun Kelly a já

Tohle sice není fotka, kterou jsem „pořídil“ já, ale jsem na ní s mým největším idolem. Po letech poslouchání jeho muziky jsem se dostal do backstage na jeho pražský koncert a udělal si s ním fotku. Potom jsme se potkali ještě 3x, ale ten první moment byl asi nejsilnější.

Pokáč

Už téměř tři roky dělám svůj podcast Spotlight, kam si zvu různé lidi, se kterými se znám a něco zajímavého dělají. Po epizodě s Pokáčem jsme šli udělat jen pár fotek do Grébovky. Že se z jedné z nich stane vizuál na jeho největší koncert v O2 areně, jsem vůbec neměl tušení. Nakonec jsem ten koncert i fotil...

O2 arena

V největší hale v ČR jsem měl možnost fotit už několik interpretů. Pokáč je to dost silný moment, protože to pro vystupující bývá dojemný zážitek a často nejvyšší meta jejich kariéry! Vážím si toho, moct to zvěčnit.

Nightliner + private jet

I když neumím hrát na žádný nástroj, tak jsem si jako kapelní fotograf docela zažil momenty rockové hvězdy. S Marpem jsme například jeli Nightlinerem, což je obytný autobus, ve kterém je Playstation, postele, kuchyňka a různé další nesmysly, a protože jich fyzicky tolik neexistuje, tak měsíc po nás v tom samém autobusu jeli (myslím) Linkin Park svou evropskou tour. Jednou jsme taky letěli private jetem z Košic do Prahy. Pamatuju si, že jsem nespal skoro 3 dny, protože den předtím jsem fotil Chinaski na festivalu, celou noc editoval a v 5 ráno jsme jeli dodávkou na Slovensko. Zpátky pak letadlem.

Marek Ztracený

Pokáč

Marpo

šuplíky textařů

Klasické téma – vyznání lásky a úcty ženě, která se opotřebovává tím, že se stará o rodinu. Tak vzniká úctyhodná krása.

Jan Spálený

Jsi trochu povadlá

hudba a text:
Jan Spálený
Zastupován OSA
od 1. 7. 1968,
v databázi má
registrováno
393 hudebních děl

Jsi trochu povadlá,
máš kolem očí zubatá kolečka,
jako budík pro skřítky.
Máš bolest v zádech,
když neseš do schodů mléko,
ale skřítky o tom nic nevědí.

Jsi trochu povadlá
a nechápeš, proč se často hádáš
— stejně jako já —
a pak nás to mrzí.
Jsi tajně šedivá
jak kamna se slídovými okénky
a stejně spolehlivě hřeješ.

Život tě pokoušal,
život tě pokoušal
mléčnými tesáky
našich dětí.
Oba nás hryže dál,
za co by jinak stál
a vyplivuje smetí,
lásko popsaná,
teď nejvíc krásná.

Jsi trochu povadlá
a nemáš na sebe čas ani šaty,
nemáš na sebe nic.
I růže na keřích jsou prázdné,
než přijdu s křivákem
a rozsvítím je, tobě vstříc.

Život tě pokoušal,
život tě pokoušal
mléčnými tesáky
našich dětí.
Oba nás hryže dál,
za co by jinak stál
a vyplivuje smetí,
lásko popsaná,
teď nejvíc krásná.

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručně a jasně, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Doporučujeme: Playlist (Netflix)

Fiktivní příběh o švédském podnikateli v moderních technologiích, který s partnery vymyslí legální streamovací platformu a převrátí tím hudební průmysl vzhůru nohama.

Seriál je reakcí na rostoucí problém pirátství v hudebním průmyslu a dotýká se knihy o Spotify, kterou napsali švédští investigativní novináři Sven Carlsson a Jonas Leijonhufvud a popisují v ní vzešup společnosti Spotify od roku 2006, kdy vznikla jako malý švédský start-up. Dnes má tato streamovací služba kolem 433 milionů aktivních uživatelů měsíčně. Playlist se soustředí na mladého švédského technologického podnikatele Daniela Eka a jeho partnery, kteří způsobili revoluci v celém hudebním průmyslu – nabízejí zdarma a legálně streamovanou hudbu po celém světě. Seriál vznikl v režii norského režiséra Pera-Olava Sørenseny.

Dny Bohuslava Martinů 2022 | Český spolek pro komorní hudbu

Jakub Hruša a Česká filharmonie – 4. ledna 2023, 19.30, Dvořákova síň, Rudolfinum, Praha.

Program: Gustav Mahler – Klavírní kvartet a moll; Bohuslav Martinů – Smyčcový sextet pro dvoje housle, dvě violy a dvě violoncella, H 224; Olivier Messiaen – Quatuor pour la fin du Temps pro housle, klarinet, violoncello a klavír.

Interpreti: Martin Kasík (klavír), Irvin Venyš (klarinet), Josef Špaček (housle), Roman Patočka (housle), Jiří Pinkas (viola), Karel Untermüller (viola), Petr Nouzovský (violoncello), Mikael Ericsson (violoncello).

5. listopadu letošního roku by se dožil 100 let hudební skladatel Václav Lidl (1922–2004),

absolvent brněnské konzervatoře, který ve své době významně obohatil klasickou hudební scénu. Zpočátku se věnoval převážně filmové hudbě. Vytvořil hudbu k 95 krátkým filmům nejrůznějšího zaměření a ke 4 celovečerním (Případ ještě nekončí, Kruh, Černá sobota, Strach). Známé je i jeho hudební dokreslení televizního večerníčku O loupežníku Rumcajsovi. V průběhu své hudební kariéry dále napsal např. cyklus písní s názvem Pampelišky na slova Františka Hrubína, I.–III. symfonii pro velký orchestr, Radostnou předehru pro velký orchestr nebo Rapsodii romantiku pro velký orchestr.

Vladimír Mišík, ETC... 3

je u příležitosti letošního 35. výročí vydání dalším pokračováním úspěšné reediční cesty výtečnými alby Vladimíra Mišíka! Stejně jako předchozí počiny vychází v novém remasteru na 180g LP, CD i digitálně. Kromě hudebního obsahu zaujme také grafikem Karlem Halounem upraveným obalem z jeho vlastní pětatřicet let staré předlohy, kterou navíc

doplňuje i kdysi cenzurovaný zamítnutý originální návrh titulky s později změněným pořadím skladeb.

Loni v září se Thom Artway, vlastním jménem Tomáš Maček, vydal ve své tvorbě na úplně novou cestu.

Zahájil spolupráci s vydavatelstvím Universal Music a vydal svou první píseň v češtině s názvem Nezapomenout. Nyní přichází s novinkou Ani jeden den, ovlivněnou zpěvákovou novou etapou – rolí táty. Na textu se podílel i hudebník a skladatel Kristian Komédie, produkci má na svědomí opět Lukáš Chromek. Optimistická píseň musela dostat i videoklip, který náležitě podtrhuje její atmosféru. O snímek se tentokrát postaral známý režisér hudebních videoklipů Ondřej Urbanec a my můžeme sledovat Thoma Artwaye jako majitele kavárny, ve které se odehrává tzv. speed

dating neboli rychlorande. Dochází tak k mnoha humorným situacím, až nakonec vše vyústí ve šťastný konec, kdy i podivín s housenkou jako domácím mazlíčkem, jehož roli si stříhl talentovaný herec Šimon Bilina, najde tu pravou v podání influencerky a herečky Anny Marie Purić.

Vršovická kapela POST-IT uvedla videoklip k singlu *Valkýra* ze stále aktuálního EP *Co tě neposílí, to tě zabije*.

POST-IT v klipu představují i svého nového člena Payu. Samotný název pochází ze severské mytologie a znamená „vybírání zabíjených“ nebo „ta, která vybírá padlé“. Valkýry totiž přicházely na krvavá bojiště a braly si duše bojovníků padlých v bitvě.

O klip se postaral Lukáš Sochor / Velkatlusta0, který se stává dvorním režisérem kapely. Jeho práce s barvami, dynamický střih a uchopení kapely přidávají klipu i na uměleckém zážitku. Natáčení probíhalo v kapelní zkušebně a zachycuje výbušnou energii všech členů při rockovém nářezu. Videoklip je k nalezení na YouTube kanále kapely.

Maella vydala nové EP *Slow Burn* a videoklip k singlu *Tudu Tudú Tu*.

Maella, zpěvačka s českými kořeny žijící v současné době převážně v Anglii, kde studovala hudbu, posluchače osloví svým charismatickým až hypnotickým hlasem v temně ambientní hudbě.

Zpěvačka vydala nové EP *Slow Burn* a videoklip k singlu *Tudu Tudú Tu*, v termínu vydání se její tvář objevila v rámci kampaně Equal CZ na Times Square v New Yorku. Za videoklipem stojí Ruy Okamura. Skladba je symbolem úlevy, kterou zpěvačka pociťovala v období života poznamenaném těžkými rozchody, nenaplněnými románci a klaustrofobickou atmosférou lockdownu. Je hymnou okamžiku, kdy se člověk cítí být osvobozen a smutné pocity vystřídá vzrušující dojem příchodu nového. Alt-indie hudba s prvky country nabízí kovbojské kytary, pulzující basové linky syntezátoru a bicí s cowbellem. Za textem a hudbou stojí Maella. Singl vznikl v koprodukcii s producentem Stevenem Ansellem z Blood Red Shoes.

Soutěž Nadace Bohuslava Martinů v rámci festivalu *Dny Bohuslava Martinů* proběhla již po sedmadvacáté.

V letošním roce o vítězství soupeřili mladí interpreti ve dvou kategoriích – housle a komorní soubory s klavírem. V soutěžní kategorii housle získal první cenu Kristian Mráček, druhá se umístila Natálie Topercerová a třetí příčku obsadila Kristýna Jungová. O vítězích této kategorie rozhodla porota ve složení Leoš Čepický, Ivan Štraus, František Novotný, Bohuslav Matoušek a Jiří Panocha. V kategorii komorních souborů s klavírem zvítězilo Trio Gaudium, druhé bylo Trio Octopus a Trio Mráček a třetí skončilo Trio Vyšehrad.

Adam Janota se po účasti v posledním ročníku Česko Slovenské SuperStar vydal na dráhu sólového zpěváka a představil svůj první single *Love*. Produkčně se na skladbě podílel Jiří Burian, se kterým má v plánu dokončit celé své debutové album. Hlavní esencí textu jsou nástrahy života, láska i bolest.

Il Boemo v režii Petra Václava

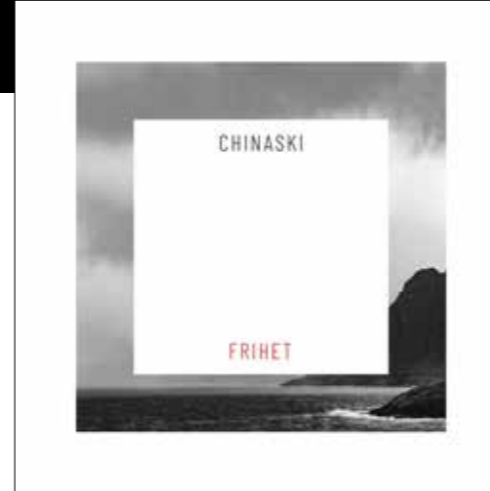

Historický velkofilm je inspirovaný skutečným příběhem jednoho z nejvyhledávanějších hudebních skladatelů druhé poloviny 18. století – Josefa Myslivečka. Zavede diváka do slunné Itálie, kde Mysliveček žil, tvořil, stal se legendou, ale také zemřel v zapomnění.

Formace Noisy Pots Michala Šupáka (ex Charlie Straight) a Jakuba Tenglera (Floex) vydala nový singl *Buka*,

který je předzvěstí připravovaného alba a zároveň tributem legendárnímu pražskému klubu U Bukanyra, kde členové Noisy Pots spolu s celou komunitou přátel a známých protančili nejednu noc. Produkce místních DJs byla i hudební inspirací k singlu v housovém stylu. Noisy Pots letos na podzim odjeli úspěšnou tour po Indii, aftermovie z této výpravy najdete na kanále YouTube. Unikátní sound Noisy Pots vzniká kombinací rytmiky hrané na hrnce, kbelíky a jiné harampádí a syntezátorů se zpěvem.

Nová alba

Chinaski Frihet

Frihet, což v norštině znamená „svoboda“, tak se jmenuje dvanácté řadové album *Chinaski*, které obsahuje 13 písní. Kapela ho natočila na břehu Norského moře. Produkce se ujal Brit Greg Haver, který stojí za předešlými úspěšnými alby *Rockfield* a *Není nám do pláče*. Podle samotných hudebníků jde o první čistě kapelovou nahrávku. Každý ze členů na ní má minimálně dvě skladby. Jako host se na desce objevuje i Jiří Suchý, jenž stojí za textem *Konec jistého Rambouska*. „Album se rodilo během covidu, kdy jsme se tajně scházeli ve svých domovech. Postupně vzniklo třicet písniček, ze kterých jsme vybrali třináct nejlepších. Oproti minulé nahrávce se v kapele odehrál zásadní posun. Naši noví spoluhráči k nám ztratili zbytečný respekt. Myslím, že teď to teprve všechno zaklaplo,“ uvádí Michal Malátný.

Paulie Garand Amonit

Album obsahuje celkem 15 tracků, na nichž se podílela i řada hostů, kteří svými vokálními kvalitami pomohli vtisknout Amonitu jeho nezaměnitelnou podobu a náladu. Mezi hosty se objevil Ben Cristovao, Majk Spirit, Sofian Medjmedj, Alan Murin, Štěpán Urban z Paulieho live acoustic kapely, Martin Matys z Ty Nikdy, Koky z Milion+. Na finální podobu všech tracků dohlížel executive producer Milan André Boronell ve spolupráci s Under My Pillow. Album působí velmi uceleným, kompaktním a koncepčním dojmem. V naprosté většině případů padla volba na pomalejší a melancholičtější beats, nepravopánová témata a přemýšlivé texty. „Amonit slouží jako talisman, artefakt, symbolizuje stáčení se sám do sebe, do vlastního nitra, kde probíhá řešení vlastních problémů jako taková terapie,“ uvedl k názvu Paulie.

Trautenberk Vzpouza kanců

Klatovská těžkotonážní skupina Trautenberk vydala po čtyřech letech v pořadí již čtvrtou středně dlouhohrající desku s názvem *Vzpouza kanců*. Vznikala téměř dva roky ve studiích SONO a ExAvik pod vedením zkušených mistrů svého oboru Milana Cimfeho, Pavla Broma a Miloše Bešty. Album obsahuje deset písní, které tematicky spojuje pohádkový příběh pana Krále a jeho dcer. Součástí nosiče je i pohádková knížka. O výtvarnou stránku se postaral Vojtěch „Woody“ Troják. Na novince hostují osoby jako Lou Fanánek Hagen se Supicí (Tři sestry), Matěj Homola (Wohnout), Yetty (Morčata na útěku), Maty (Gutalax) a Bára Kovářiková (Second Breath).

4 Tenoři Láska prý

Zpěváci Marian Vojtko, Pavel Vítek, Michal Bragagnolo a Jan Kříž spojili své síly v nahrávacím studiu, kde v produkci Janise Sidovského a za doprovodu Unique Orchestra vzniklo dvanáct nových nahrávek. Repertoár tvoří slavné skladby z pokladnice světové i domácí muzikálové a filmové hudby. Vybrány byly písničky od Ennia Morriconeho, Beatles nebo Leonarda Bernsteina z muzikálu West Side Story. Pozornost určitě vzbudí i nově objevená a zatím nikdy nenazpívaná skladba Karla Svobody Pýcha předchází pád. Jako speciální host 4 Tenorů účinkuje v písni Přísahám, že jsem to já Helena Vondráčková. Pánové Vojtko, Vítek, Bragagnolo a Kříž novým albem potvrzují svoji exkluzivní pozici na domácí hudební scéně.

No Heroes Shine on Me

Kapela No Heroes představila své nové album s názvem Shine on Me, které je životní zpovědí frontmana a textaře skupiny Thomase Kliky. Za hudbou No Heroes pak stojí Thomas s klávesistou Petrem Tichým. O produkci se postaral Armin Effenberger. Texty frontmana Thomase Kliky pramení z jeho nevěstného životního příběhu, jenž se odehrává mezi rodnými Státy a zemí jeho prarodičů, kteří z ní uprchli po vpádu agresora v roce 1968. Novinka Shine on Me obsahuje celkem 10 poprockových skladeb. Album vznikalo převážně v době covidu a záměrem bylo vyvážit nelehkou dobu pozitivní energií nových songů.

MYDY

V

MYDY novým albem nazvaným jednoduše „V“ startují svou novou éru. Deska je o dění uvnitř kapely, která se v jedenácti hudebně pestrých písničkách vrací zpátky k sobě. V neboli římských pět klade důraz právě na důležitost jednotlivých členů, a navíc jde o páté studiové album skupiny. Ač na něm spolupracovali celkem tři producenti a nahrávalo se v šesti různých studiích, MYDY ho považují za nejcelistvější. Sedm písní produkoval Matěj Belko, který spolupracoval mimo jiné na oceňovaných albech Řeka Lenky Dusilové nebo Jednou tě potkám Vladimíra Mišíka. Tři písně pak zprodukoval mladý německý talent EMI EMI. O mix se postaral Nèro Scartch, hlavní skladatel a nyní již bubeník party MYDY. Za masteringem stojí Risto Sokolovskí. Nechybí ani hosté, kromě již zmíněných producentů Matěje Belka a EMI EMI, kteří během procesu tvorby natočili řadu hudebních nástrojů, jsou jimi Circus Brothers (dechy), Roman Vícha (bicí), Josef Fečo (kontrabas) a v neposlední řadě Jana Věnečková (housle).

Filmové premiéry

KaprKód

Režie: Lucie Králová
Hudba: Jan Kapr, Petra Šuško

Dokumentární opera KaprKód objevuje rozporuplný příběh progresivního skladatele, experimentátora a prominentního komunisty Jana Kapra (1914–1988), který byl téměř vymazán z oficiální paměti. V 50. letech se natolik proslavil propagandistickou hudbou, že byl oceněn jedním z nejvyšších vyznamenání tehdejšího východního bloku, Stalinovou cenou. Tu v srpnu 1968 v reakci na ruskou invazi vrátil. Následoval doživotní zákaz uvádění jeho děl. Kapr v té době průběžně natáčel svůj život i svérázné hrané scénky na 8mm filmy. Tyto dosud nikdy nezveřejněné materiály ožívají v hravé rekonstrukci života po smrti, v níž se protíná paměť filmu, doby i Kaprovy hudby s příběhem nabývajícím mytologických rozměrů. Snímek vznikl pět let jako spolupráce renomovaných tvůrců z oblasti filmu, divadla a hudby. 17 operních pěvců interpretuje scény z Kaprova života, např. soubor s prezidentem Zápotockým nebo milostné dopisy.

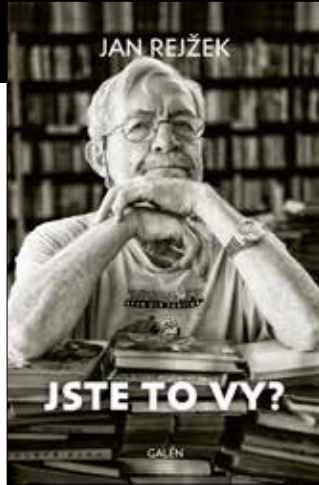
PSH Nekonečný příběh

Režie: Štěpán Vodrážka
Hudba: Aid Kid

Českou hudební legendu Peneři strýčka Homeboye neboli PSH zná v České republice snad každý. Jací jsou ale ve skutečnosti dnes už kluci na prahu středního věku Orion, Vladimír 518 a Mike Trafík? Vznik přelomového alba Repertoár, dodnes považovaného za milník českého rapu a jednu z nejlepších desek vůbec, posun k elektronice nebo testování maximálních možností hudebního showbyznysu i sebe sama – to je základ filmu o kapele PSH. Ta si fanoušky získala autenticitou, vtípem i tvrdou prací a stále se drží na vrcholu díky lásce k hudbě a nerozlučnému přátelství. Nejznámější čeští rapeři se v překvapivě otevřeném a velmi osobním dokumentu se spoustou dosud nepublikovaných záběrů ze soukromých archivů nebojí jít na dřev a být stejně upřímní jako jejich hudba. Zdá se, že příběh PSH jen tak neskončí.

Nové knihy

Jan Rejžek

Jste to vy?

Kniha vzpomínek hudebního, filmového, divadelního a sportovního publicisty a básníka Jana Rejžka (* 1954), známého čtenářům z mnoha novin a časopisů, ale i z rozhlasových a televizních pořadů po dobu více než čtyřiceti sedmi let, je napsána lehkým, zábavným perem, které nezapře hlavní rysy Rejžkova psaní, jak je dobře známe – ironii i sebeironii, sarkasmus, břitkost, nesmlouvavou kritičnost, ale i humor, nadsázku a vtíp. Kniha *Jste to vy?* nepochybně mnoho čtenářů naštve a rozčlíí – jak ani u Rejžka nelze jinak –, jiné pobaví a poučí o četných detailech z českého kulturního a společenského života, rozhodně však nebude nikoho nudit. Rejžkovo vyprávění zachycuje jeho setkání se stovkami osobností, od nejslavnějších (Václav Havel, Karel Gott) po zcela neznámé. Setkáme se zde s hudebníky, sportovci, herci, režiséry, publicisty, spisovateli a politiky, vždy v rámci zábavných a často jen stěží uvěřitelných historek. Díky zachycené faktografii bude nepochybně patřit i k důležitým pramenům poznání českého kulturního a společenského života posledního půlstoletí.

Petr Mack

Helena Vondráčková

Málokterá česká zpěvačka se může výčetem mezinárodních i domácích úspěchů rovnat Heleně Vondráčkové, zároveň však málokterá česká zpěvačka vzbuzuje tolik protichůdných názorů. Lidi vždycky zajímalo, s kým ta Vondráčková chodí, za koho se vdala, proč nemá děti, jak to má s režimem, jestli jí v kariéře někdo pomáhal... Tak či onak, umělkyně, kterou fanoušci důvěrně nazývají Helena, se na špici české populární hudby drží už bezmála šedesát let. Jaký tedy byl její soukromý i profesní život? Ve spolupráci se spisovatelem a publicistou Petrem Mackem prozrazuje čtenářům mnoho dosud netušených skutečností a otevírá album exkluzivních fotografií. Aktualizované vydání memoárů vyšlo k jejím 75. narozeninám. Není vhodnější příležitost ohlédnout se za celou životní a profesní drahou zpěvačky, která má na svém kontě více než 80 sólových alb, ale také téměř 20 filmových, televizních a muzikálových rolí. Její vzpomínky na dětství, rodinu, první krůčky v showbiznyso, pracovní i osobní partnerství a celou hvězdnou kariéru přinášejí i nové, překvapivé momenty.

Ladislav Zeman

Českej rap

Kniha *Českej rap* je poctou nejoblíbenějšímu žánru současnosti. Čtenářům přináší kompletní zmapování historie a současnosti tohoto populárního hudebního žánru. Obsahuje exkluzivní interview s největšími jmény domácí scény. Autor Ladislav „Poeta“ Zeman vyzpovídal desítky umělců, od pionýrů žánru až po současné hvězdy, pátral v archivech dávno neexistujících rapových webů, sháněl obaly desek napříč celou republikou a strávil hodiny v archivech rapových fotografií. To vše proto, aby vytvořil unikátní svědectví o tom, jak se v našich podmínkách vyvinul rap z okrajového undergroundového žánru až do současné podoby, ve které ovládá hudební žebříčky prodejnosti a poslechu, plní největší kluby napříč celým Českem a ovlivňuje celou generaci současné mládeže. Jednotlivé rozhovory doplňují tematické kapitoly, osobní vzpomínky DJe Poety, který rap sleduje přes 25 let, a desítky unikátních fotografií. Kniha obsahuje exkluzivní fotky, které pořídil známý rapový fotograf Lukáš Matoušek. Obálku vytvořil Martin „Kafes“ Hirth, malíř pocházející z rapové a graffiti scény.

OPUSTILI NÁS

Jan Němec (93) — skladatel, textař

Zastupován od 1963

V databázi má registrováno 176 hudebních děl

Pavel Nechyba (82) — skladatel, textař

Zastupován od 1970

V databázi má registrováno 17 hudebních děl

Jaroslav Zeman (86) — skladatel

Zastupován od 1965

V databázi má registrováno 193 hudebních děl

Rudolf Neuwirt (93) — skladatel, textař

Zastupován od 1957

V databázi má registrováno 133 hudebních děl

Michal Ambrož (68) — skladatel, textař

Zastupován od 1989

V databázi má registrováno 136 hudebních děl

Jindřich Hrbáček (68) — skladatel, textař

Zastupován od 2013

V databázi má registrováno 11 hudebních děl

Foto: Jaroslav Prokop

VZPOMÍNKA DAVIDA KOLLERA NA MICHALA AMBROŽE

Bonviván a žák prof. Jirmala, prasynovec Jana Zrzavého, to všichni víme.

Při debatách nenechal v tom kterém momentu na nikom nit suchou a sám se snažil – pro zábavu – vyhrotit situaci na něčí vrub, aby byla akce dostatečně vtipná, vše v milém duchu. Ze mě si například dlouho dělal legraci, že kouřím (vaporizuji) česnek. Snad 20krát.

Myslím, že neopakovatelné byly na přelomu 70. a 80. let mejdany v bytě a ateliéru Jana Zrzavého na Zámeckých schodech. Tam se chodilo s vejplatou a ten nejdelší – alespoň co já zažil – trval čtvrt roku. Byla to debata, pivo, víno, cigára a pouštění pásků a LP, které většinou nosil J. I. Wunsch, Kalandra – ten tam měl pyžamo – anebo Vláďa Mišík. Pochopitelně jsme hodně zkoušeli, hlavně na Chmelnici, v Okrouhlici. Pak se chodilo na pivo, komouši zavírali hospody v deset večer, a často jsme pokračovali ještě k Ambrožovi. No, naštěstí nás zakázali, a tak tu hrajeme i v 3. tisíciletí. Pak se mi Michal ztratil, já jemu asi taky a vídali jsme se sporadicky. Musím říct, že jsem byl velmi překvapený, když jsem se octl ve svém prvním profesionálním angažmá, což bylo hraní s Lubošem Pospíšilem, že se nepije před, při, a dokonce ani po koncertě.

Pak jsme se tady loučili s Ivanem – byl na našem koncertě s Lucií, jeho posledním koncertě, a povídali jsme si až do rána. Za čtyři dny byl v Pánu.

Michal byl v něčem destruktivní stejně jako Ivan.

Když jsme se asi po 20 letech potkali, tak to bylo, jako bychom se viděli včera. Dali jsme dohromady Jasnou páku na padesátinách a osmdesátinách Davida Černého a Karla Schwarzenberga na přání Davida a tam to v podstatě upekli.

Nová deska, Haloun, Váša, jeho věrný soupeř Radovan Jelínek, dcera Madla jako vokalistka a muzikanti ode mne a z Hudby.

A najednou, už při finišování alba, Michal znovu onemocněl. Volali mi z jipky, abych ho navštívil – nepoznal jsem ho.

Ležel tam, sotva vnímal a já do něj hučel, aby to nevzdával, že uděláme ještě muziku. V té době jsem měl takové zvláštní kolečko, bývalá žena ležela se zlomeninami v Motole, maminka na rehabilitaci se zlomeninou na Malvazinkách a Michal ve Slaném u kamaráda dr. Čermáka – který se nám o něj staral odtud až do konce. Rozvážel jsem nejoblíbenější pho bo z vyhlášené restaurace v Praze všem, aby se postavili na nohy. Michal mi pak říkal, že větší bolest než po snědení této pikantní polévky – a já mu tenkrát dopřál větší než malé množství chilli – nezažil. Měl tehdy vývod bokem, to já nevěděl.

Jen jsem tedy chtěl říct, že Michal kromě talentu (jeho písně tu budou dál) měl ještě x životů a šestý smysl. Podle mne byl kočka, tygr. Kolik toho vykouřil, to víme, ale že nedbal ničeho, včetně našich upozorňování, to měl v sobě po tátovi Rumpsálovi. Ten taky neuhnul před varováním. Žil svobodně.

„Nikdo mi tady ku*va nebude říkat, že se tady nebude kouřit,“ s radostí a rozezlen střílel rád po pořadatelích koncertů.

Petrák, Haloun, Saša, Michal Staša, Mišík, Pupi + kapela snů B-52's, new wave, punk, Iggy, tam někde Ivan Král a kolem bolševici.

Sestra Jiřina mi říkala, že mě v době Páky neviděla tři roky doma. No, je to možný.

Michal byl pro mě víc než kamarád. Byl jsem snad i člen domácnosti Ambrožových, mohl jsem za ním do Okrouhlice kdykoliv. V Mikulově jsem pobýval během stavby domu u jeho sestry Saši a asi jsem se tam odstěhoval trochu i kvůli nim. Obnovili jsme Jasnou páku na 50. narozeniny Davida Černého s tím, že budeme výjimečně koncertovat s kamarády. Bral jsem ho jako třetího bratra. Hodiny debat na jakémkoliv téma se táhly vždy dlouho do noci.

Kytarista, textař, skladatel a můj kapelník je tam, kde už ho nic nebolí, a moc mi chybí.

Za vším hledej hudbu

S každou novelou autorského zákona se v Parlamentu otevírají debaty okolo placení autorských odměn, chcete-li poplatků terminologií politiků a veřejnosti, za pouštění hudby v restauracích, obchodech nebo v kadeřnictvích. V rámci parlamentních diskusí je zpochybňována úloha hudby v podnikání zmíněných provozoven. Na úvod je nutno říci, že v zahraničí je naprostou samozřejmostí platit autorské odměny za hudbu pouštěnou jako kulisu. Ať už jde o kadeřnictví, nebo železářství, a to i ta malá o velikosti do 100 m².

Proč bychom byli neustále vystavováni nějaké hudební kulise, kdyby pro obchodníky neměla žádnou hodnotu? Prostě a jednoduše svoji hodnotu má. Hudba nám navozuje pocit soukromí při nakupování nebo povídání si

s přáteli u kávy. V kadeřnických a kosmetických salonech pak může přinášet pocit relaxace a uvolnění. Také znáte ten vtíravý pocit zvláštní „nahoty“, když vstoupíte do obchodu, personál je na vás v přesile, a navíc je v obchodě naprosté ticho, takže je slyšet každíčký váš pohyb? Já osobně mám tendenci z takového obchodu rychle utéct. Tím nepopírám, že v některých podnicích umí nevhodně zvolená hudba nebo její hlasitost lézt pěkně na nervy. A to včetně koled a vánočních písní, které někdy slycháme už od října.

Jenže všechno toto vnímání podtrhuje fakt, že hudba je prokazatelně důležitou součástí smyslového marketingu. Na úlohu hudby a jejího vlivu na spotřebitelské chování bylo zpracováno nesčetně studií, které dokazují, jak silně ji jako zákazníci podprahově vnímáme, ale také že ovlivňuje náladu personálu, a tím i náš celkový dojem, jež si z nákupu nebo z návštěvy kadeřnictví odnášíme domů.

Vědecké pokusy například ukázaly, že country hudba vede člověka k nakupování praktických věcí jako zubní kartáček nebo mýdlo. Oproti tomu hudba klasická směřovala zákazníky k luxusnějšímu zboží v podobě parfémů nebo šperků. U klasické hudby se dokonce ukázalo, že jsme ochotni za zboží utratit více peněz. V roce 1997 byl v časopise Nature publikován zajímavý pokus na zákaznicích vinotéky, kde se prodávala vína z různých zemí světa. Zákazníkům nejprve pouštěli francouzskou hudbu a v jiný čas německojazyčnou. A výsledek? Když hrála francouzská hudba, zákazníci kupovali převážně francouzská vína. Naopak když hrála německojazyčná hudba, volba padala primárně na vína z Německa nebo Rakouska. Sami kupující si nebyli vůbec vědomi toho, jak je při jejich nákupu hudba ovlivnila.

Zajímavé jsou studie i na tempo hudby. Pouštění rychlé hudby se doporučuje před zavírací dobou, aby se zákazníci

v prodejně dlouho nezdržovali a personál mohl jít včas domů. Naopak pomalá hudba se doporučuje přes poledne, kdy je lidí v obchodech málo, tedy aby se zdrželi déle a obchod nepůsobil prázdňou. S příjemnou hudbou je pro nás údajně snesitelnější i čekání ve frontě a subjektivně vnímáme frontu u pokladny jako kratší než s hudbou, která nás obtěžuje.

Hudbu zkrátka pociťujeme prvoplánově i podprahově. Ovlivňuje naše nákupní chování, aniž bychom si kolikrát uvědomili, že nějaká hudba hraje. Náš mozek nám zkrátka podle tempa, žánru a tonality hudby dává povely, jak rychle se pohybovat mezi regály nebo co si nakonec do našeho nákupního košíku dát.

Až tedy vyrazíte na vánoční nákupy a budete se divit, co jste nakonec donesli domů, vězte, že by v tom mohla mít prsty hudba, a nikoliv vaše nesoustředěnost. Majitelé obchodů moc dobře vědí, proč nám hudbu pouští.

Krásný vánoční čas v kruhu rodiny a opravdových přátel vám přeje

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

NAHLÉDNĚTE DO ARCHIVU OSA ON-LINE

přehled desetitisíců nosičů, knih a publikací od doby založení OSA dosud nebo přehledné vyhledávání článků a rozhovorů z magazínu Autor in a mnoho dalšího

ARCHIV.OSA.CZ

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

Giudi

Renne Dang

Kateřina Horká

Robert Nebřenský

Milan Špalek

WWW.OSA.CZ/AUTOR-IN